

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SANAT EĞİTİMİNDE YENİLENME, DÖNÜŞÜMLER
VE AKREDİTASYON

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Kader AÇIK

Görsel Sanatlar Ana Sanat Dalı
Görsel Sanatlar Yüksek Lisans Programı

Mart, 2020

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

SANAT EĞİTİMİNDE YENİLENME, DÖNÜŞÜMLER
VE AKREDİTASYON

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kader AÇIK

Y1612.240005

Görsel Sanatlar Ana Sanat Dalı
Görsel Sanatlar Yüksek Lisans Programı

Tez Danışmanı: Prof. Mehmet Reşat BAŞAR

Mart, 2020

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Sanat Eğitiminde Yenilenme, Dönüşümler ve Akreditasyon” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (01/03/2019)

Kader AÇIK

ÖNSÖZ

Sanat Eğitiminde Yenilenme, Dönüşümler ve Akreditasyon, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Görsel Sanatlar Ana Sanat Dalı programında yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Global dünya ile birlikte eğitim alanında gelişime ve değişime olan ihtiyaç artmış, özellikle yükseköğretimde ulusal-uluslararası düzeyde kalitenin oluşturulması kaçınılmaz bir hâl almıştır. Yükseköğretimde eğitim kalitesini yükseltmek için akademik standartların geliştirilmesi ihtiyacı, kalite güvencesi bağlamında akreditasyon çalışmalarını zorunlu kılmıştır. Bu sebeple dünya genelinde, kaliteyi yakalamak adına eğitim kurumları çeşitli akreditasyon çalışmaları yürütmektedir. Bu çalışmada, yükseköğretim kurumlarında kalite kavramı ve akreditasyonun önemi üzerinde durulmuştur ve Türkiye'deki sanat eğitimi sistemi için yeni bir kaynak oluşturması amaçlanmıştır.

Tez aşamasında ilgisini, desteğini ve değerli bilgilerini benden esirgemeyen danışmanım Sayın Prof. Mehmet Reşat BAŞAR'a, eğitimim boyunca emeği geçen tüm değerli hocalarıma, manevi desteklerinden dolayı aileme, arkadaşlarıma şükran ve minnetlerimi sunarım.

Ocak, 2020

Kader AÇIK

SANAT EĞİTİMİNDE YENİLENME, DÖNÜŞÜMLER VE AKREDİTASYON

ÖZET

Sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş sürecinde yaşanan teknolojik, bilimsel, toplumsal, ekonomik ve siyasal değişimler; toplumda düşünce ve yaşayış farklılıklarını doğurmuş, yaratıcılığa, hayal gücüne, yenilikçi bakış açısına olan ihtiyacı artırmıştır. Bu değişim sürecinde amaçlar her dönemin ihtiyacına göre biçimlenmiş; eğitim, sanayi, teknoloji, sanat, siyaset vb. yaşamın her alanında kullanılan yöntemler ve teknikler de değişmiştir. Bu değişimin izleri sanata, sanatçıya ve sanat yapıtına dair kalıpları ve yargıları da etkilemiştir. Sanat hiçbir zaman aynı kalmamış, birbirini takip eden hareketler, akımlar sonucunda dönemin kendi koşullarına göre şekillenmiştir. Sanatın değişimi sanat-tasarım eğitiminin de değişmesini ve gelişmesini gerekli kılmıştır.

Sanat-tasarım eğitimi; müfredat, kurumsal alt yapı, donanım, öğretim elemanı, öğretim şekilleri, öğrenci niteliği, ölçme değerlendirme gibi nedenlerle pek çok sorunun yaşandığı bir alandır. Toplumsal değişime paralel olarak değişim gösteren sanat-tasarım eğitiminde akademik standartlar geliştirme, ortak program oluşturma ve yeniden yapılanma girişimi önemli bir ihtiyaçtır. Bu çalışma, sanat ve tasarım eğitiminin Türkiye'deki durumu ve sorunları üzerine bir değerlendirme niteliği taşımaktadır. Ayrıca bu çalışma ile "ölçülebilir ve somut" öğrenme çıktıları konusunda çözüm önerileri sunulması ve Türkiye'deki sanat eğitim sistemi için yeni bir kaynak oluşturması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Sanat-Tasarım Eğitimi, Yükseköğretim, Akreditasyon*

REGENERATION, TRANSFORMATIONS AND ACCREDITATION IN ART EDUCATION

ABSTRACT

Technological, scientific, social, economic and political changes in the transition from the industrial society to the information society has created the differences of thought and life in the society and increased the need for creativity, imagination and innovative perspective.

In this process of change, goals are shaped according to the needs of each period; education, industry, technology, art, politics, etc. Moreover, the methods and techniques are used in all areas of life have also changed. The traces of this change have also influenced patterns and judgments about art, artist and artwork. Art has never remained the same, it has been shaped according to the conditions of the period as a result of successive movements and trends. The change of art required the change and development of the Art-Design education. Besides, Art-Design education is an area where many problems are experienced in terms of curriculum, institutional infrastructure, equipment, teaching staff, teaching styles, student quality, assessment and evaluation. For this reason, an attempt to develop academic standards, to create a joint program and restructure attempt is an important need in art and design education that changes in parallel with social changes. This study bears on the nature of an assessment of the situation and problems of art and design education in Turkey. The aims of this study is to offer solutions for ‘Measurable and Concrete’ learning outputs and to create a new source for the system of art education in Turkey.

Keywords: *Art-Design Education, High Education, Accreditation*

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
TABLO LİSTESİ	xv
I. GİRİŞ.....	1
II. SANAT EĞİTİMİ	5
A. Sanat Eğitiminin Tanımı.....	6
B. Sanat Eğitiminin Amacı ve Önemi	7
C. Sanat Eğitimi Yöntemleri	9
1. Disipline Dayalı Sanat Eğitimi (DDSE)	9
2. Görsel Kültür Yaklaşımı	9
3. Çok Kültürlü / Kültürlerarası Sanat Eğitimi	10
D. Sanat Eğitimi Etkileyen Unsurlar	11
1. Sanat Eğitimi ve Bireysel Yapı.....	11
2. Sanat Eğitimi ve Fiziki Yapı.....	12
3. Sanat Eğitimi ve Ekonomik Yapı	12
4. Sanat Eğitimi ve Teknolojik Yapı	13
5. Sanat Eğitimi ve Toplumsal Yapı.....	13
6. Sanat Eğitimi ve Siyasal Yapı	14

E. Türkiye’de Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi	14
F. Nitelikli Sanat Eğitimi.....	23
1. Kültür-Sanat Etkinlikleri.....	25
2. Sanat ve Kültür Ortaklıkları: Müzeler ve Galeriler	26
3. Nitelikli Akademik Kadro.....	28
4. Sanat Malzemeleri, Materyaller ve Kaynaklar	28
5. Bağımsız Çalışma Alanları	29
6. Disiplinlerarası Entegrasyon	29
7. Okul Liderliği ve Mesleki Gelişim	30
III. YÜKSEKÖĞRETİMDE KALİTE	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
A. Eğitimde Kalite Kavramı ve Kalite Temini.....	32
B. Kalite Unsurları / Boyutları	34
C. Uluslararasılaşma ve Standardizasyon (Ortak İçerik Oluşturma).....	35
D. Akademik Kadro.....	38
E. Ölçme ve Değerlendirme	40
IV. YÜKSEKÖĞRETİMDE AKREDİTASYON.....	43
A. Akreditasyon Tanımı ve Unsurları	43
B. Akreditasyon Amaçları	45
C. Akreditasyonun Sağlayacağı Yararlar	46
D. Akreditasyon Süreci.....	46
E. Akreditasyon Standartları.....	50
1. Misyon, Boyut ve Kapsam.....	51
2. Yönetim ve Liderlik.....	52
3. Finansman	53
4. Fakülte ve Personel	54
5. Fiziki Olanaklar, Donanım / Ekipman, Teknoloji, Sağlık ve Güvenlik.....	57
6. Müfredat.....	64

7. Kütüphane ve Öğrenme Kaynakları	67
8. Diğer Kurumlarla Artikülasyon (İlişkilendirme).....	69
9. Değerlendirme, Planlama ve Tasarı.....	69
10. Danışmanlık	70
F. Özel Yetenek Sınavları ile Yükseköğretime Kabul	70
1. Kabul Kriterleri.....	71
2. Lise Diploması.....	71
3. Başvuru ve Sınavlar	71
4. Başvuru Şartları	71
5. Yetenek Sınavı.....	71
G. Yükseköğretimde Düzey Profilleri ve Yeterliliklerin Tanımlanması.....	74
V. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	81
VI. KAYNAKÇA.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
EKLER.....	95
ÖZGEÇMİŞ.....	147

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ABET	: Accreditation Board for Engineering and Technology
AIA	: American Institute of Architects
AKTS	: Avrupa Kredi Transfer Sistemi
ANQAHE	: Arab Network for Quality Assurance in Higher Education
ANSAC	: Applied and Natural Science Accreditation Commission
APQN	: Asia-Pacific Quality Network
AYA	: Avrupa Yükseköğretim Alanı
BFUG	: Bologna Takip Grubu
CAC	: Computing Accreditation Commission
CEEN	: Central and Eastern European Network
CHEA	: Council for Higher Education Accreditation
EAC	: Engineering Accreditation Commission
ECA	: European Consortium for Accreditation in Higher Education
EEA	: European Economic Area
EHEA	: European Higher Education Area
<u>ENAAE</u>	: European Network for Accreditation of Engineering Education
ENIC	: European Network of Information Centers
ENQA	: European Association for Quality Assurance in Higher Education
EQ	: Enhancing Quality in the Arts
EQAF	: Avrupa Kalite Güvence Forumu
EQAR	: Avrupa Kalite Güvence Kaydı
ERA	: Avrupa Araştırma Alanı
ESG	: European Standards and Guidelines for Quality Assurance
ESIB	: European Summit of Industrial Biotechnology
ESU	: European Students' Union
ETAC	: Engineering Technology Accreditation Commission

EUA	: European University Association
EURASHE	: European Association of Institutions in Higher Education
EVA	: Danish Evaluation Institution
GIQAC	: Green International Quality Assessment and Certification
INQAAHE	: International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education
İKSV	: İstanbul Kültür Sanat Vakfı
LRC	: Lisbon Recognition Convention
MDK	: Mühendislik Dekanları Konseyi
MÜDEK	: Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği
NAAB	: National Architecture Accrediting Board
NARIC	: National Academic Recognition Information Centers
NASAD	: <i>National Association of Schools of Art and Design</i>
NCARB	: National Council of Architectural Registration Boards
NOQA	: Nordic Quality Assurance Network in Higher Education
NQAA	: National Quality Assurance Authority
NUS	: National Unions of Students
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
OECD	: Organization for Economic Co-operation and Development
QA	: Quality Assurance
QAA	: Quality Assurance Agency
TÜRKAK	: Türk Akreditasyon Kurumu
TYÇ	: Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi
TYT	: <i>Temel Yeterlilik Testi</i>
TYYÇ	: <i>Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi</i>
UNESCO	: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
WA	: Washington Accord
YKS	: <i>Yükseköğretim Kurumlar Sınavı</i>
YÖDEK	: Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu
YÖKAK	: Yükseköğretim Kurulu Yeterlilikler, Kalite Güvencesi ve Akreditasyon Komisyonu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1. Sanat Temel Alanı Ön Lisans Yeterlilikleri.....	76
Tablo 2. Sanat Temel Alanı Lisans Yeterlilikleri.....	77
Tablo 3. Sanat Temel Alanı Yüksek Lisans Yeterlilikleri	78
Tablo 4. Sanat Temel Doktora Yeterlilikleri.....	79

I. GİRİŞ

İnsanlık tarihi boyunca var olan sanat eski bir olgudur. Yazının keşfedilmediği çağlarda insan, kendini ifade etme biçiminin yolunu şekillerle, çizgilerle bulmuştur ve böylelikle sanat, ilk çağlardan beri yaşamın vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Sanat her çağda insanı için hem bir ihtiyaç hem de bir lüks olmuştur. Tarih boyunca her topluluğun kendi dönemine ve alanına özgü gelişmiş bir sanat biçimi vardır. Bir toplum sanatıyla, kendisinin üstün yanlarını ifade eder. Çağlar boyunca geçirilen evrimler, insanların yaşama ve sanata olan bakış açısını, biçimini değiştirmiştir. Yaşanan ekonomik, teknolojik, bilimsel, toplumsal ve siyasal değişimler de toplumda düşünce ve yaşayış farklılıklarını doğurmuş; yaratıcılığa, hayal gücüne, yenilikçi bakış açısına olan ihtiyacı artırmıştır. Bu durum, sanat olgusunun her dönemin şartlarına ve ihtiyaçlarına göre farklı şekillerde ortaya çıkmasını ve yeni üslupların doğmasını sağlamıştır. Bu değişimin izleri sanata, sanatçıya ve sanat yapıtına dair kalıpları ve yargıları da etkilemiştir. Sanat hiçbir zaman aynı kalmamış, birbirini takip eden hareketler, akımlar sonucunda dönemin kendi koşullarına göre şekillenmiştir.

Sanatın estetik, felsefe, psikoloji, sosyoloji vb. farklı bilim dallarıyla ilişkili olması ve iletişimsel, kültürel, bilgilendirici ve davranış geliştirici işlevlere sahip olması onu çok yönlü ve önemli kılmaktır. Bu yüzden sanatın tanımını yaparken, onu belli kalıplar içine koymak da imkânsızdır. Sanat kavramı; günümüze kadar pek çok kez değişime uğrayarak yeni ifadeler kazanmış olsa da, öznel bir kavram olduğu için tam olarak tanımının yapılması mümkün olmamıştır. Birçok farklı görüşe göre sanatın tanımı şu şekillerde ifade edilebilir; Read'e (Baynes, 1975: 31) göre sanat, tüm etkilendiklerimiz gibi varoluşun maddesel koşullarından etkilenen özerk bir etkinliktir. Bir bilgi biçimi olarak sanatın kendi gerçeği ve kendi sonucu vardır. Siyasetle, dinle ve insanın alınyazısına tepki gösteren tüm öteki biçimlerle gerekli ilişkileri vardır, ama bir tepki biçimi olarak ayrıdır. Kültür ya da uygarlık denilen şeyin bütünleşme sürecine katkısı vardır. Teorisyen ve eleştirmen Clive Bell (1914'ten aktaran Dickie 1997), sanatı sanat yapan şeyin 'belirgin biçim' olduğunu, her biçimin bu kümeye giremeyeceğini ve önemli olanın çizgi, şekil ve renk

ilişkilerinin kendi aralarındaki kombinasyonu olduğunu savunmuştur. Erinç'e göre (1998'den aktaran Özsoy, 2015; Pirdal, 2011: 8); algılar yoluyla içselleştirilen anlatının duygu ve heyecanlarla uyum göstermesidir. Aytaç'a (1981'den aktaran Artut, 2013: 20) göre; ruhsal bir faaliyettir, insanların doğa karşısındaki duygu ve düşüncelerini çizgi, renk, biçim, ses, söz ve ritim gibi araçlarla güzel ve etkili bir biçimde, kişisel bir üslupla ifade etme çabasıdır. Birçok farklı tanım yapılsa da genel olarak sanat, insanın kendi düşüncesini ve özgünlüğünü ifade etmesinin bir yoludur; hayatın her alanında insanın dünya ve tabiatla olan ilişkisini, niteliğini, görüş tarzını ifade eder. Sanat insanı ruhsal açıdan eğitir ve özgür düşünme ve karar verme yeteneğini geliştirir. İnsan düş gücünü kullanarak kendisini ve çevresindeki diğer varlıkları algılayış biçimini sanat ile yaratıcı, özgün bir şekilde yorumlar. Nesnelere kullanmanın ve kavramsallaştırmanın yanı sıra, insan için özel bir özgürlük aracı olan sanat; hayalde canlandırmayı öğretir, bağımsız düşünmeyi, üretken ve yaratıcı olmayı sağlar.

Artan küreselleşme ile birlikte yaşadığımız çağ; ekonomik, siyasi, sosyo-kültürel, teknolojik, coğrafi ve ekolojik gelişmelerin takip edilmesinin zor olduğu bir çağ özelliği taşımaktadır. Yaşanan bu gelişmeler sanatın ve sanat eğitiminin biçimini ve içeriğini etkilemekte, değişimi önemli ölçüde körüklemektedir. Bütün bu yeni oluşumlar sanat eğitimi için soru ve sorunları da beraberinde getirmektedir. Bilgi çağının değişen koşullarına göre programlanmış, yeni oluşumları takip eden, uygulayan, bilgi teknolojilerini kullanan, yerel ve evrensel değerleri sorgulayan bir sanat eğitimi gerekli kılmaktadır. Sanat eğitimi; müfredat, kurumsal alt yapı, donanım, öğretim elemanı, öğretim şekilleri, öğrenci niteliği, ölçme değerlendirme gibi nedenlerle pek çok sorunun yaşandığı bir alandır. Sanat eğitiminin hedeflerine ulaşmasına engel oluşturan bu sorunlar ele alındığında, akademik standartlar geliştirme, ortak program oluşturma ve yeniden yapılanma girişimi önemli bir ihtiyaçtır. Sanat eğitimi veren bütün kurumların, kaliteyi sağlamak için eğitim içindeki sorunları tespit etmesi, sanatın ve çağın dinamik gücünden yararlanarak çözüme ulaştırması gerekmektedir. Ayrıca, sanat eğitiminin her geçen gün dünyada daha fazla önem kazanması uluslararası araştırmaları beraberinde getirmekte, kültür ve eğitim arasında gittikçe artan iş birliği ihtiyacı konusu üzerinde özellikle durulmasına sebep olmaktadır.

Bu çalışma; sanata, sanat ve tasarım eğitimine bakış açısı, sanat eğitiminin Türkiye'deki konumu ve yaşanan sorunları üzerinde durmaktadır. Eğitimdeki bu sorunların giderilmesi, sanat eğitiminin gelişimi ve sürekliliği için bir eğitim politikasının geliştirilmesi gerektiğinin altını çizerek, sanat eğitiminin önemi ve eğitim kalitesinin artırılması konusuna vurgu yapmaktadır. Nitelikli ve kapsamlı bir sanat eğitimi için söz konusu bu sorunları tüm boyutuyla tespit edebilmeyi ve çözüm önerileri geliştirmeyi amaçlamaktadır.

II. SANAT EĞİTİMİ

Sanat eğitimi konusuna değinmeden önce güzel sanatları oluşturan ve açık uçlu bir kavram olan sanatı anlamak, tanım olarak ifade etmekten çok sanatın ne olduğu konusuna yer vermek gerekmektedir. Sanat denildiğinde genel olarak düşüncemizde canlanan “güzel olan, hoşya giden” şeydir; ama sanatı anlatmak için bu ifade yeterli değildir. Çünkü sanat; minyatürden resme, heykelden mimariye, müzikten tiyatroya çeşitli çağrışımlar yapan açık uçlu karmaşık bir alandır. Sanat bir insan işidir; insanın kendini anlatma, ifade etme yollarından biridir. Sanatta form vardır; yani insan kendini biçim ile ifade eder, biçim yaratır. Sanatta güzel olan; denge ve tutarlılık içinde belirli bir konu, tema ve mesaj taşıyan bağlantılardır. Bu bağlantılar yoluyla sanat kavramını, herhangi bir maddenin gerekli araç-gereçlerle duygu ve düşünceler aracılığıyla insan elinde biçimlenerek güzelliği yakalayan iletişim aracı olarak ifade etmek mümkündür. Sanat eğitiminin de üzerinde durduğu bir konu, biçim verme endişesinin bütün sanat dallarının ortak bir özelliği olduğudur. Maddeye biçim veren plastik/görsel sanatlardır; harekete biçim veren ritmik sanatlardır; seslere biçim veren fonetik/işitsel sanatlardır ve ham maddelere biçim veren yani el ustalığı isteyen endüstriyel sanatlardır. Bu ifadelerden yola çıkarak sanat eğitimi; görsel, ritmik, fonetik ve endüstriyel sanatlara dayalı programlama, öğrenme, öğretme anlamına gelmektedir.

Bu gruplar sanat eğitiminde güzel sanatları oluşturur ve sınıflandırma genel olarak şu şekilde sıralanabilir; mimari, heykel, kabartma, resim, minyatür, süsleme, tasarım, fotoğraf, video, film, plastik/görsel sanatları; dans, müzik, tiyatro gösteri (ritmik) sanatları; şiir, müzik fonetik sanatları; dokumacılık, duvarcılık, çömlekçilik, marangozculuk, demircilik vb. zanaat işleri de endüstriyel sanatları oluşturur. Sinema, opera, fotoğraf ve dans birçok sanat alanını içinde barındıran karma sanatlar olarak ele alınabilir.

Sanat eğitiminin duygusal gelişimi ve bilişsel başarıyı destekleme, öğrenmeye yönelik tutumlar oluşturma, daha büyük bir kişisel ve kültürel kimlik duygusu

geliştirme, öğrencilerde daha yaratıcı ve imgesel düşünme biçimlerini teşvik etme gibi olumlu öğrenme çıktıları üretmesi gerekmektedir. Sanat eğitimi; öğrencilere sahip oldukları bilgiler, deneyimler ve duygular aracılığı ile kendilerini şekillerle, biçimlerle ifade etme imkânı yaratır. Ayrıca teknolojinin hızla ilerlemesi sanatı ve sanat eğitimini her düzeyde etkilemiş ve değiştirmiştir. Teknoloji ile birlikte sanat için farklı medya, formatlar ve hareketler, stiller dâhil olmak üzere farklı sanatsal ifade türleri, hem sanatta hem de eğitim sürecinde yerini almıştır. Teorik ve uygulamalı sanatsal derslerden oluşan müfredat; disiplinler arası birçok alanda bilgi verirken, bu bilgiler ışığında hem sanat çalışmasının nasıl yaratılacağını hem de eski çağlardan günümüze yaratılmış eserlerin değerlendirilmesi konusunda öğrencilere bilgi ve beceri kazandırmaktadır. Genel olarak sanat eğitiminde amaç, öğrencilere çok yönlü bir eğitim sağlamaktır. Bu amacın başarıya ulaşması da ancak dengeli bir müfredat geliştirilmesi ile mümkündür. Müfredat yapılandırmacı, yol gösterici bir amaç gütmelidir. Problem çözme yetenekleri, iletişim becerileri, eleştirel düşünme, estetik duyarlılığı ve yaratıcılığı geliştirme; sanat alanında aktif olma, sürekli üretme ve sanatsal aktivitelere dâhil olma alışkanlığı kazandırma gibi hedefler doğrultusunda oluşturulmalıdır.

A. Sanat Eğitiminin Tanımı

Sanat eğitiminin anlamı tartışmalı bir kavram olup; sanatçı-sanat eğitimcisi yetiştirmekten, boş zamanları değerlendirmek için yapılan yaratıcı etkinliklere kadar geniş bir anlamı vardır (San, 1983: 15). Sanat ve eğitim ayrı ayrı kavramlar olmakla birlikte, bu kavramlar sanat eğitiminde farklı boyutlarda ve konumlarda bir araya gelmiştir. Kırıçoğlu'na (1991'den aktaran Aykut, 2006: 33-42) göre sanat eğitimi bakma, görme, algılama, yorumlama ve biçim verme ile başlar, ürün verme ile gelişmektedir. Eğitim süreci içinde verilen bu sanatsal ürün, bilgi ve deneyim ile bütünleşerek bir disiplin alanı oluşturur. Sanat eğitimi, görsel-duysal-işitsel olmak üzere tüm sanat disiplinlerini içinde barındırır, öğrencilerin yaratıcılığını ve yeteneklerini kullanarak duygu, düşünce ve izlenimlerini ortaya koymalarına imkân yaratan faaliyetlerin gerçekleştirildiği ortamlardır. Bu eğitim anlayışı; resim, heykel, fotoğraf, dans, tiyatro, öykü, şiir, müzik, film, yaratıcı drama vb. sanatın tüm disiplinlerini kapsar ve öğrencilere algılama, bilgilenme, öğrenme, yorumlama, tasarlama, eleştirme gibi estetik davranışlar kazandırmayı hedefleyen bir eğitim

alanıdır. Öğrenciler bu farklı sanat disiplinlerinden kendine en uygun olanı seçmekte ve kendini ifade etme olanağı bulmaktadır.

B. Sanat Eğitiminin Amacı ve Önemi

Sanat eğitiminin özünde insanın özgürleşmesi, ruhunun yüceltilmesi, çağdaş ve dengeli bir toplum yaratma çabası vardır. İnsanın kendisini anlatmasında önemli bir araç olan sanat, insanı özgün kılar. Özgün düşünme ve anlatım çabası ise eleştirel düşünmeyi ve sentez-yorum yapmayı beraberinde getirir (Alakuş ve Mercin, 2011: 35). Sanat eğitimi bireyin kendisini özgürce ifade etmesinin yanı sıra; taklit-kopyacılıktan uzak olmayı, olaylara çok boyutlu bakabilmeyi ve dünyadaki her çağın sanat eserlerini anlayabilmeyi ve yorumlayabilmeyi öğretir. Sanat eğitimi; yaratıcı, fiziksel ve entelektüel becerileri bütünleştiren, kültür-sanat ve eğitim alanları arasında dinamik ilişkiler kurulmasını sağlayan bir eğitim modelidir. Sanatın farklı disiplinlerini bilmek, onları uygulamak sanat eğitimi alan öğrencilerin kişisel, akademik, kültürel, entelektüel ve sosyal gelişimi için önemlidir. Sanat eğitimi; eğitim-öğretim süresi boyunca öğrencinin görme, işitme, dokunma, tat alma sezgilerini geliştirmeyi, yaratıcı gücünü açığa çıkarmayı ve geliştirmeyi, öğrenciye düşünme ve yaratma alışkanlığı kazandırmayı; sanat ve tasarım dallarında çağın ihtiyaçlarına uygun yaratıcı ve estetik bakış açısı kazanmış sanatçı, sanat eğitimcisi ve tasarımcı yetiştirmeyi, toplumun sanatsal yapısını üst değerlere ulaştırmayı, gelecek kuşaklara meslek alanlarında yetkin bireyler yetiştirmeyi hedefler. İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) Kültür Politikaları Çalışmaları Raporu; sanat eğitiminin bu hedeflerini üç kategoriye ayırmıştır: Bireysel ve entelektüel gelişme; öğrencilerin yaratıcı düşüncelerine ve yaratıcılıklarını geliştirmesine, problem çözme, bağlantı kurabilme yeteneklerine, eleştirel yargılama kapasitesini geliştirme ve sanatsal yetenekler kazanmasına odaklanır. Eğitim niteliğini artırma; eğitim sistemindeki yapıcı dönüşümlerin gerekliliğine ve yaratıcı yaklaşımların getirilmesine odaklanır. Toplumda yaratıcı ve yenilikçi kapasiteyi yükseltme; eğitim-öğretim süresi içinde öğrencilere kazandırılan yetenekler yanında, onların dünyayı eleştirel bir gözle algılamalarına ve değerlendirmelerine odaklanır (Ece ve Fazlıoğlu Akın, 2014: 14).

Sanat eğitimi; sözlü ve sözsüz çeşitli iletişim araçlarını keşfetmeye yardımcı olur. Yaratıcı ifadeyi geliştirmeye teşvik eder ve gözlem duyularını keskinleştirir. Çeşitli materyallere maruz bırakılarak keşfetmeye, kişisel ifade biçimini ve tarzını

belirlemeye yardımcı olur. Çevredeki çeşitli sanat formları hakkında farkındalık sağlar, keşif ve deney sürecinde çeşitli araç, gereç ve diğer sanat malzemelerini kullanma becerilerini geliştirir. Keşfetme sürecinde renk, form, çizgi, doku, hareket, mekân, ses, hareket vb. düzen duygusu veren bir organizasyon ve tasarım duygusu geliştirir. Estetik duyarlılıkları, sosyal değerlere ve kültürel mirasa saygıyı geliştirir. Eğitimde sanat, öğrencilerin her birinin kendini özgün, yaratıcı bir şekilde ifade etmesi ile ilgilidir. Yaratıcı sanat fikri; müzik, dans, drama, çizim ve boyama, modelleme ve heykel, cam ve seramik işleri, şiir, yaratıcı yazı yazma ve diğer bağlantılı el sanatları formları gibi yaygın olarak bilinen sanat formlarının tüm unsurlarını içerir.

Kırıçoğlu (2005) ise amaçları şu şekilde ifade etmiştir; sanatın en önemli özelliği anlatımdır, kişiyi özgür düşünmeye ve üretmeye yönlendirir. Yaratma eylemi, sanat türü ne olursa olsun anlatılmak isteneni izleyiciye iletme amacı içindir. Sanat eğitimi sanat aracılığı ile öğrenciye iletişim kurma olanağı sunar. Toplumsal ve kültürel gelişmede öğrencilerin katılımcı olarak yetişmesi açısından sanat önemlidir. Öğrenciye görsel okur-yazarlık kazandırır. Bir kültür varlığı olan sanat, içinde barındırdığı sanat tarihi ile öğrenciye bilgi birikimi kazandırır ve bu sayede öğrenci her çağın ve her ülkenin koşullarına göre sanat yapıtlarına geniş bir çerçeve içinde bakmayı öğrenir. Çevremizde sadece sanat yapıtları değil çizgi, renk, doku, biçim, mekân vb. pek çok nesne vardır. Sanat eğitimi, sanat yapıtlarına olduğu kadar görsel nesnelere de başka boyutlar kazandırarak estetik ölçütlerle ulaşır. Sanat eğitimi, öğrenciye kendi kültürüyle birlikte diğer kültürleri de tanıma-öğrenme imkânı sağlar. Sanat eğitimi, öğrencinin fikirlerini ürüne dönüştürme sürecinde yaratıcı davranışlar geliştirir. Sanat eğitimi, yaratma eyleminde öğrenciye mutluluk hazzı kazandırır.

Sanat eğitimi üzerine yapılan yorumlar çok olsa da, amaçlar ortak paydada buluşmaktadır. Genel olarak amaçlar; sanatın anlaşılmasını sağlamak, duygu, düşünce ve izlenimleri anlatabilme yeteneği kazandırmak, yaratıcılığı ve yetenekleri geliştirmek, kişiyi estetik bir düzeye ulaştırmak, toplumun sanatsal yapısını evrensel değerlere ulaştırmak, eğitim yöntemlerini geliştirmektir. Eğitim, öğrencilere alanlarında bilim ve teknoloji çağına ayak uyduran yetenekli bir sanatçı, sanat eğitimcisi ve tasarımcı olma, toplumun maddesel ve ruhsal ihtiyaçlarına cevap veren bireyler olma ayrıcalığı kazandırır.

Günümüzde kültür ortamında gözlenen hızlı değişimler, daha güzel bir çevre ve yaşam için sanat eğitimi önemli bir hale getirmiştir. Her alanda değişimlerin yaşandığı günümüz teknoloji çağında sanat eğitimi, donanımlı bir birey yetiştirme amacıyla önemli bir eğitim modelidir. Sanatçı, tasarımcı ve sanat eğitimcisi bilim, sanat ve teknoloji alanlarındaki gelişmelerden haberdar olmalı, birikimleriyle sanatsal üretimlerinde yeni ifade olanaklarına hâkim olmalıdır. Sanat, her dönemin koşullarını nasıl içinde barındırıyor, sanat eğitimi de sanatın değişen ve gelişen yapısına uygun olmalıdır. Bu bağlamda sanat eğitimi veren kurumlar, çağın getirdiklerine uygun olarak eğitim müfredatını sürekli yenilemelidir.

C. Sanat Eğitimi Yöntemleri

Sanat eğitiminde belirlenen hedeflere ulaşmak için sürecin bilinçli ve planlı bir şekilde ilerlemesi gerekmektedir. Bunun için de eğitimde disipline, programa ve yönetime ihtiyaç vardır. Öğrencilerin yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmak için her sanat eğitimcisi kendi yöntemlerini belirleyebilir. Derse uygun yöntemi seçmek, eğitimcinin alan bilgisine ve yaratıcılığına bağlıdır. Önemli olan verilen eğitimin öğrencide bir davranış değişikliği yaratmasıdır. Sanat pratikleri ve kuramsal bilginin müfredattaki dengesi, sanat eğitimi literatüründe tartışılan konulardan biridir. Bu tartışmalar, farklı sanat eğitimi yöntemlerinin gelişmesini sağlamıştır. Bu yöntemler;

1. Disipline Dayalı Sanat Eğitimi (DDSE)

İlk olarak 1960'lı yıllarda ABD'de ortaya çıkan bu model; 1980'li yıllarda marka kimliği olarak çıkmış ve bu yöntem sanat eğitimi verecek uzman öğretmen sayısının azlığı sorununa çözüm bulmak için kullanılmıştır. Disipline dayalı sanat eğitiminin dört temel ilkesi; sanat üretimi, estetik, sanat tarihi ve sanat eleştirisidir. Bu alanlar bütünlük içinde aynı öneme ve kapsama sahiptir. Amaç ise; sanatsal, kültürel ve entelektüel anlamda eleştirel düşünme yeteneğine ve estetik kaygılara sahip donanımlı bireyler yetiştirmektir (Ece ve Fazlıoğlu Akın, 2014: 22).

2. Görsel Kültür Yaklaşımı

Gelişen teknoloji, kültürü ve iletişimi önemli ölçüde değiştirmekte; görsel kültürün her alanda sürekli artış göstermesi görsel alanda bilinçlenmeyi ve görsel okuryazarlık kazanmayı gerekli kılmaktadır. Reklam, afişler, filmler, TV programları, internet ağları, kitaplar vb. birçok görsellerin her mekânı kuşattığı çağdaş yaşam tümüyle

görselliğe dayanan kültürel bir yapı olarak görülmektedir. Diğer çağların aksine günümüzün kültürü, yazılı ve sözlü kültürden ziyade görsel kültüre yoğunlaşmıştır. Teknolojinin hızlı gelişimi ve internetin yaygınlaşması, görselliği hayatımızda önemli bir yere taşımıştır. Fotoğraflar, resimler, afiş, broşür vb. dijital bilgisayar çalışmaları, videolar ve daha fazlası görünenden de fazla anlam taşıyan imgelerdir. Görsel kültür, bu farklı disiplinlerin yorumlanmasında devreye girer. Görsellik üzerine geliştirilen yeni teoriler ve insanların farklı ağların içinde kurduğu yeni ilişki biçimleri ve deneyimleri sonucu görsel kültür, sanat eğitiminde önemi gittikçe artan bir disiplinler arası yaklaşım olmuştur. Bu yaklaşım, öğrencilere görsel mesajları doğru algılama, değerlendirme ve uygulama becerisi kazandırır. Bilginin üretilmesinde ve kültürel kimliklerin oluşturulmasında bu imgeler sosyal, kültürel ve politik altyapıların sorgulanması için çerçeveler sunar.

3. Çok Kültürlü / Kültürlerarası Sanat Eğitimi

Değişen ekonomik, toplumsal, politik koşullar nedeniyle sanat eğitimi de bu değişime ayak uydurmak zorunda kalmakta, değişen bu koşullar programlara yansıtılmaktadır. Bu durum sanat eğitiminde çok kültürlülük yaklaşımını doğurmaktadır. Çok kültürlülük; bir sanat yapıtını incelerken ya da eleştiri yaparken çeşitli dünya görüşlerine ve bakış açılarına yer verilmesini önerir. İnsanların birlikte yaşayabilmesi, iletişim kurabilmesi ve birbirini anlayabilmesi için kendi tarihi, gelenekleri kadar diğer kültürlerin de varlığının farkına varması ve o kültürlerin geleneklerini, tarihini, kültürel mirasını öğrenmesi gerekir. Çok kültürlülüğün eğitim boyutundaki önemi ise bu birlikteliğin uyumlu ve verimli yaşanması için uygun yolların araştırılması ve sağlanmasıdır. Bu da toplumsal ve kültürel konuların okul müfredatına eşit şekilde alınması ile mümkün olabilir (Ece ve Fazlıoğlu Akın, 2014: 27).

Sanat eğitimi kültürel çeşitlilik ve kültürler arası iletişimin geliştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına uygun çerçeveler sunar. Yeniliğin, değişimin ve yaratıcılığın kaynağı olarak ifade edilen kültürel çeşitlilik; toplumdaki farklı kültürlerin özgünlüğüne ve çoğulluğuna dayanmaktadır. Kültürel çeşitlilik; ekonomik, kültürel ve sosyal kalkınmada büyük bir etkidir, duygusal, ahlaki, entelektüel ve ruhsal olarak gelişmeyi sağlar. Farklı kültürel kimlikleri tanıma fırsatı bulan öğrencilerin yaratıcılığını da geliştirir. Öğrenciler farklı bakış açıları kazanır ve kendini ifade etme gücü gelişir. Bu etkileşim sayesinde, öğrencilerin yaptıkları çalışmalar sosyal

ve kültürel mesajlar taşır. Kültürel çeşitlilik durağan değil değişken bir yapıya sahiptir. Sanat eğitimi de, öğrencilere kültürlerin sürekli değişme süreci içinde olduğunu anlamalarını sağlayacak şekilde düzenlenmelidir ve bu da müfredatın sürekli yapılandırılmasını öngörür.

D. Sanat Eğitimi Etkileyen Unsurlar

Sanat eğitiminde dersin içeriğinin nasıl oluşturulacağı, eğitimi etkileyen unsurların önemini ortaya çıkarmıştır. Sanat eğitimi etkileyen unsurları; bireysel, fiziki, ekonomik, teknolojik, toplumsal ve siyasal yapı olarak sıralayabiliriz.

1. Sanat Eğitimi ve Bireysel Yapı

Öğrenci açısından: Öğrencinin ruhsal ve fiziksel durumu onu farklı davranışlara yöneltmektedir. Bu yüzden sanat eğitimi sürecinde, öğrencinin psikolojisi ve yeteneği göz önünde bulundurularak eğitim verilmelidir. Her öğrencinin fizyolojik özellikleri, duyguları, yetenekleri, öğrenme, dikkat etme, görme, idrak etme becerileri birbirinden farklıdır. Sanat eğitiminin başarıyla yürütülmesi için kişiler arasındaki farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır. Bunun yanında, kurumun fiziki yapısı, müfredatın yetersiz ya da çok yüklü olması, sınıfların ya da atölyelerin yetersiz ve çok kalabalık olması, atölye araç ve gereçlerinin eksikliği, eğitimin yeterince iyi uygulanmaması ve öğrencinin ihtiyaçları, sosyal ve ekonomik durumundan kaynaklanan yaşantısı, aile ortamının elverişsizliği vb. okul dışı etkenler gibi faktörler de öğrencilerin başarısını büyük ölçüde etkilemektedir.

Öğretim elemanı açısından: Sanat eğitmenliği, kişisel deneyimlerle elde edilemeyecek kadar çok bilgi ve beceri gerektiren bir alandır. Hem yüzyılları kapsayan bilgi birikimine sahip olmak, günümüzdeki hızlı değişimleri yakalamak ve bu değişimi programa uyarlamak hem de öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak onlarla sağlıklı bir iletişim kurmak oldukça zordur. Bu yüzden sanat eğitimcisi de sürekli olarak kendini eğitmek ve geliştirmek zorundadır. Bunların yanında, eğitimcilerin ders yükünün fazla olması da eğitim kalitesini büyük ölçüde etkilemektedir. Kurumun sanat eğitimcisine kendini geliştirebileceği özgür bir ortam ve zaman yaratması gerekmektedir.

2. Sanat Eğitimi ve Fiziki Yapı

Sanat eğitimi alanında, hem sanat eğitimcisinin sanatsal çalışmalarını gerçekleştirmesinde hem de öğrencinin yaratıcılıklarını geliştirebilmelerinde ve sanat ürünlerini ortaya çıkarabilmelerinde kurumun fiziki yapısı büyük önem kazanmaktadır. Nitelikli bir sanat eğitiminin temellerinden biri de sanatsal çalışmalar için uygun bir ortamın hazırlanmasıdır. Bu faktörler; fakülte binaları, aydınlanma, sıcaklık, havalandırma, temizlik (hijyen), ses yalıtımı, koku, sınıf kapasitesi, sınıf yüksekliği, duvar renkleri, yerleşim planı, mobilyalar ve iç mekan düzenlemeleri, kişisel eşya depolama alanları, bireysel çalışma alanları, grup çalışması için öğrenme alanları, öğrenmeye teşvik edici sınıf ortamı ve kurumun konumu olarak sıralanabilir.

Kurumun sahip olduğu fiziki yapı, öğrenci üzerinde psikolojik etkiye sahiptir. Bu bakımdan fiziki yapı, öğrenme sürecinde ya gelişimi artıracak şekilde eğitime destek olacak ya da gelişimi engelleyecek şekilde olumsuz etki yaratacaktır. Isı, renk, mekân, sınıf ortamının düzeni ve aydınlatmanın öğrenme üzerinde önemli yönde etkilerinin bulunduğunu, öğrenci başarılarının arttığını ve konuyla ilgili daha çok çalışma yapılması gerektiğini dile getirmektedirler (Shade, 1986: 81). Sınıfların, eğitimin türü ve dersin amacı gibi değişkenlik gösteren durumlara göre yapılandırılması öğrencilerin güdülenmesini kolaylaştırmaktadır. Etkili öğrenme-öğretme sürecinin ayrılmaz bir parçası fiziksel ortamın uygunluğudur. Öğrencilerin ve akademisyenlerin zamanlarının büyük bir kısmını geçirdikleri sınıflar; öğrenciye çalışma zemini tanıyan işlevsellik, farklı amaçlara hizmet edebilecek esneklik, sanatsal çalışmaların öğrencide duygu yoğunluğunu ortaya çıkarması, öğrencilerin sınıf ortamında yarattıklarını doyasıya yaşatacak estetik değerler gibi birtakım özellikleri içerisinde barındırmalıdır (Kleberg, 1998: 35).

3. Sanat Eğitimi ve Ekonomik Yapı

21. yüzyılın ihtiyaçlarına uygun bir eğitim politikası için okul içi ve okul dışı yaratıcı sanat etkinliklerinin artması, akademisyenler ve öğrenciler için özgür sanat ortamının oluşturulması, alt yapı ve donanım sorunlarının çözülmesi önemli bir ihtiyaçtır. Bu yüzden kurumların uygun fizibilite yapması, öncelikleri sıralanması ve yeterli finansal koşullara sahip olması gerekmektedir. Sanat eğitime yeterli fonun sağlanmaması; kurumun fakülte binaları, aydınlanma, sıcaklık, havalandırma, temizlik, ses yalıtımı, koku, sınıf kapasitesi, duvar renkleri, mobilyalar ve iç mekân

düzenlemeleri, kişisel eşya depolama alanları, bireysel çalışma alanları, grup çalışması için öğrenme alanları, öğrenmeye teşvik edici sınıf ortamı vb. fiziki alt yapı sorunlarını, teknolojik imkânların sağlanmaması, atölye araç gereçlerinin yetersiz olması gibi sorunları doğurur. Bu durum eğitim kalitesini olumsuz etkilemekte, eğitimden alınacak verimi düşürmektedir. Sanat çalışmalarına ve gelişmesine yardımcı olabilecek nitelikli bir eğitim ortamının sağlanması için gerekli fonun yaratılması ve bu fondan maksimum düzeyde yararlanılması gerekmektedir. Sanat eğitimi için yapılan harcamaların kısıtlı olması, öğretilen sanatın kalitesini etkilemektedir.

4. Sanat Eğitimi ve Teknolojik Yapı

Bilimde ve teknolojiye yaşanan gelişmeler, bilgi ve iletişim alanında hızla değişim yaratmıştır. İnsan hayatına hızla yansıyan bu değişimlerin etkisiyle, toplumların yapısında değişim ve gelişim kaçınılmaz hale gelmiştir. Tüm dünyada bilim, teknik ve teknoloji alanındaki gelişmeler sanatta da değişimleri beraberinde getirmiştir. Sanat üretilen ve izlenen bir nesne olmaktan çıkıp, düşünce olgusuna dönüşmüştür. Teknolojiye paralel olarak sanatın değişimi sanat eğitiminin de gelişimini, öğretiminin içeriğine ve amacına yönelik önemli değişikliklerin yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Sanat eğitimi veren kurumların sürdürülebilirliğini sağlaması ve toplumun ihtiyaçlarına karşılık verebilmesi için sanat, bilim ve teknolojinin iç içe geçtiği günümüze ayak uyduracak bir eğitim politikası izlemesi, değişimi sürekli olarak geliştirmesi ve iyileştirmesi gerekmektedir. Bugün; yaratıcı, çağın değişen şartlarına uyabilen ve değişen şartlara kolayca adapte olabilen, donanımlı, problem çözebilme yetisine sahip sanatçı ve sanat eğitimcilerine gereksinim vardır. Bu da, sanat eğitiminin ve öğretiminin içeriğine ve amacına yönelik önemli değişikliklerin yapılmasına, disiplinler arası geçiş ve iletişime imkân veren çağa uygun yeni eğitim programlarının geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Eğitimde yenilenmeye gidilebilmesi için de eğitime ayrılan finansal kaynağın yeterli olması gerekmektedir.

5. Sanat Eğitimi ve Toplumsal Yapı

Sanat; yaşamı, yaşamın geçmişini, bugününü, geleceğini içinde barındırır. Bu yüzden sanatın konusu toplumsal yaşamdır ve sanat toplumsal bir olgudur. Sanatın gelişimi toplumsal yaşamın yapısına ve gelişimine paralellik gösterir. Teknolojik, bilimsel, ekonomik, kültürel gelişmeler ve değişimler sanatın da gelişmesine ve değişmesine

sebepe olmuştur. Sanat, her toplumun kendi koşullarına uygun bir şekilde farklı yöntemlerle sürekli gelişim içinde olmuştur. Sanatın ve sanat eğitiminin gelişmesini engelleyen birçok etken vardır. Toplumumuzda sanatın, boş zamanları değerlendirme, hobi gibi etkinlikler olarak algılanması, sanatçının genel olarak yokluk içinde olması, sanattan para kazanılamayacağı düşüncesinin yaygınlaşması ve sanat alanının masraflı bir alan olması gibi faktörler sanatın gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir. Toplumumuzun, sanata yaklaşımı hobi, boş zaman aktivitesi gibi kişisel çerçevede kalmıştır. Galeri ziyareti, gezici sergiler ya da müze gezileri çoğunluğun rağbet ettiği aktivitelerden değildir. Bu da sanatın gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

6. Sanat Eğitimi ve Siyasal Yapı

Eğitim sisteminin gelişmesinde rol oynayan en güçlü etkenlerden biri de siyasi atmosferdir. Eğitim tek başına toplumsal bir değişime sağlamaz. Her ülkenin eğitim sistemi, kendi toplumsal ve politik yönelimlerini takip etmek zorundadır ve bu yönelimlerin etkisi altındadır. Sanatın sosyal ve politik güçlerin etkisi altında olduğu günümüzde; yönetim politikaları, siyasal istikrarsızlık, eğitim sisteminin siyasi kararlara bağlı olarak değişmesi, çağdaş, demokratik ve bilimsel eğitim ilkeleri göz ardı edilerek hazırlanan eğitim politikaları sanat eğitimi olumsuz etkilemektedir.

E. Türkiye’de Sanat Eğitiminin Tarihsel Gelişimi

18. yüzyılda toprakları üzerindeki hakimiyetini kaybetmeye başlayan Osmanlı İmparatorluğu, yıkılmanın önüne geçebilmek ve için eski gücüne tekrar kavuşabilmek için hemen hemen her alanda ıslahat yapmıştır. Yenilgileri, Avrupalı subay ve askerlerin iyi **eğitim** almış olmalarına ve kendilerinin de bu alanda geri kaldıklarına bağlayan Osmanlı İmparatorluğu; reformların öncelikle askerî alanlarda yapılması gerektiğini düşünmüştür. Osmanlı, askerlerin eğitimi için batıdan yabancı uzmanlar getirmiştir. Bu uzmanlar, ülkenin geleceğine dair önemli raporlar hazırlamışlardır ve askerî yenileşmeyi tavsiye etmişlerdir. Osmanlı İmparatorluğu bu çöküşü durdurmak için bilimsel, sanayi, ekonomik, askeri ve eğitim alanlarında yenilik yoluna gitmiş, batıyı taklide yönelmiştir. Böylelikle Batı ile Osmanlı’yı buluşturan ilk Batılılaşma süreci başlamıştır. Osmanlı, bu süreçte gelişmiş batılı ülkelerden geri kalmama çabası içine girmiştir.

18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren askerî ihtiyaçları karşılamak için Avrupa'nın çağdaş eğitim kurumları örnek alınarak modern mektepler açılmıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde açılan ve Batılı tarzda eğitimin ilk örneklerini teşkil eden askeri okullar sırasıyla; Mühendishane-i Bahri-i Hümayun, Mühendishane-i Berri-i Hümayun, Mekteb-i Tıbbiye ve Mekteb-i Harbiye'dir.

Askeri eğitimin Batılı bir yapıya dönüştürülmesi; Batı tarzı resim sanatını da ortaya çıkarmıştır. Açılan askeri okullarda, batılı müfredat uygulanmış, Fransız askeri okulların eğitim sistemi uygulanmıştır. İlk olarak askeri amaçlarla verilen resim derslerinde, yeni teknikler öğretilmeye başlanmış, böylelikle ışık-gölge tekniğiyle nesneyi iki boyutlu gösterme ve perspektif kuralları Batı yöntemlerine uygun bir şekilde resim eğitimi programına eklenmiştir. İlk resim dersleri, Mühendishane-i Berri-i Hümayun'da verilmeye başlanmıştır; mektepte resim derslerinin yanı sıra hat sanatı dersi de verilmiştir. Daha sonra Mühendishane-i Berri Harbiye (Kara Harp Okulu) ve Bahriye (Deniz Harp Okulu) de bu yenilikleri takip etmiştir. Mühendishane, Batı usulünde resim yapan ilk önemli sanatçıların yetiştirildiği okuldur (Tansuğ, 1993'ten aktaran Çal, 2016). Mesleki amaçlı haritacılık ve teknik resim niteliğinde verilen bu eğitim; daha sonraları bu dersler sivil okulların programlarında da yer almaya başlamıştır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun, 18. yüzyılda başladığı Batılılaşma hareketinin hedefi; kendisinden ileride olduğunu kabul ettiği Avrupa toplumunun sahip olduğu sanatsal, teknik, bilimsel bilgi ve birikimi düzeyine gelebilmek ve geçebilmektir. Bu nedenle Batılılaşma yolunda Osmanlı, tahsil görmeleri için Batı'ya öğrenci gönderme tercihinde başvurmuştur. Öğrencilerin gönderilme amaçları; Avrupa'nın medeniyetini, niteliklerini, gelişme nedenlerini, bilimde, teknolojiye yakaladığı seviyeyi öğrenmek ve askerî, teknolojik, endüstriyel, eğitim gibi alanlarda hangi yeniliklerin yapılması gerektiğini anlamak ve ona göre bir yenilik, sanayileşme, kültür ve eğitimde yol haritası belirleyerek Osmanlı Devleti'ni tekrar ayağa kaldırmaktır (Çolak, 2017:76-81). Seçilen öğrenciler daha detaylı sanat eğitimi almaları amacıyla Fransa ve Almanya olmak üzere tahsil görmeleri için Avrupa'ya gönderilmişlerdir. Eğitimlerini tamamladıktan sonra ülkelerine geri dönen asker ressam, hem sanatta hem de sanat eğitiminde önemli gelişmeler sağlamışlardır. Bu ressam, Batılı anlamda Türk resim sanatının öncüsü olarak kabul edilir.

Eğitim alışmaları zaman içinde şekillenmiş; ğrenci eğitiminde medreseler çok önemli bir yapıya dönüşmüştür. Tanzimat döneminde Avrupa'nın eğitim sistemi dikkate alınarak, müfredatında resim derslerinin de yer aldığı ğretmen okulları açılmıştır. Bu okullar; 1848'de Darulmuallimin-i Rüşdi, 1860'da İlköğretmen Okulu, 1870'te ise Kız ğretmen Okulu'dur. Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde açılan bu ilk (İptidai) ve ortaokulların (Rüştiye: Mekteb-i Rüşdi) müfredatında Hüsni Hat yani güzel yazı; Kız Rüşdiyeleri müfredatında da el hüneri dersi yer almıştır (zsoy, 2003'ten aktaran Alakuş ve Mercin, 2011:26).

Ülkemizde sanat eğitimi 19. yüzyılda Meşrutiyet dönemi ile ortaya çıkmıştır. Meşrutiyetten nceki çok eski dönemlerde resimde dini konular işlenirken, bu dönemde resim dersleri kopya yöntemiyle teknik beceri geliştirmeye yönelik yapılmıştır (Baltacıoğlu, 1932'den aktaran al, 2016). Öğretmen tarafından tahtaya çizilen geometrik biçimler, krokiler ve bitki formları, öğrenciler tarafından kopya edilerek çizilmiştir. Öğrenci başarı değerlendirmesi ise; öğrencinin çizdiği resmin öğretmenin çizdiği ile benzerlik göstermesine bağlı olarak yapılmıştır. Ayrıca sanayi okullarında Mısır'da eğitim alan öğretmenler tarafından mesleki nitelikte olan geometrik ve arabesk süslemeleri içeren resim eğitimleri de verilmiştir.

Meşrutiyetten sonra ülkede yaşanan gerilemenin eğitim olduğu düşüncesi giderek yaygınlaşmış ve ülkenin kalkınması için yapılması gereken en önemli hareket ise ğretmen Okulu'na (Darulmuallim) ve niversiteye (Darülfünun) yenilik getirilmesi ve geliştirilmesi olmuştur. Darulmuallim için eğitim ğretim alanında serbest tartışma, araştırma yapma ve eğitimde özgürlük talep edilmiştir. Eğitimin uygulama tabanlı olmasının gerekliliği de tartışılmıştır. Darulmuallim, resim eğitiminde yenilikçi adımlar konusunda önemli adımlar atmıştır.

1876 yılında genel eğitimin yanında sanata eğitimine de yer verilmesi düşüncesi ortaya konulmuş, yabancı uzmanlar ve ressamaların desteğiyle aynı yıl Sanayi-i Nefise Mektebi'nin kuruluğu için resmi çalışmalar yapılmıştır (al, 2016). 1883 yılında Türkiye'de ağdaş resim eğitiminin temelini atan Sanayi-i Nefise Mektebi kurulmuştur. Böylelikle resim sanatı ve resim eğitiminin gelişimi sağlam temellere dayanmıştır. Sanayi-i Nefise Mektebi, ülkenin kültürel gelişiminde oldukça önemli bir yere sahiptir. Öğretmenlerin birçoğu hem Avrupa'da eğitim almış kişilerden hem de yabancı sanatçılardan oluşturulmuştur. Usta-ıracak ilişkisi mantığıyla yürütülen eğitimde, kuramsal ve uygulamalı olarak insan anatomisi, tabiat resmi ve perspektif

konuları işlenmiştir. Sanayi-i Nefise Mektebi 1921 yılında yükseköğretim kurumuna çevrilmiş, 1928 yılında ise adı Güzel Sanatlar Akademisi olarak değişmiştir (Tansuğ, 1993'ten aktaran Çal, 2016). 1982 yılında da Mimar Sinan Üniversitesi adını almıştır.

Sanat eğitimi 19. yüzyıl sonlarından itibaren giderek artan bir ihtiyaçla yaşama girmiştir. Eğitimde özgürlük ve öğretimde serbest tartışma uygulamaları ağırlık kazanmıştır. Yaşamdan haz duyan, yaşamın zenginliklerini bilen, insan-doğa arasındaki ilişkiyi kavrayabilen, yeni kültür değerlerini benimseyen, eleştiri yapabilen, bulduğu ile yetinmeyen, yaşamın her alanına duyarlı bir varlık olabilmesi için insanın estetik eğitimden geri kalmaması gerekmektedir (Etike, 2001'den aktaran Heptunalı, 2007).

Hem genel eğitim hem de sanat eğitimi hakkındaki ileri sürdüğü görüşler ile ülkemizdeki sanat eğitiminin niteliğini etkileyen bir isim de İsmail Hakkı Baltacıoğlu'dur. 1910 yılında pedagoji ve el sanatları alanında öğrenim görmek için Avrupa'ya gönderilen Baltacıoğlu; Paris, Londra, Belçika, İsviçre ve Almanya'da bulunmuştur. Batı'daki eğitim alanındaki sistemi incelemiş, teoriden çok uygulama ağırlıklı eğitim sistemi dikkatini çekmiştir. Avrupa'daki eğitim sisteminden etkilenen Baltacıoğlu; uygulamalı eğitim anlayışını benimsemiş, öğrencilerin yeteneklerini geliştirip üretken bireyler olarak hayata hazırlaması gerektiğine inanmıştır. Avrupa'dan döndükten sonra Darülmüallim'deki eğitim anlayışını Batılı sisteme göre yeniden düzenlemiştir. Getirdiği bu yenilikleri konferanslar vererek, yazılar yazarak ve sergiler açarak yaygınlaştırmak için çabalamıştır. 1912 yılında "Eğitim ve Öğretimde Devrim" adlı kitabını yayımlamıştır.

Baltacıoğlu'nun eğitimle ilgili önemli görüşü; "eğer okul yüzmeyi öğretecekse iyi bir yüzme havuzuna sahip olmalı; resim öğretecekse sanatçı atölyesi koşullarına uygun nitelikte resim atölyesi olmalıdır. Yaratma eylemi dışsal ve somut bazı koşulları gerektirmektedir. Sanatçının estetik imge gücünün gelişmesi için uygun bir atölye gereklidir. Bu atölyede kalemler, boyalar, fırçalar, şövaleler, alçı modeller, büyük ressamların resim örnekleri bulunmalıdır. Okul binası, duvarları, bahçesi, eşyası, tiyatro salonu, mimari özellikler ve atölye büyüklüğü, ısısı ve ışık düzeni eğitimin amacına uygun koşullarda olmalıdır." (Etike, 2001'den aktaran Heptunalı, 2007). Bu fikirler çağdaşlaşma yolunda oldukça önemli bir adımdır.

Türkiye, sanat eğitiminde Batı ile hemen hemen aynı yolu izlemiştir. Sanat eğitimi daha önce alan odaklı verilmiş, sonrasında özgür anlatım, kendini ifade gibi düşünceler sanat eğitiminde belirleyici olmuş ve çocuk odaklı eğitime geçilmiştir.

Önceki eğitim anlayışında duygu eğitimine yer verilmemiş, sadece akıl (düşünme, anlama ve kavrama gücü) eğitimi önemli bulunmuştur. Endüstri ve bilim alanındaki gelişmeler ve değişimler duyguların eğitimini gündeme getirmiştir. Endüstri devrimiyle başlayıp makineleşme ile yaygınlaşan sanat eğitiminde yaratıcılığa ve özgünlüğe verilen değer artmıştır.

Sanat eğitimi anlamında Cumhuriyet dönemi, önemli çıkışların görüldüğü bir dönemdir. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte sosyal, siyasal, ekonomik alanlarda olduğu gibi kültürel alanlarda da bir reform süreci başlamıştır. Türk Devrimi'nin kültürel alanda gerçekleştirdiği belli başlı yenilik hareketlerini; Arap alfabesinin yerini Latin alfabesinin alması, Türkçe'nin yabancı sözcüklerden arındırılması, demokratik ve laik bir eğitim programı düzenlenerek eğitim öğretim birliğinin sağlanması, üniversite reformu, Türk tarihi üzerinde bilimsel çalışmalara başlanması ve güzel sanatlardaki gelişmeler olduğu söylenebilir.

Sanatı destekleyen ve sanatçıya önem veren Atatürk; devletin görevleri arasında kültür ve sanat konularına da geniş yer vermiş, sanat uğraşısını devlet politikası haline getirmiştir. Uygarlaşma yolunda Güzel Sanatları gerekli ve zorunlu gören Atatürk, sanatın her dalına önem vermiş ve teşvik etmiştir. Atatürk, ancak Güzel Sanatlar alanındaki başarılar ile uygar ülkeler arasına girebileceğimizi belirtmiştir. 1883 yılında eğitime başlayan Sanayi-i Nefise-i Mektebi, Cumhuriyet döneminde Güzel Sanatlar Akademisi'ne dönüştürülmüştür. 1936 yılında Musiki Muallim Mektebi ise Devlet Konservatuvarına dönüştürülmüş; resim, müzik, heykel, mimari, sahne sanatları vb. güzel sanatların her alanında sanatçıların yetişmesi sağlanmıştır. Ayrıca konservatuvarın geliştirilmesi için yabancı uzmanlardan yararlanılmıştır. Alman besteci Paul Hindemith, konservatuvarın geliştirilmesi ve profesyonel müzisyenlerin yetişmesi için 1938 yılına kadar, Carl Ebert ise 1947 yılına kadar konservatuvarın opera ve tiyatro bölümlerinin geliştirilmesine büyük emek vermiştir. Konservatuvar mezunları Türk Devlet Tiyatrosu, Devlet Operası ve Balesi'ni kurmuşlardır. Resim alanında Gazi Eğitim Enstitüsü'nde Resim-İş ve Müzik bölümleri açılmıştır. Güzel sanatlar alanındaki çalışmalar 1932 itibarıyla Halkevleri aracılığıyla Anadolu'ya yayılmıştır. Güzel Sanatlar Akademisi yurt dışından davet

edilen öğretim üyeleri ile güçlendirilmiştir. Atatürk'ün talimatıyla Dolmabahçe Sarayı Velihaht Dairesi, Resim ve Heykel Müzesi haline getirilmiştir. Türk milli sanatı İslâm sanatından ayrı olarak ele alınmıştır. Güzel sanatlar alanındaki yetenekli öğrenciler ve sanatçılar, bilgi ve deneyimlerinin artması için yurt dışına gönderilmiştir.

Ülkemizdeki eğitimin yapılanmasında sanat eğitiminin değerine dikkat çeken, gelişmesini isteyen ve sanat eğitiminde etkili olmuş bir isim de eğitimci İsmail Hakkı Tonguç'tur. Tonguç; eğitim alanında çağdaş görüşleri araştırıp yakından takip ederek ülke koşullarına uygun olanları alarak, ülkemiz için yerli bir model oluşturma çabasına girmiştir. Bilimsel çalışma ile sanatsal çalışmayı eş değerde görmüş, eğitim sorunlarının çözümünü bilimde de aramıştır. Ezbercilikten uzak çocuğun yaratıcı bir birey olarak eğitilmesi, bilimsel ve sanatsal çalışmaların ortak amacıdır. Tonguç, çocukların yaratıcı çalışma ortamında yetiştirilmelerini istemiş ve çocuğun yaratıcılık eğiliminin sadece onu tanıyanlarca geliştirilebileceğinin vurgusunu yaparak öğretmen yeterliliklerinin de son derece önemli olduğunu dile getirmiştir. Sanat eğitimi kapsamını; “fiziki olanakların iyileştirilmesi, dersliklerin güzelleştirilmesi, sanat eserlerinin incelenmesi, resim eğitiminde şekil ve renk zevkinin çocuklara aşılması, öğrencilerin sanat duygularını geliştirmek için müzikten yararlanılması, beden eğitimi derslerinin öğrencilerin estetik zevklerini geliştirecek hale getirilmesi ve el işi derslerinde güzellik ve iş zevkinin aşılması” olarak açıklayan Tonguç (1952'den aktaran Kurtuluş, 2002), bu unsurları eğitimin tüm alanına yaymıştır.

Sanatın bir başka amacı da halka ulaşmaktır. Bu yüzden görsel sanatlar alanında ulusal kültür temellerinin atılması bakımından önemli adımlar olan halk sanatları, el sanatları ve halk bilimi araştırmaları yapılmıştır. Sanatın kültür problemlerinden biri olduğu vurgulanmış ve ülkeye birçok yabancı uzman getirilmiştir. Atatürk'ün isteği üzerine Türkiye'ye davet edilen isimler arasında Leipzig, Steihler, Parker ve John Dewey gibi isimler de vardır. “Çocuklar yaparak, deneyimleyerek öğrenirler” görüşünü savunan eğitim bilimci Dewey'den Türk eğitim sistemi ve yeniden yapılanma ile ilgili bir rapor hazırlaması istenmiştir. Dewey, Türk gençlerinin sanatsal yeteneklerinin güçlü olduğunu, iyi eğitildikleri takdirde sanat kültürüne ve ülkenin uygarlık düzeyine çok büyük bir katkı olacağını belirtmiştir. Raporunda resim ve iş derslerine de önem verilmesi, öğrencilerin eğitim için yurtdışına gönderilmesi gibi önerilere yer vermiştir. Bu dönemlerde Dewey'in raporu eğitim

sisteminde uygulanmaya başlanmış, okullardaki çalışma mekânları, ders müfredatı, ders araç ve gereçleri gibi çeşitli konular üzerinde düzenlemeler yapılması yoluna gidilmiştir (Kırıçoğlu, 1991'den aktaran Çal, 2016). Ayrıca, rapor üzerine ortaokullar için öğretmen yetiştirmek amacıyla 1926 yılında Ankara'da Gazi Eğitim Enstitüsü (Gazi Orta Öğretmen Okulu) açılmıştır. İlköğretim, orta öğretim ve liselerde resim-iş derslerinde değişiklik yapılmış, bu ders için atölye vb. çalışma alanları yaratılmıştır (Kırıçoğlu, 1991'den aktaran Çal, 2016). Sanatlar Akademisi'nin amaç ve işlevlerine uygun şekilde yeni mekan ve araç-gereç ihtiyacını dile getirmiştir.

Steihler, Parker ve John Dewey; hazırladıkları raporlarda öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini ve yeteneklerini geliştirmeleri üzerine durmuşlardır. Sanat eğitiminde çağdaş uygulamalar için yeni adımlar olarak kabul edilen öneriler şu şekilde ifade edilebilir; öğrenciler planlı bir sistemle izlenimlerini, duygularını, yaptığı incelemeleri renk ve biçimle oluşturmayı başarabilir. Çocuklara ilk sınıftan itibaren resimler yaptırılarak onların hayal dünyaları zenginleştirilmelidir ve eğitimde estetiğe de yer verilmelidir. Öğrencilere hem kendi ülkesinin hem de diğer ülkelerin sanatını inceleyebilecekleri, öğrenebilecekleri sistem yaratılmalıdır. Okullarda resim ve el işi atölyeleri kurulmalıdır; bu atölyeler sanat eğitimi için gerekli araç-gereçle donatılmalıdır. Ders programlarında daha çok uygulamalı çalışmalara ve el işlerine yer verilmelidir. Sanat eğitiminde öğrenci yeteneklerinin geliştirilmesi konusunda özellikle durulmalıdır. Genel sanatlar, müzik, dans, drama, el işleri gibi sanatsal alanların öğrencilere etkin bir şekilde kazandırılması gerekmektedir.

1926 yılında sanatı topluma yayma amacı güden ve resim, süsleme sanatları, mimarlık, heykel, hattatlık, müzik ve gösteri sanatları bölümlerinden oluşan Güzel Sanatlar Kurulu'nun (Sanayi-i Nefise Encümeni) kurulması da sanat eğitimi tarihinde önemli bir yer tutmaktadır. Kurul, sanat eğitiminin gelişmesi ve yenilenmesi konusunda çalışmalar gerçekleştirmiştir.

1925 yılında resim, müzik ve el işi dersleri okulların müfredatına eklenmiştir. Akademi mezunu ressamlar, öğrencileri kendi tarzlarına göre yetiştirdikleri düşüncesi ile eleştirilmiş ve yetersiz görülmüşlerdir. Buna bağlı olarak da 1926 yılında Alman Leipzig Pedagoji Enstitüsünden Dr. Frey gelmiş ve Resim Öğretmenliği kursu açmıştır. Öğretmen olmak isteyenler bu kursta sanat eğitimi dersi almıştır.

Dönemin önemli gelişmelerinden biri de 1928'de Müstakil Ressamlar ve Heykeltıraşlar Birliği'nin kurulmasıdır. Bu dönemlerde çocuk resimlerinin yer aldığı sergiler de açılmıştır. İ. Hakkı Uludağ, Malik Aksel, Şinasi Barutçu, Hayrullah Örs gibi isimler sanat alanında uzmanlık eğitimi için Avrupa'ya eğitim için gönderilmiştir. Ülkeye geri dönen bu eğitimciler 1932-1933 yılları arasında Gazi Eğitim Enstitüsü'nde resim bölümünü açmışlardır. Batıdaki "El İşleri Hareketi" akımından etkilenen öğretmenler Resim bölümünden ayrı olarak "İş Bölümü"nü kurmuşlardır. Sonrasında ise bu iki bölüm birleşmiş ve "Resim-İş" adını almıştır (Kırıçoğlu, 1991'den aktaran Çal, 2016).

Cumhuriyet döneminin en önemli eğitim kurumlarından biri de Türkiye'nin her yanında ilkokullara öğretmen yetiştirmek amacıyla 1940 yılında açılan Köy Enstitüleridir. Köy enstitülerinde "iş içinde, iş aracılığıyla, iş için eğitim" anlayışı benimsenmiş; yaşama bütünleşen, doğaya duyarlı, ezberden uzak bir eğitim anlayışı hakimdir. Köy Enstitülerinde resim-iş, şiir, müzik, güzel ve etkili konuşma, tiyatro, halk oyunları, yazma ve okuma, el işleri, yontuculuk, çeşitli spor etkinlikleri gibi sanatın her dalı üzerinde özenle durulduğu görülmüştür. Her öğrencinin ilgi alanı ve yeteneği gözlemlenerek gelişimi sağlanmıştır (Apaydın, 1997: 92). Yeteneklerini ortaya koyan öğrenciler Hasanoğlan Yüksek Köy Enstitüleri'nin doğrudan sanatla ilgili kolları olan "Güzel Sanatlar", "Yapı ve El Sanatları"nda yeteneklerini daha da geliştirme imkânına sahip olmuşlardır. (Ülkü, 2008:37-45) Köy Enstitüleri 1947 yılında kapatılmıştır.

1962 yılında gerçekleştirilen 7. Milli Eğitim Şurası'nda; güzel sanatların toplumu geliştirmesindeki hayati önemi dikkate alınarak kültür ve sanat sorunları üzerinde durulmuştur. Kurulda; her dereceli meslek ve teknik öğretim okullarının eğitim programları ile yönetmeliklerinin güzel sanatlar eğitimi ve öğretimi bakımından yeniden gözden geçirilmesine karar verilmiştir. Güzel Sanatlar Komisyonu kurularak güzel sanatlar konusunda bazı önerilerin getirildiği kurulda; Güzel Sanatlar Akademisi, plastik sanatların geliştirilmesi, halk eğitiminde güzel sanatlar, sanatçıların teşviki ve korunması, kültür ve sanat merkezlerinin açılması, halk eğitiminde Güzel sanatların daha etkin kılınması, kültür ve sanat merkezlerinin kurulması, devletin gerçek bir sanat eğitimi politikasının olması gerektiği, temel eğitimden başlayarak üniversiteye kadar müfredatta sanat eğitiminin olması, plastik

sanatlar eğitimine önem verilmesi, sanatçıların desteklenmesi önerileri getirilmiştir (Çal, 2016).

1973 yılında iki yıllık sınıf öğretmeni yetiştiren enstitüler açılmıştır ve bu enstitülerde bir süre “İş” ve “Resim-Yazı” dersleri gösterilmiştir. 1980’li yıllarda üç yıllık eğitim veren enstitüler fakültelere dönüştürülmüştür. Resim bölümünün ders programı yeniden incelenmiş ve lisans (dört yıllık) programına göre düzenlenmiştir. YÖK yasası ile güzel sanatlar derslerinin seçmeli ders olarak üniversite müfredatına konulması kararı alınmıştır (Artut, 2009’dan aktaran Çal, 2016).

1988-1989 eğitim öğretim yılında fakülte ve yüksekokullarda eğitime başlayanlara birinci sınıftan itibaren “Güzel Sanatlar Eğitimi” seçmeli ders olarak verilmeye başlanmıştır. 1988-1989 eğitim öğretim yılında seçmeli derslere “Müzik” de eklenmiştir. 1989 yılında sanat eğitimi için önemli bir adım olarak İstanbul’da resim ve müzik dallarında eğitim veren Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri açılmıştır. Bu liselerin amaçları; öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda güzel sanatlar alanında eğitim-öğretim görmelerini, özel yetenek sınavı ile öğrenci alan yüksek öğretim programlarına hazırlanmalarını, yabancı dil öğrenmelerini, alanlarında araştırmacı, yaratıcı ve üretken olmalarını, Millî ve milletler arası sanat eserlerini tanımalarını ve yorumlamalarını sağlamaktır. (Millî Eğitim Bakanlığı Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Yönetmeliği, 2006).

1990-97 yılları arasında değişik illerde yeni üniversiteler açılmış ve üniversite sayısı 80’lere ulaşmıştır. Eğitim Fakültelerinin sayısı 5’ten 20’lerin üzerine çıkmıştır. Bu artışa paralel olarak Resim-İş Eğitimi bölümlerinde fiziki olanaklar (atölye, derslik vb.), araç gereç donanımı, nitelikli öğretim elemanı ihtiyacı gibi sorunlar da ortaya çıkmıştır. Bu sorunların çözümü için de bu problemleri tartışmak üzere yayınlar çıkarılmış ve toplantılar düzenlenmiştir (Özsoy, 2003’ten aktaran Çal, 2016).

1994-1997 yılları arasında Yüksek Öğretim Kurumu ve Dünya Bankası’nın yürüttüğü “Millî Eğitimi Geliştirme Projesi” çerçevesinde eğitim fakültelerinin yapılandırılması konusu tekrar düzenlenmiş, Resim-İş Bölümü, Müzik Eğitimi Bölümü ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü anabilim dalları olarak yer almış, bununla birlikte öğretmen yetiştirme programları uygulanmaya başlanmıştır (Heptunalı, 2007).

1998-1999 eğitim öğretim yılında Müzik ve Resim Öğretmenliği Bölümleri, “Resim Öğretmenliği Anabilim Dalı” ve “Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı” şeklinde ayrılarak “Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü” adı altında birleştirilmiştir. Eğitimde güzel sanatlara değil de öğretmenlik konusuna ağırlık verilmesi tepkilere neden olmuştur (Kurtuluş, 2000).

Üniversitelerin sanat alanında eğitim verilen bölümlerinde, akademik program çerçevesinde sanatçı ve sanat eğitmeni yetiştirilmesi amaçlanmıştır. 1955 yılında kurulan "Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu"nun adı 1982 yılında “Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksekokulu” olarak değişmiş, sonra da Marmara Üniversitesi'ne bağlanarak “Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi” olmuştur. 1883'te kurulan Sanayi-i Nefise Mektebi'nin adı önce “İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi”, sonra da 1983 yılında Mimar Sinan Üniversitesi olarak değişmiştir. Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi; 1983'te “Uygulamalı Güzel Sanatlar Yüksekokulu” olarak kurulmuş, 1985-86 eğitim öğretim yılında Seramik ve Grafik bölümleri ile eğitime başlamış, 1992'de ise Güzel Sanatlar Fakültesi'ne dönüştürülmüştür (Altinkurt, 2005).

F. Nitelikli Sanat Eğitimi

Sanatçı kişiliğin hangi şekilde ve nasıl kazanılacağı, sanat eğitimi alanında sürekli tartışılan konulardan biri olmuştur. Her kişinin sahip olduğu, yetiştiği ortam farklıdır ve buna bağlı olarak kişinin yeteneğini şekillendiren, geliştiren çevre de kişinin sanatçı kimliğinin gelişiminde önemli bir faktördür. Çünkü sanatsal faaliyetlerde bulunan kişi kendi çevresinden, kendi zamanından etkilenecek şekilde sanat eseri ortaya koymaktadır. Her sanat eseri, hem ait olduğu döneme eleştiri getirir hem de kaynağını tamamen kişinin kendi duygu, düşünce ve yaşantısından alır.

Sanat, yaşamla bütünleşme eğilimi taşır. Eğitim sistemi de, toplum içindeki bireylerin yaşamlarındaki yerlerini almalarını sağlamaya yönelik olmalıdır; bireyde var olan yetenekleri ortaya çıkararak, kişiliğini geliştiren, onu mutluluğa götüren bir eğitim olmalı; bireyin kültür varlıklarını ve değerlerini öğrenmesi, irdelemesi ve eleştirmesine yönelik olmalıdır. Bakmayı, görmeyi öğrenmek, yaşamı kavramak, mutlu olmak, çok yönlü olmak; yaşam biçiminde yaratıcı, sorgulayan, eleştiren, özgüveni ve erdemleri gelişmiş uygar, barışçıl ve özgür düşünceli, çağdaş bir kişiliğin gereğidir. Çağdaş sanatın da, eğitimin de temel amacı bunu

gerçekleştirmektir (Erbil, 1990: 156). Sistem, bireyde var olan yeteneği geliştirmek üzerine olmalı ve kişinin hayal gücü ile kendine özgü bir dünya yaratma içgüdüğü geliştirmesi için sınırsız bir özgürlük tanınmalı, sanat ortamı bu amaca hizmet etmelidir.

Sanat, geçmişle ve bugünle iç içe olması özelliğiyle toplumsal, ekonomik ve politik koşulları içinde barındırır. Öğrencilere yeni bakış açıları kazandırmak, eleştirel düşüncelerini ve problem çözme becerilerini ve yeteneklerini geliştirmek için sanat eğitimi derslerinde sanat yorumlamalarına da yer verilmeli, farklı öğretim metotları uygulanmalıdır. Sanat eğitimi; bireysel, kültürel, tarihsel ve toplumsal değerlerin öğretilmesinde ve sorgulanmasında etkin bir eğitim-öğretim alanıdır (Kırışoğlu 2014'ten aktaran Karip, 2018:127-132). Bu nedenle eğitim sistemi; sanatın iletişim kurmakla, bakmakla, hissetmekle ilgili olduğu bilinciyle verilmelidir. Öğrencilere eserleri için bir problem oluşturması, toplumsal, ekonomik, politik, psikolojik, felsefi ve tarihsel araştırmalar yaparak fikrini en iyi anlatabileceği ve yorumlayabileceği, duygu ve düşüncelerini görselliğe dönüştürebilecekleri ortamı sağlamalıdır.

Bu minvalde yaratıcılığı, özgünlüğü ortaya çıkaran, becerileri geliştiren bir aracı olarak sanat eğitiminin amacı; ilgi ve merak duygusunu artırarak farklı ve yeni düşünme şekilleri geliştirebilen, kendini özgürce ifade edebilen, yaratıcılık yeteneğini açığa çıkarabilen, yapıcı, üretici bireyler yetiştirmek olmalıdır. Bu da nitelikli bir sanat eğitimi ile mümkün olmaktadır. Nitelikli sanat eğitiminin amacına uygun bir şekilde işlevselliğini devam ettirebilmesi ve verimli olabilmesi; çağımızın değişen ve gelişen şartlarına uygun yenilikçi bir müfredat, yaratıcı düşünme yeteneklerinin geliştirilmesi için uygun mekânlar ve atölyeler, araç-gereçler, uygulama derslerine ayrılan saat diliminin yeterliliği, okul içi ve okul dışı kültür-sanat etkinlikleri ve nitelikli sanat eğitimcileri ile mümkündür. Sanatçı olma yolunda adım atan öğrencilerin yeteneğini açığa çıkarabilecekleri, eserlerini sergileyecekleri ortamı yaratmak, onları farklı düşünme şekillerini geliştirebilecekleri sanat eğitimi ile bir bütün olan psikoloji, mitoloji, felsefe, sosyoloji, estetik alanlarında sürekli okumaya, araştırma yapmaya, bilgi sahibi olmaya yönlendirmek onları öğrenmeye, düşündürmeye, üretmeye teşvik etmekte, yaratıcılıklarını keşfetmelerine yardımcı olmaktadır. Sanat eğitiminin hedeflerine uygun işlevselliğini devam ettirebilmesini ve verimli olabilmesini sağlayan faktörleri şu şekilde ele alabiliriz:

1. Kültür-Sanat Etkinlikleri

Bir kurumun kalitesi; donanımlı, üretken ğrencisi ve akademisyenleri, fiziki Şartları, donanımı ve geniş müfredatı kadar kültür-sanat etkinlikleriyle de llr. Sanat eğitimi; kültürel ve bilimsel alanda yapılan seminer, panel, konferans, sempozyum, kongre, söyleşi ve sergi gibi etkinlikler ile beslenir. Bu etkinlikler sanatı, sanat eğitimini çeŐitlendirmesi ve güçlendirmesi açısından oldukça önemli kaynaklardır. Eğitimde gelişimin genel süreci olarak kültür, sanat ve bilim olaylarını anlamak için nesnel koşullar yaratılmalıdır. Farklı sanat türleri ve bilim alanları arasındaki etkileşim koŐullarının yaratılması önemlidir. Disiplinler arası entegrasyon; sanat eğitiminin temelini oluşturur, çünkü hem öğrencileri hem de akademisyenleri aktif bir yaratıcı sürece dahil eder. Bu nedenle kurumlar, akademik yıl boyunca disiplinler arası alanlarda gizli yetenekleri ortaya çıkarmak için sanatsal ve kültürel zenginleŐtirme fırsatları sunmalıdır. Öğrencilerin bu etkinliklere katılımı öğrenmeyi geliştirir, öğrencileri motive eder ve yaratıcı sektörlerdeki olası kariyerlere gözlerini açar. Öğrenciler, -kampus içinde ve dışında- dünyanın dört bir yanından sanat ve kültüre tanık olma, deneyimleme ve katılma fırsatına sahip olurlar. Hayatı çeşitli açılardan görme Őansı yakalarlar.

Derinlemesine bir eğitim ve sanat ortamı yaratmak için sanatsal faaliyetler müfredatta geniş bir yere sahip olmalıdır. Akademik yıl içinde sanatta aktif olmaya imkan veren faaliyetler düzenlenmelidir. Öğrenci çalıŐmalarından oluşan sergiler düzenlenmeli, öğrencileri teşvik edici sanatsal yarışmalar yapılmalıdır. Derse zel sanatı, sanatçıyı ve tarihini anlatan belgeseller, filmler gösterilmeli; kurum dışından sanatçılar, eleŐtirmenler ve yazarlar ile söyleŐiler gerçekleŐtirmelidir. Erasmus programı kapsamında öğrenciler değişim programlarına teşvik edilmeli; onların farklı kültürleri ve sanat anlayışlarını keŐfetmeleri sağlanmalıdır. Ayrıca farklı kültürlerden akademisyenler ve sanat eğitimi alan öğrenciler de bu değişim programlarıyla kültürler arası etkileşimi sağlamak için Türkiye'deki üniversitelerde yer almalıdır. Ayrıca sadece ulusal değil uluslararası seminer, panel, konferans, sempozyum, kongre, söyleşi gibi projelerde de etkin bir Şekilde rol alınmalıdır. Kurum içinde sanatçıların ve tasarımcıların çalıŐmalarından oluşan sergiler aılmalı; farklı sanat disiplinlerinden oluşan atölye eğitimleri (workshop) düzenlenmelidir. Türkiye'nin sahip olduğu kültürel, sanatsal ve mimari değerleri görüp keŐfetmek ve sergi, müze ve bienaller gibi kültür-sanat gezileri yapmak da meslek alanlarına katkı

sağlayan diğer etkinlikler arasında sayılabilir. Bu etkileşimler; hem akademisyenlerin mesleki gelişmelerine olumlu katkı sağlar hem de öğrencilerin farklı bakış açılarını gözlemlemelerine, sürekli kendisini ve çevresini sorgulamasına, kendi tarzlarını, yaratıcılıklarını geliştirmelerine, daha üretken ve verimli olma eğilimi taşımalarını sağlar. Böylelikle öğrenciler daha disiplinli ve bilinçli bir şekilde çalışarak her zaman daha iyilerini yapma çabası içine girerler.

Bazı Avrupa üniversitelerinde dijital ortamda güncel bir etkinlik takvimi bulunmakta ve öğrencilerin her etkinlikten haberdar olması sağlanmaktadır. Bu üniversitelerde, sanat kulüplerine bağlı kültürel etkinliklere katılmayı teşvik etmek için öğrencinin ders sayısına bakılmaksızın AKTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi) kredisi verilmekte, bu dersler dönem sonunda “başarılı-başarısız” olarak işaretlenmektedir. Bu sistem ile Türkiye’de de öğrencilerin kültür-sanat etkinliklerinde daha etkin ve katılımcı olmaları sağlanabilir.

2. Sanat ve Kültür Ortaklıkları: Müzeler ve Galeriler

Kültürlerin biçim almış ve somutlaşmış anlatımı olan sanat, binlerce yıl öncesini günümüze kadar taşır. Bu yüzden geçmiş hakkında bilgi sahibi olmak ve geçmişî yargılamak sanatın eşsiz bir gücüdür. Geçmiş hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlayan en önemli kurumlardan biri de sanat ve bilim eserlerinin saklandığı ve halka gösterilmek için sergilendiği müzelerdir. Müzeler; kültür varlıklarını tespit ederek bilimsel metotlarla açığa çıkaran, değerlendiren, inceleyen, koruyan, tanıtan, geçici ve sürekli olarak sergileyen, halkın estetik duygusunu yükselten, dünya görüşünün geliştirilmesinde sürekliliği sağlayan etkin kuruluşlardır (Gerçek, 1999’dan aktaran Şahan, 2005:487-501). Başlangıçta sadece tarihi yapılardaki koleksiyonları barındıran müzeler; ana işlevlerinin yanı sıra psikolojik, sosyolojik ve teknolojik boyutlara ulaşarak, çağdaş müzecilik anlayışıyla yeniden düzenlenmiş, sergileyecekleri eserlere göre yeni yapıların tasarlandığı yaygın eğitim kurumları durumuna gelmiştir (Atasoy, 1999’dan aktaran Pirdal, 2011). Sanat koleksiyonlarının korunduğu ve sergilendiği alandan eğitim kurumlarına dönüşen müzeler; beğeni, gözlem, mantık, hayal gücü duygularının gelişmesine katkı sağlayarak yaratıcılığı ortaya çıkaran, araştırmaların, uygulamaların, değerlendirmelerin ve yaratmaların gerçekleştiği en önemli sanat ortamlarıdır.

Tarihten ve kültürden beslenen sanat eğitiminde; öğrencilerin görerek, dokunarak, hissederek, uygulayarak, yaratıcılıklarını güdüleyecek, sanat ortamını daha etkili bir şekilde algılayacakları bir müfredat düşünüldüğünde, kurum dışında destekleyici öğrenme alanlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda müzeler ve galeriler; araştırarak, yaparak, yaşayarak öğrenmeyi mümkün kılan en önemli uygulama alanlarıdır. Sanatı çözümleyebilen, geçmişten günümüze olan kültürleri özümseyebilen ve kendi kültürleri ile sanat yapıtları arasında değerlendirme yapabilen, sanattan tat alan bireyler yetiştirmek yolunda; öğrencilere sanatın dilini öğretmek, estetik yargı yapabilme yetisi kazandırmak, heyecanlarını doğru yönde kullanmaları konusunda yönlendirmek ve düşüncelerini görsel biçimlere dönüştürmelerini sağlamak amacı güden sanat eğitimi veren kurumların, bu amaçlarına ulaşmaları için müzelerle iş birliği içinde olmaları önem arz etmektedir. Çünkü müzede eğitim, geçmiş ile bugün arasında bağlantı kurmamızı sağlayarak hem zihni harekete geçirir hem de fiziksel deneyim ile kalıcı bir öğrenme sağlar. Bu yüzden müzelerle iş birliği sanat öğrencileri için çok önemlidir.

Toplumun kültürel ve bilimsel geçmişini yansıtan, her türlü kaynak oluşturan objeleri araştırarak toplayan, belgeleyen ve tek bir çatı altında muhafaza ederek sergileyen, araştırma, inceleme, değerlendirme yapma imkanı sunan müzeler; eğitim alan sanat öğrencilerinin onları daha iyi algılayabilmelerine ve yaratıcı güçlerini geliştirmelerine destek olur. Müzede sergilenen herhangi bir eseri sadece görmek değil, onu anlamak ve değerini anlatmak da sorumluluk içerir. Eserlerin kaynağına inmek, tarihi incelemek ve medeniyetleri öğrenmek bir sanat nesnesi üretebilmek için de temel yoldur. Aktif bir gelişme ve öğrenme alanı olarak müzelerde eğitimin neden önemli olduğu ODTÜ Geliştirme Vakfı'na göre şöyledir: Öğrenme; aktif bir süreçtir, ortamla bağlantılıdır, sosyal bir faaliyettir, dili kullanmayı gerektirir; insanlar görürken öğrenir, anlamlı öğrenme bilişsel bir süreci gerektirir, öğrenmek için bilgiye ve zamana ihtiyaç vardır ve güdülenme öğrenmenin temel ögesidir.

Türkiye'deki sanat eğitimi veren kurumlarda öğrenciler eğitim süreci boyunca sanat ve müze kültürü hakkında yetersiz kalmaktadır. Bu yüzden müze eğitimi derslerinin zorunlu / seçmeli olarak müfredata eklenmesi, müzeye sanatsal farkındalığı artırır ve öğrencilerin kültür, sanat, bilim ve tarih dünyasını öğrenebilmeleri sağlanır. Sanat tarihi, sanat eleştirisi ve atölye dersleri vb. teorik ve uygulamaya yönelik derslerde de öğrencilerin müzelerdeki gözlemleri, deneyimleri sonucu edindikleri bilgiler ile

kendi alanlarındaki bilgilerini ve yeteneklerini harmanlayarak yaratıcı projeler üretmeleri sağlanabilir. Müzeler; eğitim kurumlarındaki programların, derslerin ve kitapların net bir şekilde ortaya koyamadığı nesnelere arasındaki bağların görülmesine yardımcı olur, izleme-gözleme yolu ile karşılaştırma yollarını öğretir. Bu özelliğiyle müzeler nicelik ve nitelik bakımından; teknolojik olanaklarıyla, mimari yapısıyla, uzman kadrosuyla gelişmiş etkili bir kurum olması diğer önemli faktörlerden biridir.

3. Nitelikli Akademik Kadro

Akademik kadro; mesleğine saygı duyan, sürekli araştırmaya, öğrenmeye merak duyan, kendini geliştiren, disiplinlerarası bağ kurmayı becerebilen, sanatla çok yönlü ilişki kuran, her türlü fikre açık, sorgulayıcı, üretken, alanında iyi yetişmiş, bilgili, deneyimli ve öğrencileriyle bağ kurabilen akademisyenlerden oluşmalıdır. Her öğretim elemanı kendi alanlarında öğrencilere kaliteli eğitim vermek için gerekli uzmanlığı sağlamalıdır. Ayrıca, nitelikli bir sanat eğitimi için eğitimin nasıl sürdürüleceği konusunda yol gösterici olmalıdır. Profesyonel sanatçılar ve diğer sanat kurumları ile iletişim sağlayarak eğitimi genişletmek ve zenginleştirmek için genel bir çaba içinde olmalıdır.

Her öğrencinin algısının, öğrenme kapasitesinin farklı olduğu düşünülerek bireysel gelişimleri doğrultusunda zemin hazırlanmalıdır. Öğrenciye görmeyi öğretecek, çalışma disiplini kazandıracak, yeni fikir ve çözümler üretmesini, yaratıcı olmasını sağlayacak, yönlendirecek olan kişi sanat eğitimcisidir. Bu nedenle sanat eğitimcileri, bulunduğu koşullara, teknolojik ve sanatsal gelişmelere adapte olabilen alanında iyi yetişmiş, öğrencileri yönlendirebilecek düzeyde teknik altyapı ve donanıma sahip olması gerekmektedir.

4. Sanat Malzemeleri, Materyaller ve Kaynaklar

Öğrencilerinin keşfetmesine, yaratmasına ve yenilik yapmasına imkan sağlamak için her dersin alanına özgü yeterli ekipmana ihtiyaç vardır. Sanat-tasarım eğitiminde müfredatın çeşitliliği, fiziksel olanakların çeşitliliğine de yansıtılmalıdır. Bir atölyenin nasıl planlanacağı ve donatılacağı; fakültenin bütçesi, programın karakteri, alan tahsisi gibi faktörler referans alınarak yapılmalıdır. Sanat eğitimi veren kurumlarda kaynaklar, atölyeler için gerekli araç-gereçler ve günümüz teknolojisine uygun donanımsal yapı yetersizdir. Ekipman ve kaynakların eksikliği, sanat programlarının kapsamını ve kalitesini sınırlamakta ve yetersiz eğitim sorunlarına yol

açmaktadır. Bu durum eğitimde çözülmesi gereken önemli bir sorundur. Ayrıca eğitimde ekipmanlar ne kadar önemli ise sanatı, sanat tarihini anlatan yayınlar da oldukça değerlidir. Sanat yayınları; öğrencilerin sanatçıyı, sanatçının dönemini ve eserleriyle ilişki kurabilmelerini, bilgi ve birikimlerle gelişimlerine katkı sağlamaları için üretilmelidir. Bu yayınlar, sadece geçer not almak amacıyla ezber yapmak için değil, sanat olgusunu kavratmak ve sevdirmek için olmalıdır. Çünkü tarihleri, isimleri ezberlemek zihinde saklamanın ilerisine geçemez. Müfredat, öğrencinin bilgisinde ve yaratıcılığının gelişiminde etkisi olmayan bu tarz zorla öğretilen ezber sistemi mantığından uzaklaştırılmalıdır. Sanat eğitiminde ezber dayalı bilgiler çok boyutlu düşünce alışkanlığını köreltir ve bireyi biçimciliğin tuzağına düşürür (Erbil, 1990:154). Geçmiş dönemlerde yaşamış bir sanatçının yapıtını incelerken ve yorumlarken ezberlenmiş bilgilerle yetinmek yerine, onun yaşadığı dönemi ele alarak çağına yüklediği anlamı irdelemek ve günümüz sanatıyla karşılaştırma yaparak yaşama uygulamak gerekir. Bu yüzden öğrenci için kalıcı bilgi, kendi içinde sorgulaması sonucunda edindiği bilgidir.

5. Bağımsız Çalışma Alanları

Sanatsal çalışmalar, uygun alanlarda öğretildiğinde öğrenciler daha iyi bir performans göstermektedir. Sanat öğrenimi için ideal fiziksel ortam; sanat disiplinine adanmış ve öğrencilerin deneyimini optimize etmek için uygun ve rahat bir şekilde donatılmış olmalıdır. Öğrencilerin prova ve proje yapabilecekleri, eser yaratabilecekleri ve ürettikleri ürünleri saklayabilecekleri, sergileyebilecekleri uygun büyük ve düzenli yerleşim alanına, donanım ve ekipmana ihtiyacı vardır. Ayrıca, programdaki zorunlu dersler dışında öğrencilerin bireysel olarak sürekli çalışabilecekleri uygun alanlara ihtiyaçları vardır. Kurum, öğrencilere sanat ve tasarım çalışmaları yapabilecekleri uygun uygulama atölyeleri/alanları sağlamalıdır.

6. Disiplinlerarası Entegrasyon

Sanat eğitimi, diğer sanat disiplinlerinden gelen içerik ve becerileri temel akademik alanlarla birleştirir. Bu yaklaşım, öğrencilerin konular arasında bağlantı kurmasına ve bir alanda öğrenilen bilgileri başka bir alandaki zorluklara uygulamalarına yardımcı olur ve akademik başarıyı artırır. Bölümler arasında daha canlı ve işbirlikçi bir eğitim ortamı yaratır ve öğrencileri yaratıcılıklarını teşvik eden projelere dâhil eder.

7. Okul Liderliği ve Mesleki Gelişim

Nitelikli ve kaliteli sanat eğitimi, büyük ölçüde sanatın değerini anlayan okul liderliğine de bağlıdır. Yöneticiler ve liderler, müfredatta sanatı öncelikli hale getirme, sanata alan yaratma ve fon ayırma gücüne sahiptir. Yönetimin sanat eğitimi için fakülteye/bölemlere ne kadar ekonomik kaynak sağladığı önemli bir konudur. Çünkü müfredat ya da sanatsal her bir eylem belli bir maliyet gerektirir. Liderler, hem öğrenciler hem de öğretim elemanları için mesleki gelişim fırsatları sağlamalıdır. Bu fırsatlar, öğretim elemanlarının farklı öğrenme stillerini karşılayacak şekilde eğitimi uyarlamalarını; diğer disiplinlerdeki eğitimcileri, profesyonel sanatçıları ve kültürel organizasyonları programlarına çekerek çeşitlendirmesini ve ilgi çekici bir müfredat oluşturmasını sağlar. Ayrıca öğrencilerin ve öğretim elemanlarının çalışmalarını ulusal ve uluslararası alanlara taşımasında yönetimin ekonomik desteği çok önemlidir. Bu destek; hem daha üretken, verimli, başarılı öğrenciler ve akademisyenlerin varlığı hem de üniversitenin akademik başarısı açısından önem teşkil etmektedir.

III. YÜKSEKÖĞRETİMDE KALİTE

Küreselleşme; bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi ve eğitim alanında farklılıklar yaratmıştır. Bu gelişmeler yükseköğretimde gelişime ve değişime olan ihtiyacı artırmış, yeniden yapılanmayı gerekli kılmıştır. Yükseköğretime talebin artması, kurumların şeffaf ve hesap verebilir süreçler geliştirmesini zorunlu kılmaktadır. Sürekli gelişen teknoloji, esnek öğrenme yollarının önemini artırmakta ve eğitim alanında yeni materyallerin kullanılmasını mümkün hale getirmektedir. Bütün bu gelişmeler, yükseköğretim kurumlarıyla iş dünyası arasındaki ilişkilerin önemini de büyük ölçüde artırmıştır. Rekabet, yükseköğretim kurumlarının kalite konusunda çalışmalar yapmalarını mecburi kılmıştır.

Yükseköğretim sisteminde hayal gücüne, yaratıcılığa, yenilikçi bakış açısına ihtiyaç olduğu kadar, uluslararası ortak bir düzen ve yeniden yapılanma girişimi de önemli bir ihtiyaçtır. Günümüzde, eğitim sistemini yükseköğretimde cazip hale getirmek, üniversiteler arasındaki ayrılıkları en aza indirmek ve ulusal-uluslararası öğretim kalitesini yükseltmek için akademik standartların geliştirilmesi zorunlu hale gelmiştir. Hem ulusal hem de uluslararası bilinirliğini artırmak isteyen yükseköğretim kurumları için, nitelikli bilgi ile yenilenme-dönüşüm güçleri birleştirilerek yatırım (fon) elde etmek ve alanında uzman nitelikli bireyler yetiştirmek önemli hale gelmiştir.

Müfredat, kurumsal alt yapı, donanım, öğretim şekilleri, yönetici, akademisyen ve öğrenci niteliği gibi nedenlerle sanat-tasarım eğitimi; pek çok sorunun yaşandığı bir alandır. Sanat ve tasarım eğitimi gibi açık uçlu yaklaşım içeren bir alanda; eğitimde kalite kavramı ve kalite temini, kalite unsurları, hesap verebilirlik, uluslararasılaşma ve standardizasyon, akademik kalite, akademik kadro, ölçme ve değerlendirme konularında da bütünlük sağlamak önem taşımaktadır.

A. Eğitimde Kalite Kavramı ve Kalite Temini

Kalite etimolojik olarak; Fransızca, *qualité*: *nitelik, özellikle iyi nitelik* sözcüğünden; Geç Latince’de *qualitas*: *nasıllık, nitelik* sözcüğünden alıntıdır. Latince *qualis*: *nasıl* soru sözcüğünden türetilmiştir. Kalite güvencesi, kurumlara hesap verebilirlik ve şeffaflık sağlayan önemli bir sistemdir. Kalite güvencesi ile ilgili birçok tanım yapılmıştır. Adams’a (1993’ten aktaran Bakıoğlu ve Ülker, 2017:2) göre; yükseköğretimde kalite, tüm öğrencilere adil bir öğrenme, deneyim kazandırma imkanı sunan eşitlikçi bir öğrenme durumudur. Kalite güvencesi; bir kurumun sistematik değerlendirilmesi ve izlenmesi sürecidir (Işık ve Beykoz, 2018:7-22). Bu tanımlardan yola çıkarak kalite güvencesi için; belirlenen ihtiyaçları karşılamaya yönelik nitelik, kapasite toplamı, değer yargısı, beklenti, kurum yapısının her yönden sistemli bir şekilde incelenmesi, değerlendirilmesi süreci ifadelerini kullanabiliriz.

Dünya çapında yüksek öğretime talebin artması ve buna bağlı olarak bu talebin karşılanmasındaki artış, bilgi teknolojilerindeki ilerlemeler, öğrenci nüfusundaki sayısal ve ulusal/uluslararası öğrenci çeşitliliğindeki yükseliş eğitimde sorumluluk gereksinimini artırmış ve kalite güvencesini gerekli kılmıştır. Toplumsal duyarlılığın da artmasıyla birlikte üniversitelerden talep edilen beklentiler farklılaşmış; üniversiteler toplumun taleplerine cevap verebilmek, amaç, hizmet ve işlev sürecine çok yönlü boyut kazandırmak için kalite arayışı içine girmişlerdir. Bu kalite arayışı, akreditasyon (kalite temini yöntemi) konusunu da gündeme getirmiş ve bu konuda araştırmalar yapılması konusunda katkılar sağlamıştır. Filippakou’ya (2011’den aktaran Bakıoğlu ve Ülker, 2017:22) göre; yükseköğretimde kaliteyi; kurum araştırması, amaca uygunluk, öz değerlendirme, öğrenme-öğretme, verimlilik, öğrenci memnuniyeti, akademik gelişme, hesap verebilirlik belirler.

Yükseköğretimde; üniversitenin m² olarak kapladığı alan, fakülte/bölüm sayıları, öğrenci sayıları, mezun sayıları, akademisyen sayıları, kütüphanede bulunan kitap sayıları vb. konulara vurgu yapılarak nicel verilere dayalı olarak yapılan çalışmalar; değerlerin değişmesiyle birlikte önem ve öncelik değişmiş, yerini öğrenme kazanımları ve deneyimlerine bırakmıştır. Yani öğrencinin eğitim süreci içinde ve mezun olduktan sonra elde ettiği kazanımlar, deneyimler akreditasyonun en önemli unsuru haline gelmiştir. Bu nedenle yükseköğretim kurumlarının nitelikli bilgi ile yenilenme ve dönüşümü birbiriyle entegre ederek hem nitelikli insan gücü yetiştirme

hem de yatırımlarını artırma yolunda belirli kalite standartlarına ulaşması gerekmektedir.

Türkiye’de yükseköğretim kurumlarında, kalite değerlendirme ve akreditasyon çalışmalarının düzenlenmesi ve yürütülmesi için 2015 yılında Yükseköğretim Kalite Kurulu kurulmuştur. Kalite temini için hazırlanan yönetmelik; yükseköğretim sistemindeki iç ve dış kalite güvencesinin sağlanması; yükseköğretim kurumlarında hem eğitim-öğretim, araştırma ve toplumsal katkı faaliyetleri hem de idari hizmetlerin kalite düzeylerine ilişkin ulusal ve uluslararası kalite standartlarına göre değerlendirilmesi; bağımsız dış değerlendirme ve akreditasyon kuruluşlarının tanınması ve yetkilendirilmesi ile Yükseköğretim Kalite Kurulu teşkilâtına, çalışma usullerine, yükseköğretim kurumlarındaki kalite komisyonu yapılanmalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Yükseköğretim Kalite Kurulu’nun görev ve yetkileri şu şekilde beyan edilmiştir; Yükseköğretim sisteminde ve kurumlarında; yükseköğretim sisteminde kalite güvencesi ile ilgili ulusal politika ve stratejileri belirli kılmak, kamuoyu ile paylaşmak. Kalite kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için faaliyetler içinde olmak. İç kalite güvence sistemlerinin kurulmasını özendirmek ve bu konuda üniversitelere rehberlik etmek. Kalite güvence sistemleri ile ilgili çalışmaları izleyerek, ulusal ve uluslararası düzeyde ortak çalışmalar ortaya koymak. Akreditasyonda ve dış değerlendirmede uygulanacak ilkeleri, kalite göstergelerini ve bunlara ilişkin kuralları saptamak; süreçlerle ilgili yükseköğretim kurumlarını bilgilendirmek üzere etkinlikler gerçekleştirmek ve yayınlar yapmak. Dış değerlendirme süreci sonrası, kalite iyileştirmelerine yönelik tavsiyeleri içerecek şekilde “Yükseköğretim Kalite Güvencesi Durum Raporu”nu her yıl hazırlamak, yayımlamak; bu raporu Yükseköğretim Kuruluna ve ilgili paydaşların bilgisine sunmak. Eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme, toplumsal katkı ve idari hizmetlerinin kalite düzeylerine ilişkin periyodik olarak beş yılda en az bir defa dış değerlendirmesini yapmak. Yükseköğretim kurumlarının faaliyetlerini (misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma programı) izlemek, değerlendirmek ve sonuçları Yükseköğretim Kuruluna sunmak. Kalite güvencesi konusunda uluslararası alanda Türkiye’yi temsil etmek. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi (TYÇ) Kurulu ile kalite güvence sistemine ilişkin konularda iş birliği yapmak.

B. Kalite Unsurları / Boyutları

Kalite; mükemmele ulaşma amacının bir sonucudur, bir değer yargısı ve beklentidir. Kalite, kurumlar açısından yönetim işlevi gören iyi bir yönetim aracıdır, kurum vizyonunu sembolize eder ve öğrenciler için de güven sağlamaya yönelik bir yoldur. Kurum yapısının sistemli bir şekilde incelenmesi, gözlemlenmesi ve değerlendirilmesi sürecidir. Standardizasyon, belgelendirme ve akreditasyon; yüksek öğretimde kalite güvencesini sağlamaya yönelik uygulanabilir sistemlerdir. Bu sistemlerin başarıyla uygulanabilmesi için sürece odaklanma ve sürekli iyileştirme yaklaşımının benimsenmesi gerekmektedir.

Kalite güvencesi, akademik seviyedeki bütün süreci kapsar ve kurumların hesap verebilirlik sağlaması, kendini kanıtlaması açısından önem arz eden bir sistemdir. Bir kurumda kalite güvencesinin sağlanabilmesi için her şeyden önce kurumların amaç ve yönlerini gösteren bir kalite politikasının belirlenmesi ve bu politikanın kurumda yerleşik bir hal alması gerekmektedir. Hedeflenen kaliteye ancak bu disiplinle ulaşılabilir. Kalite güvencesinin amacı; kurumu etkileyen unsurları bir süreç içinde ele alarak, kalitenin devamlılığını sağlamaktır. Yükseköğretim kurumlarının idari ve akademik işleyişlerini daha basit ve kolay hale getirmektir. Niteliklerini artırarak, ulusal-uluslararası arenada tanınırlılığı ve prestiji sağlayarak kurumu öğrenci adayları için cazip hale getirmektir. Eğitim kalitesini yükselterek alanında donanımlı öğrenciler yetiştirmek ve onları meslek hayatına hazırlamaktır. Gerçekçi ölçütler ile kurumu sürekli gelişmeye, iyileştirmeye ve yenilenmeye yönlendirmektir. Bu amaçlar doğrultusunda kalite denetimi-yönetimi, kalite geliştirme ve değerlendirme, akreditasyon, öğrenci deneyimi, öğretim ve öğrenme kalitesi, bölüm ve ders değerlendirme ve performans göstergeleri gibi kalite uygulamaları kalite temini için gerekli unsurlardır (Barnett, 1994'ten aktaran Bakıoğlu ve Ülker; 2017:26).

Yükseköğretimde kaliteyi; kaynakların düzeyi ve girdilerin kalitesi belirlemektedir. Akreditasyon çıktıları; öğrenci başarıları, mezun sayısı, istihdam edilen mezunların sayısı ve istihdam yerleri, yayınlar, bilimsel ve teknik araştırma faaliyetleri ve topluma sunulan hizmetler oluşturmaktadır (Bıyık, 2002:17). Bir yükseköğretim kurumunda kaliteli çıktıların olması, kaliteli girdilerin sağlanmasına bağlıdır. Akreditasyonun girdilerini ise genel olarak öğrenci seçimi, fiziki yapı, akademik altyapı, öğrencilerin sınıf mevcudu, barınma imkânları ve destek hizmetleri vb. unsurlar oluşturmaktadır. Eğitim kurumunun sunduğu imkânlar kadar üniversiteye

kabul edilen öğrencilerin kalitesi de önem taşımaktadır. Yani kurumların kaliteli mezunlar verebilmesi için, en önemli kalite girdisi sayılan kaliteli öğrenci seçimi de vazgeçilmez bir yol olarak görülmektedir.

Yükseköğretimde kalite güvencesinin sürekliliği için; müfredatın ve içeriğinin düzenlenmesi, eğitim-öğretim (öğretme ve öğrenme) değerlendirmesinin yapılması, öğrenci değerlendirmesinin yapılması ve öğrencilerin başarısının, gelişiminin izlenmesi, öğrenme kaynaklarının zenginleştirilmesi, öğrencilere destek hizmetlerinin sağlanması ve kalitenin sürekli geliştirilmesi için çaba içinde olunması gerekmektedir.

C. Uluslararasılaşma ve Standardizasyon (Ortak İçerik Oluşturma)

Küreselleşme ile birlikte dünyada teknolojik, ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel ve mesleki alanlarda ülkeler arasındaki sınırlar ortadan kalkmış; ülkeler ve bireyler arasındaki rekabet artarak bütün faaliyetler uluslararası bir nitelik kazanmıştır. Bu gelişmeler, küresel anlayışa uygun bireyler yetiştirmenin önemini de gündeme getirmiştir. Küresel eğitim anlayışı, zaman ve mekân algısını değiştirmiş, tüm dünyada ortak eğitim düzeni zorunluluğu getirmiştir. Yükseköğretime yönelik talebin artması, üniversitelerin çok uluslu yapıya dönüşme ve bütünleşme süreci ile birlikte yeniden yapılanma ve kurumlar arası ortak bir yapı–disiplin getirme zorunluluğu doğurmuştur. Eğitim sistemini cazip hale getirmek, aradaki ayrılıkları en aza indirmek, öğretim kalitesini yükseltmek için ülkeler arasında akademik standartlar geliştirmek mecburi bir hale gelmiştir. Tüm bu gelişmeler nedeniyle; dünya genelinde yükseköğretimde önemli bir değişim, dönüşüm süreci yaşanmaktadır. Ülkeler, kendi yükseköğretim sistemlerini karşılaştırarak benzer sorunlara ortak çözümler üretebilmek için bölgesel işbirlikleri oluşturmaya başlamışlardır. Bu işbirliğini sağlayan ise, Avrupa’da rekabetçi, şeffaf ve karşılaştırılabilir bir yükseköğretim alanı oluşturmak amacıyla başlatılan Bologna Süreci’dir. Bu sistem yükseköğretim kurumlarının ulusal ve uluslararası alanda birbirleriyle karşılaştırma yapmalarını, hedeflerine ulaşmada eksik yanlarını görebilmelerine imkân sağlar. Öğrencilerin ve akademisyenlerin yurtdışı eğitim programları ile kültürlerarası öğrenim ve etkileşim, yabancı öğrenciler için programlar, ortak müfredat geliştirme, kalite konusunda uluslararası tanınırlık gibi girişimlere olanak sağlar. Bologna Süreci; öğretim hedeflerinde ölçülebilir ve somut öğrenme kazanımları oluşturmayı

amaçlar. Bu öğrenme kazanımları ile öğrenme sürecinin tamamlanmasından sonra hem öğrencilerin neleri bilebilecekleri ve yapabilecekleri hem de hangi yeterliliklere sahip olacakları belirlenmektedir. Bu sayede öğrenci başarıları somut, ölçülebilir ve karşılaştırılabilir bir biçimde değerlendirilebilmektedir (Türer, 2013:197-201).

Rekabetçi eğitim piyasasında, öğrenci adayının bir üniversiteyi neden seçmesi gerektiği konusu kaliteye ilişkin endişeleri gündeme getirmiş; eğitim kurumlarının ayakta kalabilmeyi sürdürebilme, öğrencilere sunulan eğitim kalitesini yükseltme çalışmaları büyük bir önem kazanmıştır. Kurumlar bu süreçte kendi değerlerini de koruyarak hedeflerini ihtiyaçlar çerçevesinde geliştirmeli; var olan sistemi ortak amaçta buluşturmak için yenilenme sürecine girmelidirler. Kurumların programlar, müfredat, donanım, altyapı ve akademisyen kalitesi bakımından kendilerini sürekli geliştirmek, mevcut durumlarından her zaman daha iyi hale gelmek ve kendilerinden beklenen kaliteyi gerçekleştirdiklerine, sürekli bir iyileştirme arayışı içerisinde olduklarına dair topluma kanıt sunmak zorundadırlar.

Öğrenci odaklı bir yapıya dönüşen sistem; öğrencinin istediği zaman diliminde, istediği ülkede eğitimine devam edebilmesi ve elde ettiği yetkinliğin o ülkede tanınabilmesi gerekliliğini de doğurmuştur. Ortak program kapsamında başka bir üniversiteye kayıt yaptıran öğrencinin ders programının kendi üniversitesinde tamamladığı akademik kredi yüküyle kıyaslanabilmesi ve değerlendirilmesi söz konusudur. Küresel anlayışa uygun bireyler yetiştirmenin önemli olduğu günümüzde; standardizasyon sistemiyle kurumların uluslararası tanınırlık, diploma dereceleri vb. konularda yaşanan zorlukların üstesinden gelebilmesi için ortak bir prensip oluşturmaları gerekmektedir. Yükseköğretimde birbirleriyle karşılaştırılabilir ve kolay anlaşılır diploma ve dereceler oluşturulmalı, öğrencilerin ve akademisyenlerin hareketliliği kolaylaştırılmalı ve yaygınlaştırılmalı, kalite güvence sistemleri ağı geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Standardizasyon sistemi, öğrenci hareketliliğine kolaylıklar getirir ve öğrencilerin üniversiteler arasında karşılaştırma yaparak, kendine en uygun üniversiteyi seçmelerini kolaylaştırır. Bologna Süreci'nin hedefleri arasında da yer alan bu unsurlar ülkemizde her ne kadar uygulansa da Türkiye'deki üniversitelerin kalite ile ilgili sorunlara yeterince odaklanmadığı ve eğitim sisteminin verimlilik talebini karşılayabilecek şekilde organize edilemediği gözlemlenmektedir. Ülkemizdeki eğitim müfredatı, kısa zamanda çok bilgi verme üzerine kurulu iken;

Avrupa ülkeleri, ihtiyacı olan bilgiyi nereden hangi şekilde, nasıl bulabileceğini bilen öğrenci modeli yetiştirmeyi amaçlayan bir sistem uygulamaktadır (Erbay, 2013: 25).

Üniversiteler rekabetçi bir ortamda ayakta kalabilmek, öğretim kalitesini yükseltmek için kendi değerlerini de koruyarak yükseköğretim yapılanmasını geliştirmek için çaba harcamalıdır. Ülkeler arasında iletişimi sağlamalı ve eğitimde küresel bir boyut kazanmalıdır. Programlar, müfredat, donanım, altyapı ve akademisyen kalitesi, mezunların ve eğitime devam eden öğrencilerin kazanımları, deneyimleri, memnuniyetleri bakımından kendilerini sürekli geliştirmek, mevcut durumlarından her zaman daha iyi hale gelmek ve kendilerinden beklenen kaliteyi gerçekleştirdiklerine, sürekli bir iyileştirme arayışı içerisinde olduklarına dair kanıt sunmalıdırlar.

Standardizasyon ihtiyacı, akreditasyon süreci için kurumların eksiklerini görme ve telafisi açısından oldukça yarar sağlamakta; ulusal ve uluslararası arenada hem rekabeti hem de iş birliğini teşvik etmek için büyük önem taşımaktadır. Standardizasyon ile kastedilen tek tip bir yükseköğretim modeli oluşturmak değildir. Dünyadaki her üniversitenin sistemi, gelişmişlik düzeyi farklıdır ve kendilerine özgüdür. Standartlaşma, yükseköğretim kurumlarının var olan farklılıklarını ve özgünlüklerini koruyarak ve net bir biçimde ifade ederek, aradaki farklılıkların uyumlu bir şekilde iletişim halinde olmalarını temsil eder. Yükseköğretim kurumları, kendilerini özgün veya farklı kılabilen yenilikler yapmakta tamamen serbesttirler. Her ülkeye ve her üniversiteye göre farklılık gösteren öğretim dili, öğretim yöntemleri, eğitim-öğretim ortamını biçimlendiren değerler, eğitsel araç-gereçlerin farklılıklarının korunması yaratıcı ve etkin bir yükseköğretim için vazgeçilmezdir. Yeniliklerin ve yaratıcılığın önünü açacak her türlü girişim, üniversite özerkliğinin vazgeçilemez en temel koşullarındandır. Bu yeniliklerin ve farklılıkların hangi faaliyetlerle nasıl sağlanacağı, yeterliliklerin hangi şekilde öğrencilere kazandırılacağı ve bu yeterliliklerin gerçekte kazandırılıp kazandırılmadığının nasıl ölçüleceği ve tüm bu süreçlerde yükseköğretimde kalite güvencesinin nasıl sağlanacağı konusundaki özgünlük ve farklılıklar özenle korunmalıdır (Erdoğan v.d., 2010:11).

Ayrıca, globalleşen Dünyada bilgi ve teknoloji olarak gelişmiş ülkelerdeki üniversitelerin standartlarını göz ardı etmemek gerekir. Çünkü, Türkiye'deki üniversite mezunlarının rakiplerini, Avrupa ve Amerika gibi gelişmiş ülkelerin

üniversitelerinden mezun olanlar oluşturmaktadır. Böyle bir rekabet ortamında, ülkemizdeki üniversitelerin altyapısı bu gelişmiş üniversitelerin standartları dikkate alınarak donatılmalıdır. Kendi alanlarında uzman, Dünyada olup bitenleri izleyen, sanat, bilgi ve teknoloji üreten bireyler yetiştirebilmek için eğitim ve öğretim planlarının her kademesi gözden geçirilmeli, belirli hedeflere yönlendirilmesi ve yeniden planlanması gerekmektedir.

D. Akademik Kadro

Sanat eğitiminde müfredat, kurum altyapısı, donanımlı atölye-sınıflar, araç-gereç yeterliliği söz konusu olduğu kadar alanında donanımlı akademisyenler de nitelikli bir sanat eğitimi için ön koşullardan biridir. Yükseköğretim kurumlarının, öğrencilere ders vermekle yükümlü olan öğretim elemanlarının alanlarında yetkin ve yetkili olduklarını ilgili dış denetleme için akreditasyon kuruluşlarına kanıtlamaları gerekmektedir.

Eğitimi büyük ölçüde etkileyen ve öğrenciler için en önemli öğrenme kaynağı olarak eğitimci; mesleğine saygı duyan, sürekli araştırmaya, öğrenmeye merak duyan, kendini geliştiren, disiplinlerarası bağ kurmayı becerebilen, sanatla çok yönlü ilişki kuran, her türlü fikre açık, sorgulayıcı, çok yönlü, üretken, alanında iyi yetişmiş, bilgili, deneyimli ve öğrencileriyle bağ kurabilen çok yönlü bir kültür insanı olmalıdır.

Öğrenciler farklı öğrenme hızına, ilgilere, algılama ve anlama kapasitesine, farklı yaratıcılık özelliklerine sahiptir. Bu yüzden, eğitim ortamı öğrencilerin farklı özellikleri dikkate alınarak düzenlenmelidir. Bu konuda sanat eğitimcisine de büyük görev düşmekte, eğitimcinin öğrencileri çok iyi tanınması ve süreci çok iyi takip etmesi gerekmektedir. Eğitimcinin bilgisi ve deneyimleri dahilinde sanata olan bakış açısı öğrencileri de etkilemektedir. Öğrencilerin sorgulayıcı, araştırmacı, yaratıcı olmaları için eğitimcilerin öğrencileri motive ederek onların öğrenme isteğini, heyecanını en yüksek düzeyde tutması için yaratıcı olması gerekmektedir. Bu süreçte sanat eğitimcisi hem eğitici hem de yol göstericidir. Öğrenciye görmeyi öğretecek, çalışma disiplini kazandıracak, yeni fikir ve çözümler üretmesini, yaratıcı olmasını sağlayacak kişi; bulunduğu koşullara, teknolojik ve sanatsal gelişmelere adapte olabilen alanında iyi yetişmiş donanımlı sanat eğitimcisidir.

Öğrenci ile akademisyen etkileşimini sağlayan her türlü etkinliğin yeterli düzeyde ve doğru şekilde sağlanması önemlidir. Sanat eğitimi sürecinde verilen teorik-uygulamalı dersler ve yapılan sanatsal etkinlikler; öğrencilerin kendilerini bulmaları, ifade etmeleri için gerekli imkânı sağlamalı, onların dış dünyadan etkilenecek duyular yoluyla elde ettiği izlenimlerini kendi içlerinde yorumlayıp kendi duygu ve düşüncelerini duygusal, düşünsel ve bedensel olarak aktarmaları için gerekli ortamı sunmalıdır. Bu süreçte sanat eğitimcisi; öğrencilerin duyma, algılama ve imgelem gücü ile dünyayı yeniden keşfetmelerini sağlayarak, yaratıcılığını artıracak gerekli donanımsal ortamları hazırlamaktır. Eğitime yeni düzenlemeler, yenilikler önermelidir. Sempozyumlar, sergiler, kongreler, atölye çalışmaları vb. etkinliklerle sürekli etkileşim içinde olmalıdır. Ancak bu şekilde entelektüel, geniş bakış açılarına sahip, alanında donanımlı bireyler yetiştirilmesi mümkün olabilir. Bu yüzden yükseköğretim kurumlarının ve sanat eğitimcilerinin vizyon olarak merkezinde öğrenciler bulunan bir üniversite anlayışını benimsemiş olmaları gerekmektedir.

Sanat tarihi araştırmacısı Prof. Dr. Jale Nejdet Erzen ile yapılan bir söyleşide, eğitimci olarak kendisiyle ilgili verdiği bilgiler bir sanat eğitimcisinin hangi özelliklere sahip olması gerektiğine dair güzel bir örnektir: Sanatla çok yönlü ilişki kurmak. Öğrencilerin bakış açılarını güncel tutabilmek için kültür ve sanatı teknik üretimin içine dahil etmek. Dünü, bugünü ve geleceğiyle sanatın farklı mecralarını bir arada tutmak. Farklı disiplinler arasında bağ kurmak. Sanatın bir düşünce, farkındalık ve disiplin işi olduğunun farkında olmak. Kendini sürekli aşmak, yaptığı işi sanat olarak görmek; sanatın (mesleğinin) özgün, yeni ve coşkulu olmasını sağlamak. Birbirinden farklı çok şeye ilgi duymak. Sürekli farklı konularda araştırma yapmak, okumak, öğrenmek, yazmak. Öğrencilere yakın olmak, onlardan ilgi ve sevgiyi eksik etmemek. Öğrencilerin reaksiyonuna göre bilginin nasıl kullanılacağını, nasıl faydalı olacağını düşünerek konuyu anlatmak. Bilginin ancak paylaşım sonucu yorumlarla, katılımı, düşünceyle yaşama geçeceğinin bilincinde olmak. Yani bilgi statik değil, dinamiktir (Pektaş, 2015:84).

Üniversiteler; bilimsel araştırmalar ile bilim ve teknolojiye katkı sağlamakta ve değerlerini de bu bilimsel araştırmalar ile artırmaktadır. Bu nedenle akademik kadro alanında yaşanan en büyük sıkıntılardan biri de bilimsel araştırma yapma zorunluluğudur. Akademisyenler zamanlarını daha çok akademik yükselme için bilimsel araştırmalar yaparak ulusal ve uluslararası dergilerde makalelerini

yayınlatmak için harcamaktadırlar. Tabii ki ulusal ve uluslararası yayınlar akreditasyon için önemli bir faktördür, ama eğitim ve öğretimin kalitesi de bu süreçte ihmal edilmemelidir. Evrensel bilgileri üreten, öğreten ve kullanan kurumlar olarak üniversitelerin amacı, öğrencilere mesleki yeterlikler, bilimsel bilgiler kazandırmaktır. Üniversitelerin özellikle de akademisyenlerin esas görevlerinin “öğretim” olduğunun bilincinde olmaları gerekmektedir. Bu denge sağlanamadığı takdirde öğrenciler mesleki hayatlarında kullanabilecekleri bilgi, beceri ve yeterliği kazanmadan mezun olma sorunuyla karşı karşıya kalmaktadırlar. Akademisyenler; bilim adamı olarak bilimsel çalışmalarında, projelerinde başarılı olduğu kadar “öğretici” olarak da öğrencilerini geleceğe hazırlayacak bir şekilde kaliteli bir eğitim vererek bu iki dengeyi kurmak zorundadırlar. Gelişmiş ülkelerin üniversitelerinin önceliği öğrencilerdir. Öğrencilerin kurumdaki eğitim-öğretimi ve öğretim elemanlarını değerlendirmesi; öğretim elemanlarının atanmasına, yükselmesine ve ücret politikalarına da etki ettiği bilinmektedir (Köksoy, 1998:96). Bu yüzden öğretim elemanlarının, öğrencilerin değerlendirmelerinin sonuçlarını dikkate alarak kendilerini geliştirmeleri ve yenilemeleri daha nitelikli olmalarına katkısı olur.

E. Ölçme ve Değerlendirme

Öğrenciler farklı öğrenme hızına, ilgilere, algılama ve anlama kapasitesine, farklı yaratıcılık özelliklerine sahiptir. Öğrenme dereceleri de öğrencilerin yetenek seviyelerine göre değişiklik göstermektedir. Bu yüzden yaratıcı güç, zor anlaşılan ayırt edici bir niteliktir. Sanat-tasarım eğitimi; diğer alanlara kıyasla daha karmaşık bir yapıya sahiptir, bu yüzden öğrencilerin sanatsal yeteneklerinin değerlendirilmesi tartışmalı bir konu olmuştur. Belirlenen program çerçevesinde sanatsal gelişim, yani öğrencilere kazandırılmak istenen bilgi, beceri ve tutumlar konusunda istenilen hedeflere ulaşmada ölçme ve değerlendirme büyük önem arz etmektedir. Ölçme ve değerlendirme sağlam temellere oturtulmalı; sanatsal yetenek notla değerlendirilirken nasıl bir yöntem uygulanacağı net bir şekilde ortaya konulmalıdır. Sanatsal çabayı değerlendirmek, sanat eğitiminde sayısal notlandırmayı da güçleştirmektedir. Geleneksel eğitim sisteminde gerçekleştirilmesi her ne kadar zor olsa da; sanatsal değerlendirmede öğrencilerin duygularını ifade yeteneği, üslubu, özgünlüğü, kullandığı tekniği, eserine hâkimiyeti, bireysel çaba, farklılık ve yaratıcılık sanat eğitimcilerinin dikkat etmesi gereken en önemli faktörlerdir. Öğrenci sadece ürettiği

ürüne göre değerlendirilmemeli; öğrencinin sanat çalışmalarında ne kadar ilerleme gösterdiği değerlendirme ölçütleri içinde yer almalıdır. Bu değerlendirmeyi yapabilmek için de eğitimcinin iyi bir gözlemci olması, öğrencileri çok iyi tanması ve süreci çok iyi takip etmesi gerekmektedir. Burada vurgulanmak istenen, öğrenci performanslarının bu süreç içinde nasıl geliştiği ve değiştiği konusudur. Bu yaklaşım ile öğrencinin motivasyonu artırılmış, üretmeye teşvik edilmiş, kendi kendini değerlendirme, sorgulama ve kendini aşma imkânı verilmiş olur.

Alakuş ve Mercin (2011:253-262); değerlendirme konusunda süreç dosyası değerlendirmenin önemine vurgu yapmaktadır. Bu süreç, gözleme dayalı bir değerlendirme türüdür. Sanat eğitiminde öğrencilerin dönem boyunca ortaya koyduğu her çalışma değer taşır. Bu çalışmaları ortaya koymak için yapılan bütün eskizler ve ön çalışmalar bu değerlendirme sürecine dâhil edilir. Süreç dosyası değerlendirmesi ile dönem boyunca ön hazırlık çalışmaları, sanat çalışmaları, yazılı notlar konusunda öğrencilerin araştırarak ürettikleri her şeyi içermesi açısından önemlidir. Dosya değerlendirme ile ürün ve süreç hakkında bilgi toplanması sağlanır; öğrencinin gelişimi örneklerle sağlıklı bir şekilde izlenir. Öğrencinin hem kendini keşfetmesi hem de çalışmalarını değerlendirme becerisi kazandırılır. Sanat eğitiminde önemli olan süreç ve sonuçtur, sonuç ise üründür.

Değerlendirme aşamasında, öğrenciler ile sanatsal sohbetler yaparak onların öğrendikleri bilgi ve kavramları hatırlayıp hatırlamadıkları da ölçülmeli ve sahip olduğu bilgiyi eser üretirken kullanıp kullanmadığı sorgulanmalıdır. Bu sayede eğitimci; öğrencinin neler bildiği, neler yaptığı ve yapabileceği konusunda genel bilgiye sahip olabilir, öğrencilerin kendi kendilerini değerlendirebilmelerini, eksik yönlerini görmelerini sağlayabilir. Öğrencinin eseri değerlendirilirken öğrenciye kendi çalışması hakkında şu sorular yöneltilebilir; eserin konusu, neden bu konuyu seçtiği, çalışma sürecinde neler öğrendiği ve neler uyguladığı, eserle ne anlatmak istediği, anlatımı güçlendirmek için hangi yolları takip ettiği ve ne gibi çözümler ürettiği, eserde hoşuna giden ve gitmeyen unsurların neler olduğu, eserin diğer disiplinlerle ilişki içine olup olmadığı, eserde hangi tekniği ve malzemeyi neden kullandığı ve eserde ortaya koymak istediği fikri başka nasıl ifade edebileceğidir. Değerlendirme aşamasında öğrencinin bu soruları cevaplayabilmesi için eseri üzerinde hâkimiyeti olması gerekir. Bu sorgulama ile hem eğitmen öğrencinin kendi çalışması hakkındaki düşüncelerini ve duygularını, çalışmasına ne kadar hakim

olduğunu öğrenmiş olur hem de öğrenci kendini sınamış olur. Bu yöntem öğrencinin kendini ve eserini anlatma yeteneğini de geliştirilmiş olur.

IV. YÜKSEKÖĞRETİMDE AKREDİTASYON

A. Akreditasyon Tanımı ve Unsurları

Latince “qualis = nasıl?” soru sözcüğünden, Fransızca “qualité = nitelik, iyi nitelik / qualitas = nasıllık, nitelik” sözcüğünden türetilen Latince kökenli Fransızca sözcük olan akreditasyon; güvenilir olma ve güvenilir olmanın izlenmesi anlamına gelmektedir. Birçok tanımı, şekli ve fonksiyonu olan akreditasyon, yetki ve güvenilirliğin onaylandığını gösteren sertifikalı bir kalite güvence sürecidir.

İlk olarak 19. yüzyılın sonlarında Amerika’da kendisini gösteren, mühendislik, tıp gibi sanayi ve hizmet üreten kuruluşlarda uygulanma imkânı bulan akreditasyon (nitelik değerlendirmesi), daha sonraları eğitim alanında da uygulanmaya başlanmıştır. Dünya çapında yükseköğretime talebin artması, bilgi teknolojilerindeki ilerlemeler, ulusal-uluslararası öğrenci çeşitliliği ve sayısı yükseköğretimde sorumluluk gereksinimini artırmış ve kalite güvencesini gerekli kılmıştır. Akreditasyon, kalite kontrol ve temin süreci açısından; denetleme ve/veya değerlendirme sonunda, kurum veya kurumda verilen programların minimum kabul edilebilir standartları uyguladığını ifade eder (Adelman, 1994’ten aktaran Bakioğlu ve Baltacı, 2017:34). Ulusal standartlara ulaşma açısından; kurumun veya programın, ulusal olarak tanınan bir akreditasyon kuruluşuna üye olmak için, ilgili kuruluşça belirlenen standartlara ulaştığını ifade eder (Bakioğlu ve Baltacı, 2017:34). Öz değerlendirme açısından; kurumların düzenlemeleri kendilerinin yapabileceklerini, kendi kendilerini yönetebileceklerini gösterdikleri, gönüllülük esasına dayalı bir öz-yönetim ve denetim mekanizmasıdır (Dickey ve Miller, 1972’den aktaran Bakioğlu ve Baltacı, 2017:35). Eğitsel amaçlar açısından; kurumların yeterli eğitsel amaçları olduğunu, bu amaçları tatmin edici düzeyde gerçekleştirdikleri ve makul bir süre daha bu amaçlarını gerçekleştirebileceğini ifade eder (Dickey ve Miller, 1972’den aktaran Bakioğlu ve Baltacı, 2017:35). Saydamlık açısından; yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından belirli bir alanda önceden belirlenmiş akademik ve alana özgü standartların bir yükseköğretim kurumu ya da programı tarafından karşılanıp

karşılanmadığını ölçen değerlendirme ve dış kalite güvence sürecidir. Akreditasyon; akademik kalite, saydamlık ve hesap verme sorumluluğunun bir aracıdır. Kamuoyuna güven tesis etme açısından; kurum veya kurumda verilen herhangi bir programın, ulusal-uluslararası düzeyde belirli performans standartlarına sahip olduğunu ortaya koymayı amaçlayan; böylelikle hem yükseköğretime talepte bulunanlar hem de kamuoyu için güven tesis etmeye yönelik bir sistemdir.

Akreditasyonu “kurumsal akreditasyon” ve “programa dönük akreditasyon” olmak üzere iki türe ayırmak mümkündür. Kurumsal akreditasyon (institutional accreditation); kurumsal kaliteyi asgari standartlarda garantilemeyi amaçlar. Yüksek öğretim kurumunun idari, akademik ve mali kapasitesi bir bütün olarak değerlendirilir. Programa-dönük akreditasyon (programmatic accreditation) ise; yüksek öğretim kurumu tarafından uygulanan ön lisans, lisans, yüksek lisans ya da doktora eğitimi gibi herhangi bir programın kalite ve mükemmellik standartlarına uygun olduğunu ortaya koymayı amaçlar.

Yükseköğretimde kaliteyi ve müfredatı geliştirme faaliyetlerini genel olarak; kalite geliştirme çalışmalarını sisteme oturtmak, öğrencilerin kaliteli akademisyenler tarafından yetiştirilmesini sağlamak, müfredatı sürekli yenilemek ve geliştirmek, müfredatı destekleyen teknolojileri geliştirmek gibi unsurlar oluşturur.

Aktan & Gencel’e (2007) göre; akreditasyon kavramının unsurları ve temel özellikleri şu şekilde sıralanabilir: Akreditasyon, yükseköğretim kurumlarının ve/veya programlarının performans standartları yönünden öz değerlendirme yapmalarına ve aynı zamanda kurum dışı yetkili akreditasyon kuruluşlarınca da dış değerlendirme yapılmasına imkân veren bir sistemdir. Yükseköğretim kurumlarının ve/veya programlarının tanınmasını ve güvenilirliğini sağlayan bir sistemdir. İlgili kurumun ya da programın belirli mükemmeliyet standartlarına sahip olduğunu belgeleyen sertifikanın verilmesi sürecidir. Uzun dönemlidir ve süreli (periyodik) iç ve dış değerlendirmelere dayanır. Kalitenin sürekli olarak geliştirilmesini amaç edinen bir süreçtir. Kalite güvencesi sağlayan bir araç olmasının dışında kuruma doğruluğu ve etik standartları yerleştirmeyi amaçlayan bir sistemdir. Yapılması isteğe bağlı bir işlemdir. Kurum dışındaki otoritelerden baskı ya da zorlama söz konusu değildir. Bir kurumun belirli standartları karşılaması ve bu standartları tutarlı bir şekilde sürdürmesi işlemidir. Önceden tespit edilmiş mükemmellik standartlarını karşılayacağını ve/veya bu beklentileri aşacağını garanti eder.

Akreditasyonun ne olmadığı ile ilgili bilinmesi gereken önemli hususlar vardır. Akreditasyon; isteğe bağlı bir işlemdir ve kurumun eğitim-öğretime devam edebilmesi için akredite olmasına gerek yoktur. Programların yüksek kalitede olduğunu garantilemez; akredite olmak, kurumun ya da programların sadece minimum standartları sağladığını gösterir. Kurumun ya da programın mezunlarına iş garantisi vermez. Kurumun ya da programın başka bir akreditasyon kuruluşuna kabulünü sağlamaz.

B. Akreditasyon Amaçları

Küreselleşmenin yoğun etkisi altında kalan yükseköğretim kurumlarının varlıklarını güçlü bir şekilde sürdürebilmeleri, ulusal ve uluslararası rekabete daha iyi uyum sağlayabilmeleri için, ulusal/uluslararası arenada standartların çerçevesini ve içeriklerini belirleyen, düzenleyen akreditasyon hizmeti veren kuruluşlar ile iş birliğine gidilmesi son derece önemli hal almıştır. Yükseköğretim kurumlarının ulusal ve uluslararası arenada bir kalite güvence sistemine sahip olması ne kadar önemliyse, kurumun kendisini oluşturan alt sistemlerin ya da kurumsal tamamlayıcı parçalarının da ulusal-uluslararası kalite standartlarında faaliyet göstermeleri de bir o kadar önemlidir (Uçar ve Levent, 2017: 850).

Akreditasyon sisteminin amaçları; eğitim faaliyetlerini değerlendirmek için standartlar, kriterler ve kılavuzlar geliştirerek eğitimde mükemmelliği teşvik etmektir. Kurumların kendi hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olmaktır. Kurum içinde birlik ve uygulamalarda tutarlılık ortaya çıkarmaktır (Uçar ve Levent, 2017: 849). Devamlı kendi kendine çalışma ve plan yapma yoluyla gelişmeyi özendirme (NASAD Handbook, 2019:56). Bir eğitim kurumunun veya programının açıkça tanımlanmış hedeflere sahip olduğunu yani belirlenen standartlara ulaştığını belgelemektir. Yeni kurulan ve gelişen ya da zayıf kurum ve programlara kendi kendilerini geliştirmeleri için hedefler yaratmak, danışmanlık sağlamaktır. Kurumun ya da programların ilke ve amaçlarına ulaşmada kaynaklarını ne derece verimli kullandıklarını saptamaktır. Eğitim-öğretimde niteliği artırmak ve sistemli bir şekilde bu niteliği sürekli geliştirerek kaliteyi güvence altına almaktır (Aktan ve Gencel, 2007). Kurumların karşılıklı olarak birbirlerini tanıma sürecini kolaylaştırmaktır. Kurumlar arasında akademik değişimi kolaylaştırmaktır. Öğrencilerin nitelikli öğretim elemanları tarafından eğitim almalarını sağlamaktır.

Farklı kurumlar arasında transfer kredilerinin kabul edilebilirliğini belirlemede yardımcı olmaktır. Fon sağlama ihtiyacını karşılamada kurumsal organizasyonları ve eğitim programları anlamında kuruma güvenirlilik kazandırmaktır (Uçar ve Levent, 2017: 849).

C. Akreditasyonun Sağlayacağı Yararlar

Akreditasyon; eğitim kurumunun idari ve akademik kalitesini güvence altına alır. Öğrencilere, öğrenci adaylarına ve tüm paydaşlara kurumun mükemmeliyet standartlarını sağlayıp sağlamadığı konusunda bilgi verir. Yükseköğretim kurumlarının ve sistemlerinin uluslar arası alanda daha iyi tanınmasını sağlar ve ilgiyi artırır; dünya ile rekabet edebilir bir yükseköğretim sisteminin oluşturulmasına katkı sağlar. Kaliteli insan gücü istihdamı yönünden güven sağlar; iş hayatına atılan bireylerin mezun olduğu eğitim kurumunun akademik kalite düzeyi işvereni önemli ölçüde etkiler. Yüksek öğretim kurumları arasında değişim programlarının uygulanmasını sağlar. Kurumlar arasında kredi transfer işlemlerini kolaylaştırır. Ulusal-uluslararası dereceler ve diplomalar arasında uyum sağlar. Yüksek öğretimde yurt içi ve yurt dışı kültürler arası işbirliğini sağlar, eğitim sistemleri arasında yaşanabilecek olası uyum sorunlarını ortadan kaldırır. Kuruma, gelecek yıllara hedef koyma olanağı sağlar. Kurum içi iletişimi geliştirir. Üst yönetime ve idarecilere önceliklerin tespitinde yol gösterir. Çalışanların sorunlar üzerinde durmasını ve çözüm üretmesini sağlayarak, onları bu süreçlere katılmayı teşvik eder. Devlet fonlarına erişim imkânı ve mali yönetimin iyileştirilmesine olanak sağlar. Tutarlı ve kapsamlı uygulamalar yapılmasına yardım eder (Aktan & Gencel, 2007).

D. Akreditasyon Süreci

Akreditasyon belirli aşamaları içeren bir süreçtir. Akreditasyon sürecindeki başlıca aşamalar; Aktan ve Gencel (2007) tarafından; birinci aşama olan “standartların tespit edilmesi” ve ikinci aşama olan “hazırlık ve öz değerlendirme” olarak ifade edilmiştir. Kurum ya da program, ilk olarak ön değerlendirme sürecine tabi tutulur. İlk aşama olarak akreditasyon kuruluşu; kurumu ya da programı değerlendirmeye imkân verecek mükemmeliyet standartlarını tespit eder. İkinci aşamada; kurum ya da program, belirlenmiş akreditasyon komitesine sunmak için kriterleri ne ölçüde karşıladığını açıklayan bir rapor hazırlar. Komite, gerekli dokümanları hazırlar ve

raporu destekleyecek veriler toplar. Saha ziyareti gerçekleştirilmeden sadece dokümanların incelenmesiyle yapılan bu işlem; kurumun-programın kriterleri karşılayıp karşılamadığı, akreditasyon sürecine hazır olup olmadığına karar verme sürecini kapsar. Bu değerlendirmelerden sonra öz değerlendirme aşamasına geçilir.

İlgili kurumun ya da programın kalitesini değerlendirmeye imkân sağlayacak bir standartlar kümesi: Akredite olmak isteyen kurum veya program akreditasyon kuruluşuna başvuru yapar. Akreditasyon değerlendirmesi için uygun tarih belirlenir.

Kuruma bağlı fakülteler, enstitüler vb. birimler tarafından hazırlanan, standartları karşılamada ne kadar başarılı oldukları ile ilgili kendi değerlendirmelerini içeren bir öz değerlendirme: Kurum; kriterleri ne ölçüde karşıladığını açıklayan kendi değerlendirmelerini içeren bir öz değerlendirme raporu hazırlar.

Eğitilmiş uzman meslektaşlardan oluşan bir ekip tarafından öz değerlendirme raporunun ve diğer belgelerin incelenmesi: Bu raporu akreditasyon kuruluşundaki üyeler inceler ve kurumun-programın kriterleri karşılayıp karşılamadığı, akreditasyon sürecine hazır olup olmadığına kendi yorum ve önerileri ile raporu sonlandırırlar. Akreditasyon kuruluşu son raporu; kurumsal veriler, öğrenci ve öğretim üyeleri el kitapları, ders programları gibi diğer dokümanlarla birlikte kurumu ziyaret etmeden önce, kuruluşa teslim eder.

Yüksek öğretim kurumlarına bağlı birimlerin akreditasyonla ilgili standartları ne ölçüde karşıladığı hakkındaki ekip değerlendirmelerini ve programların akreditasyon durumu hakkındaki önerilerini içeren bir rapor: Ekip, hem öz değerlendirme raporu ve diğer belgelerin incelenmesi hem de derslerin gözlemlenmesi için kurumu ziyaret eder. Ekip, öğretim üyelerinin uzmanlığı ve nitelikleri, kütüphane ve diğer imkânlar ile ilgili bilgilerin doğruluğunu kontrol eder; kampüsü dolaşır, idari/akademik personel ve öğrencilerle görüşür, kaynakları kontrol eder ve üst düzey yöneticilerle görüşür. Ekip, kurumun/programın akreditasyonla ilgili standartları ne ölçüde karşıladığı hakkındaki değerlendirmelerini ve akreditasyon durumu hakkındaki önerilerini ve karardan önce yapılması gerekenleri de içeren bir rapor hazırlayarak akreditasyon kuruluşunun yönetim kuruluna sunar.

Ziyaretin ardından ortaya önemli bir bilgi çıkması ya da ekibin raporunda önemli bir bilgiyi dikkate almaması durumunda, ziyaret edilen kuruma bağlı birimlerin üst

yöneticileri tarafından yazılan bir cevap: Ziyaretin ardından ortaya önemli bir bilgi çıkması halinde, ziyaret edilen kurum yetkilisi tarafından bir cevap yazılır.

Yüksek öğretim kurumlarına bağlı birimlerden ve ziyareti gerçekleştiren ekipten elde edilen kanıtlara dayalı olarak yetkili akreditasyon kurumunun verdiği karar: Kurumdan ve ziyareti gerçekleştiren ekipten elde edilen kanıtlara dayalı olarak, akreditasyon kuruluşunun yönetim kurulu üyeleri raporu görüşerek, süreci “kabul”, “adaylık statüsü” veya “reddetme” kararı olarak sonuçlandırır. Akreditasyon kuruluşu, akredite olmaya hak kazanan kurumları/programların adını ve onlarla ilgili bilgiyi resmi onay listelerinde yayınlar.

Kurumlar, akreditasyon sürecinde değerlendirmeye tabii tutulan konular hakkında da geniş bir bilgiye sahip olmalıdırlar. Bakıoğlu ve Baltacı (2017:268-273); öz değerlendirme konularını; kaynaklar ve ilişkiler, kurumsal nitelikler ve özellikler, eğitim-öğretim süreçleri, araştırma-geliştirme süreçleri, uygulama ve hizmet süreçleri, idari süreçler, yapısal özellikler, davranışsal özellikler, çıktıları-sonuçları değerlendirme süreci olarak gruplandırmışlardır.

Kaynaklar ve İlişkiler: Yeterlilik beklentileri; öğrenci nitelikleri, akademik- idari personel nitelikleri, mali kaynaklar, bilgi teknolojileri ve kaynakları, iş teknolojileri, fiziksel olanaklar, temin edilen hizmetler, sanayi ve toplum ile ilişkiler, kamu kurum ve kuruluşları ile ilişkiler, eğitime devam eden öğrenciler ve mezunlar ile ilişkiler, çalışanlar ile ilişkiler, diğer paydaşlarla ulusal ve uluslararası ilişkiler.

Kurumsal Nitelikler ve İlişkiler: Yeterlilik beklentileri; toplam öğrenci sayısı, toplam öğretim elemanı sayısı, idari personel sayısı, çalışanların yaş ortalamaları, çalışanların kıdem ortalamaları, akademik ve idari personelin ortalama unvan düzeyi, akademik birimlerin ve bu birimlere bağlı programları sayıları, kurumun ağırlıklı akademik alanları, kurumun fiziksel büyüklüğü ve altyapısı.

Eğitim-Öğretim Süreçleri: Uygunluk ve yeterlilik beklentileri olarak programların; anlaşılabilirliği ve hedeflerinin açıklığı, eğitim hedeflerinin yeterliliği, bütünlüğünün ve devamlılığının yeterliliği, ders çeşitliliği-ders yükü gibi kapsam ve niteliklerin yeterliliği, kazandırması gereken niteliklerin yeterliliği (çıktılar), kaynaklarının (öğretim elemanı, ders notları vs.) yeterliliği, öğrenci değerlendirme araçlarının yeterliliği (ödev, sınav, proje vs.), ulusal ve çevre ihtiyaçlarına uygunluğu, öğrencilere sunduğu danışmanlık hizmetlerinin yeterliliği.

Araştırma-Geliştirme Süreçleri: Önceliklerin belirginliği, olanak ve kaynakların yeterliliği, çalışmaların yeterliliği, çalışmaların ulusal ihtiyaçlara ve çevre ihtiyaçlarına uygunluğu, çalışmaların bütünlüğü ve devamlılığı.

Uygulama ve Hizmet Süreçleri: Faaliyetlerin; önceliklerinin belirginliği, ulusal ihtiyaçlara ve çevre ihtiyaçlarına uygunluğu, hedeflerine ulaşıp ulaşmadığının yeterliliği, olanak ve kaynakların yeterliliği, düzeylerinin yeterliliği, eğitim-öğretim arasındaki ilişkinin yeterliliği, araştırma-geliştirme çalışmaları arasındaki ilişkinin yeterliliği, disiplinlerarası yapılabirliliğinin yeterliliği, uluslararası arenada yapılabirliliğinin yeterliliği, araç ve gereçlerin yeterliliği, sonuçlarının duyurulması için ihtiyaç duyulan donanımın yeterliliği, topluma yönelik bilgilendirme ve bilinçlendirme yeterliliği, topluma faydaya dönüşmesindeki yeterliliği, kuruma ekonomik itibar gibi konularda fayda olarak dönmesindeki yeterlilik.

İdari Süreçler ve Hizmetler: Yeterlilik ve hizmet beklentileri; personel işleri, idari (ihale, temizlik, ulaşım vs.) işler, bütçe, kütüphane ve dokümantasyon işleri, yapı ve çevre işleri, teknik destek hizmetleri, uluslararası ofis hizmetleri, öğrenci kariyer planlama ve staj desteği, öğrenci konseyi hizmetleri.

Yapısal Özellikler: Yeterlilik beklentileri; organizasyonel yapı, görev ve sorumlulukların açıklığı, görev yetkileri, stratejik planlama ve izleme süreci, karar verme süreçleri, akademik ve idari iş süreçleri, kalite geliştirme süreçleri, bilgi yönetimi süreçleri, insan kaynakları süreçleri, finans kaynakları süreçleri, öğrenci katılım süreçleri.

Davranışsal Özellikler: Yeterlilik beklentileri; ortak kültür ve değerlerin paylaşımı, akademik ve idari personelin memnuniyeti, öğrenci memnuniyeti, yönetici yaklaşımları (yönetim tarzı, tanıma ve takdir, yetki paylaşımı, insan ilişkileri), idari personelin özellikleri, akademik personelin idari ve yönetsel özellikleri, çalışanlar arasındaki iş birliği, sosyal ortam.

Sonuçları Değerlendirme: Yeterlilik beklentileri; kurumsal niteliklerle ilgili gelişmeler, eğitim-öğretim çıktıları, araştırma-geliştirme sonuçları, uygulama ve hizmet faaliyetleri sonuçları, idari faaliyetlerin sonuçları, yönetsel faaliyetlerin sonuçları.

Akredite olan kurumlar, sürecin devamlılığının sağlanması ve kontrolün gerçekleşmesi açısından; beş yılda bir küçük çapta, on yılda bir ise geniş çapta değerlendirmeye tabi tutulurlar (Özçiçek ve Karaca, 2019:114-148).

E. Akreditasyon Standartları

Sanat-tasarım eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında temel amaç; eğitim ve öğretimde öğrencilerin sanatsal gelişimi için mümkün olan en iyi ortamı sağlamak olmalıdır. Ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyinde sanat-tasarım eğitimi veren kurumlar, akreditasyona başvurdukları takdirde sağlayacakları kriterleri şu şekilde sıralayabiliriz: Kurum ya da program; müfredat programını amacına uygun olarak sürdürür. Akreditasyon kuruluşu tarafından belirlenen geçerli tüm standartları karşılayan sanat ve tasarım bileşenlerini sağlar. Öğrenci değerlendirmesi, öğrenci hizmetleri, öğrenci hayatı ve aktiviteleri vb. konular ile okulun gelişiminin değerlendirmesine ilişkin politikalar, kurum tarafından yayınlanan literatürde açıkça tanımlanır. Ücretler (tüm öğrenim ücretleri ve diğer masraflar) ile ilgili tüm politikalar, kurum tarafından yayınlanan literatürde açıkça tanımlanır. Öğretim elemanlarının eğitim geçmişleri ve/veya mesleki deneyimleriyle ilgili bilgileri literatüründe listeler ve yayınlar. Sanat-tasarım programlarının ihtiyaçları ile orantılı bina, arazi, araç-gereç ve donanım, ekipman, kütüphane ve kaynaklara sahip olur. Sürekli öz değerlendirme programına sadakat gösterir. Eğitim programlarını desteklemek için tüm ders veya eğitim hizmetlerini sağlar. Herhangi bir sözleşmeli ders veya eğitim hizmetinin ulusal olarak tanınmış bir akreditasyon kurumu tarafından sağlandığını gösterir.

Yükseköğretim kurumlarının nitelikli bireyler yetiştirebilmeleri için; fiziki altyapı (binalar, açık-kapalı alanlar, barınma, beslenme, sağlık), akademik altyapı (atölyeler, derslikler, laboratuvarlar, teknoloji cihazları, araç-gereçler ve bu araç-gereçlerin bakımı ve yenilenmesi ve tüm bunlar için de finansal kaynaklar), program amacı ve müfredat, araştırma ve yayınların yeterliliği ve nitelikleri, sınıf düzeni ve mevcut öğrenci sayısı, öğrenci değerlendirme ve sınav sistemi, akademik ve idari personel yeterliliği, stratejik planlama (gelişme planı) ve sanayi-toplum ilişkileri gibi standartlara sahip olmalıdır (Bıyık, 2002:16). Bu bölümde, sanat/tasarım eğitiminde hangi standartların sağlanması ve hangi bağlamlarda kalite getirilmesi gerektiği mercek altına alınmaktadır.

1. Misyon, Boyut ve Kapsam

Yükseköğretim kurumlarının veya programlarının yazılı bir şekilde ifade edilen ve uygulanmakta olan; özel ve genel amaçları, kalite beklentileri, uzun ve kısa vadeli planlamalar vb. gibi misyonları vardır. Genel olarak tanımlamak gerekirse, amaçlar; bir kurum veya programın görevlerini daha geniş eğitim ve sanatsal çaba bağlamında tanımlayan ifadelerle atıfta bulunan genel bir terimdir (NASAD Handbook, 2019:57).

Sanat-tasarım programlarının amacı; öğrencinin yaratıcı gücünü açığa çıkarmak; araştırma, uygulama, deneme, denetleme ve sonuçlandırma yetilerini geliştirmek; bunlarla ilgili bilimsel metotlar geliştirme ve düşünme becerileri kazandırmak ve alanında başarılı sanatçı ve tasarımcılar yetiştirmektir Tüm sanat dalları arasındaki birliktelikten beslenerek bölümler/programlar arasında disiplinlerarası etkileşimi güçlü kılmaktır.

Vizyon; bir kurumun ne olmak ve kime hizmet etmek istediğini tanımlar. Kültür, sanat, estetik, çevre ve sosyal bilinci gelişmiş, ulusal ve uluslararası alanda etkin, özgür, eleştirel düşünebilen çağdaş sanatçı ve tasarımcılar yetiştirmek, sanat-tasarım eğitiminde var olan öncü kimliğini devam ettirmek, sanat-tasarım kurumunun vizyonunu oluşturur.

Misyon; kurumun sanat, tasarım ve akıl dünyası arasındaki geniş bağlantıları ifade eder. Öğrencilerinin ve mezunlarının yenilikçi görüşlere açık olmalarını sağlamak için değişen koşul ve gelişmeleri dikkate alarak eğitim anlayışını şekillendiren, sanat ve tasarım eğitiminde çağdaş ve özgün yapısını koruyan, sanatsal etkinlikler aracılığı ile sanat-tasarım alanındaki gelişmelere katkıda bulunan ve kendini sürekli besleyen yapıya sahip olmak, sanat-tasarım kurumunun misyonunu oluşturur. Misyon, belirsizlik ve tutarsızlıktan uzak olmalıdır. Hedefler (özel ihtiyaçlar); misyondan çok uzak olmamakla birlikte, daha belirleyici olan geniş amaç ifadeleridir ve zaman içinde ölçülen hedeflere ulaşmak için atılan spesifik adımlardır (NASAD Handbook 2019:57).

Eylem planları; finansal olarak ölçülen hedeflere ulaşmak için özel araçlardır. Her kurum; vizyonunu, misyonunu, hedeflerini ve eylem planlarını kendi spesifik terminolojisine göre seçmelidir. Kurumun çalışmalarını yönlendirmek ve geliştirmek için; öğrenciler ve idari-akademik personel için ortak bir kavramsal çerçeve oluşturulmalıdır; eğitimsel ve sanatsal kararlar verilmelidir; yeni müfredatın

geliştirilmesi, yenilikçi faaliyetler, programların ve kayıtların genişletilmesi-azaltılması dahil olmak üzere uzun vadeli planlamalar yapılmalıdır; kabul uygulamaları, fakülte ve personel seçimi, kaynakların tahsisi, değerlendirme ve idari politikalar olmak üzere operasyonel kararlar alınmalıdır. Alınması gereken operasyonel kararları şu şekilde sıralamak mümkündür; içerik ve yöntemler, ders saatleri, müfredat oranları ve yeterlilikler, zorunlu ve seçmeli dersler, yeni programlar vb. alanlarda müfredat düzeylerini kapsamak ve bu düzeylere uygun olmak. Müfredat oranları, operasyonel konular ve kaynaklar arasındaki ilişkileri şekillendirip yerine getirirken; bunların her biri için karar verme, analiz ve planlamayı yönlendirmek. Örnek olarak; uygun sayıda/oranda fakülte, program ve diğer kaynaklar; sanat ve tasarım konusunda çalışma alanlarına uygun yeterli ileri düzey dersler. Politikaların, uygulamaların, müfredatın, kaynakların ve diğer program bileşenlerinin sanat-tasarım eğitiminde beklentileri elde etmek için, yeterli kavramsal, yapısal ve operasyonel sinerjiye ne ölçüde sahip olduğunun belirlenmesine temel oluşturmak. Sanat-tasarım programlarının boyutu ve kapsamı; bu programların amaç ve hedefleri ile bu programları desteklemek için mevcut insan, materyal ve mali kaynaklar arasında pozitif ve işlevsel bir ilişki göstermek.

2. Yönetim ve Liderlik

Yönetim ve liderlik; politikaların oluşturulması, kaliteli bir eğitim programı güvencesi ve kaynakların dağıtılması yoluyla, okulun itibarını, dürüstlüğü ve etkililiğini güvence altına alır; öğrencilerin ve öğrenimlerinin yararına bilinçli bir çaba ve karşılıklı saygı ortamı oluşturmak için etik ve tutarlı davranışlar gösterir. Okul liderleri; öğretme ve öğrenme, ilgili taraflarla zamanında ve açık iletişim, kısa ve uzun vadeli planlama için gereken vizyonu oluşturmak amacıyla verimli bir ağ oluşturur (Bakioğlu ve Baltacı, 2017:133). Yönetim ve liderler; kurumun misyonu ile tutarlı, açık ve yazılı politika oluşturmak ve bunları sürdürmek için iş birliği içinde çalışır. Eğitim, oryantasyon ve idari-akademik personelin eğitimi de dahil olmak üzere, tüm üyelerin sorumluluklarını ve rollerini anlamalarını sağlayacak uygun imkanlar sağlar. Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının başarılarını yakından takip eder.

Yönetim; yasal ve mali tüm sorumlulukları elinde bulunduran bir mütevelli heyeti içerir. Mütevelli heyet; kurumun mülkiyeti, varlıkları ve amaçlarından, kurumun istikrarlı bir şekilde sürdürülmesinden ve tüm bu işler üzerinde nihai ve genel

kontrolün gerçekleştirilmesinden sorumludur. Kurumun idari ve akademik amaçlarına hizmet eder. Stratejik düşünür ve davranır; finansal süreklilik ve istikrarı sağlar, uzun vadeli planlama çıktıları gösterir. Görevlerini yerine getirme konusunda etkililiğini sistematik olarak değerlendirir, devamlılık sağlar. Öncelikli olarak öğretim ve öğrenmenin desteklenmesine odaklanır. Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin başarılarını takip eder. Okul yöneticisinin (liderinin) seçimi, değerlendirilmesi ve desteklenmesinden sorumludur. Günlük işleyişin sağlıklı yürütülmesi için de liderin otoritesini korur. Okulun misyonunu gerçekleştirmek için politika geliştirilmesine, planlamaya, okulun performansının ölçülmesine ve tüm bu süreçler için yeterli kaynağın olmasına odaklanır.

Lider (Yönetici); kurumun misyonunu gerçekleştirmesini hedefler, işleyişe dönük, uzun vadeli ve stratejik planlama yapar ve yönetime bu süreçlerle ilgili hesap verir. Akademik amaçlar için en uygun koşulları sağlar. Kurum içinde ve dışında etkin iletişim kanalları sağlar. Akademik programı geliştirmede, doğrudan öğretim, yaratıcı çalışma, araştırmayla ilgili koşulları değerlendirmede ve etkilemede önemli bir role sahiptir; öğrencilerin performansının beklenen seviyeye ulaşmasından sorumludur. Öğrencilerle ilgili önemli konularda öğrenci görüşlerine başvurur. Fakültenin tüm programlarının ve faaliyetlerinin yeterli ve uygun bir şekilde planlanmasını, denetlenmesini, kaynak ve nitelikli personel ile desteklenmesini sağlar. Fakültenin amaçlarıyla orantılı ve yeterli özerkliğe sahip olmasını sağlar. Eğitimsel-sanatsal çabaları ve sonuçları üzerinde etkisi olan dış kurumlar (müze, galeri, etkinlik alanları vb.) ile etkin iletişim kanalları sağlar. Fakültenin tüm bileşenleri arasında iletişim için mekanizmalar sağlar. Fakülte gelişimini teşvik eder ve tüm fakülte ve personel arasında sorumluluk, anlayış ve işbirliği ruhunu teşvik eder. Eğitim programının sanatsal, entelektüel ve eğitimsel amaçlarını takip etmesine katkıda bulunan bir ortamı besler. Yönetim ve idari ilişkilerin yazılı olarak kamuya açık olmasını sağlar. Öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanmasında uygun ve yapıcı ilişkiler kurar.

3. Finansman

Finansal kaynaklar; sanat-tasarım programlarının amaçlarını ve yükümlülüklerini karşılamada yeterli ve gelir-gider düzeyleri uygun şekilde dengeli olmalıdır. Kurum, yasal ve etik standartlara göre doğru mali kayıtlar tutmalıdır. Geçmişe dair finansal göstergeler, potansiyel finansal istikrar ve uzun vadeli finansal planlama

yapılmalıdır. Sanat-tasarım programlarında ve hizmetlerinde; personel, mekan, ekipman ve malzemelere ayrılan bütçenin yeterli olduğunu güvenceye almak için kısa ve uzun vadeli finansal planlar geliştirilmelidir. Personel, öğretim programı ve öğretim ihtiyaçları için öncelikler belirlenmelidir. Öğrenim ücretleri ve diğer harçlarla ilgili tüm ücretlendirme politikaları adil olmalı yazılı olarak yayınlanmalı; hem kuruma hem de öğrenciye uygun bir öğrenim iade (geri bildirim) politikası geliştirilmelidir. Kurumun denetlenmiş mali tabloları, eğitim programını destekleyen sağlam finansal yönetimi ortaya koymalıdır. Öngörülen akreditasyon dönemi için, geçerli akreditasyon kuruluşunun standartlarına uygun olarak sanat-tasarım fakültesinin ve programlarının sürekli çalışmasını sağlamak için finansal desteğin yeterli olduğunu gösteren kanıtlar sağlanmalıdır.

4. Fakülte ve Personel

a. Nitelikler

Kurum; sanat-tasarım programlarında amaçlarına ulaşmak için tüm eğitim programının, öğrenci hizmetlerinin ve aktivitelerinin gereksinimlerini karşılayacak nitelikli alt yapıya sahip idari, eğitim ve destek personeli muhafaza etmelidir. Kurumun tüm üyeleri eğitimlerine, deneyimlerine, uzmanlık alanlarına göre görevlendirilmelidir. Yaratıcı çalışma, araştırma ve yayın; bir akademisyenin niteliklerinin, verimliliğinin, profesyonel farkındalığının ve sanat-tasarımla ilgili alanların çeşitli yönlerine katkısının göstergeleridir. Profesör, doçent, araştırma görevlisi, öğretim görevlisi gibi akademik dereceler, öğretim niteliklerinin uygun bir göstergesidir. Öğretim elemanlarının kazandıkları dereceler, mesleki deneyimler, öğrettikleri dersler vb. öğretim yeterliliği ile kalifiye edilmelidirler. Dışarıdan temin edilen hizmet sağlayıcıların oryantasyonunu, denetlenmesini ve desteklenmesini güvence altına almalıdır. Kurum; idari ve akademik personele kendi uzmanlık alanları için gelişim programlarının içeriği ile ilgili teklifte bulunma fırsatı vermelidir; çünkü mesleki tatmin kurumun personelini niteler. Sanat-tasarım alanında ders veren öğretim elemanları, eğitim alan öğrencilerin uzmanlık alanlarında mesleki standartları temsil etmelidir. Öğretim elemanlarının; profesyonel sanatçılar, tasarımcılar olarak yaptıkları çalışmalar konusunda aktif olmaları gerekmektedir. Öğretim elemanları, atölye derslerinde alanlarında uzman sanatçılar ve tasarımcılar ile bağlantı kurmalı; uzmanlar uygulamalarda yer almalıdır. Ayrıca nitelikli sanatçılar ve tasarımcılar, akademik derecelere sahip olarak kendi

alanlarında uygulamalı olarak dersler vermelidir. Kurum ya da programlar; öğrencilerin öğrenmesine rehberlik etmeli, öğrencilerin kişisel bilgi ve deneyimleri etkili bir şekilde kazanmasına katkı sağlamalıdır.

b. Sayı ve dağılım

Kurum; görevli, lisansüstü, tam zamanlı, yarı zamanlı, yardımcı ve ziyaret/uzman katılımı gibi herhangi bir fakülte sınıflandırmasına ilişkin açık, yayınlanmış tanımlara sahip olmalıdır. Tam / yarı zamanlı akademik pozisyonların sayısı ve oranı ile uzmanlık alanları arasındaki dağılım; sanat ve tasarım biriminin amaçlarına ulaşmak için yeterli; programlar ve sunulan programların niteliği ve gereklilikleriyle tutarlı olmalıdır.

c. Atama, değerlendirme ve ilerleme

Kurum; amaçlar doğrultusunda personeli atama, değerlendirme prosedürlerine sahip olmalıdır. Kurum; amaç ve hedefleri doğrultusunda sanatçıların ve tasarımcıların yaratıcı faaliyetlerini, atama ve ilerlemenin ölçütü olarak bilimsel yayın veya araştırmaya eşdeğer kabul etmelidir. Fakülte çalışmalarının kalitesini belirlemek için kullanılan unsurların ve perspektiflerin özel olarak düzenlemeli; her bölüm ve personel için olabildiğince açık bir şekilde düşünmeli ve ifade etmelidir. Sanat ve tasarım fakültesi; öğretim elemanlarının görev süreleri, akademik ilerleme ve maaş artışları konusunda uygun statüye sahip olmalıdır. Yükseköğretim kurumları; akademik personel alımı ve atama sürecinde öğretim elemanlarının akreditasyon kuruluşlarınca belirlenen yeterlilik standartlarına minimum düzeyde de olsa sahip olduklarını güvence altına alan bir araca sahip olduklarını garanti etmelidir. Ayrıca, mesleki gelişmeleri için öğretim elemanlarını teşvik etmeli, öğretim kapasitesini artırmak adına her türlü imkân yaratmalıdır.

d. Sorumluluklar

Fakülte sorumlulukları; öğretim elemanlarının sorumluluklarını etkin bir şekilde yerine getirebilecekleri şekilde olmalıdır. Fakülte; öğretim sorumluluklarını hesaplamak için çeşitli yöntemler kullanmalıdır. Sorumluluklarla ilgili politikalar; fakülte tarafından üstlenilen çeşitli eğitimsel, sanatsal, idari görevler ile ders saatleri ve kredi yükleri arasındaki dönüşümler konusunda açıkça geliştirilmeli ve yayınlanmalıdır. Fakülte programlarının ve öğretim elemanlarının kendi uzmanlık alanlarında mükemmellik ve büyümeyi sürdürmek için sanatsal, bilimsel ve mesleki faaliyet için yeterli zamanları olmalıdır. Uygulamalı alanlarda, saat dilimleri

derslerin yükü ve zorluğuna göre düzenlenmelidir. Atölye ve laboratuvar derslerine en az üç saatlik süre gereklidir. Öğretim elemanları; unvanlarına ve görev tanımlarına göre etkili talimat vermek için yeterli zamana sahip olmalı; öğrencilere tavsiyelerde bulunmalı ve değerlendirmelidir. Projeleri, araştırmaları ve tezleri denetlemeli; profesyonel büyümeye devam etmeli ve hizmet faaliyetlerine katılmalıdır. İdari ve/veya danışmanlık görevleri olan öğretim elemanlarının öğretim yükleri uygun şekilde düzenlenmelidir.

e. Öğrenci ve fakülte oranı

Öğrenci ve fakülte oranı; sunulan sanat ve tasarım programlarının özel amaç ve gereksinimleri, hedefleri, düzeyi, sayısı, kapsamı ile tutarlı olmalıdır.

f. Sınıf boyutu

Sanat/tasarım eğitiminin amaç ve hedeflerine ulaşmada gerekli olan öğrenci ve öğretim üyeleri arasındaki dengeyi sağlamak için; sınıf büyüklüğü; malzeme, ekipman gereksinimleri ve güvenlik ilkeleri doğrultusunda her sınıfın biçimine ve konusuna uygun olmalıdır. Öğrencilerin bireysel çalışabilecekleri, öğretim elemanlarının düzenli olarak öğrenci çalışmalarını takip edebileceği büyük sınıflar, atölyeler sağlanmalıdır. Yaratıcı çalışmalar için sınıf mevcudu 25 öğrenciyi geçmemelidir. Özel ekipman ve güvenlik gibi hususlarda sınıf mevcudu 15 ile sınırlandırılmalıdır. Uygulamalı atölye çalışmaları dışında büyük sınıflar hem teorik dersler hem de öğrenci ve akademisyenlerin hatta dışarıdan katılım sağlayan sanatçıların sanatsal sohbetlerini gerçekleştirebilmeleri için aktif olarak kullanılmalıdır.

g. Fakülte geliştirme

Sanat ve tasarım fakültesi, finansman sınırlı olsa bile sürekli mesleki gelişimi teşvik etmeli; öğretim programı ve hizmetlerini iyileştirmek için misyon ve işleyiş ile aynı doğrultuda uzun vadeli planlar geliştirmelidir. Fakülte, planlama/geliştirme amaçları, süreçleri ve sonuçları hakkındaki bilgiyi ilgili paydaşlara ve kamuya duyurmalıdır. Gelişim planları; tarihsel verilere, performans bilgisine ve eğitim verilerine dayanmalıdır. Fakülte; finansman, tesisler ve teknoloji desteği bağlamında uzun vadeli planlamasını belgelemelidir. Yeni programlar müfredata eklenmeden önce, planlamayı yapan sorumlular; fakültenin alt yapısını, araç-gereçlerini ve personel kapasitesini göz önünde bulundurmalıdırlar (Bakioğlu ve Baltacı, 2017:136).

5. Fiziki Olanaklar, Donanım / Ekipman, Teknoloji, Sağlık ve Güvenlik

Yükseköğretim kurumları, sanat-tasarım eğitimi alanında mevcut olan teknolojiden ekipmana, fiziki olanaklardan güvenliğe kadar çok çeşitli unsurları kapsayan kaynakların her bir program için yeterli ve uygun olduğunu garanti etmelidir. Bu kaynaklar, öğrenciler için kolay elde edilebilir ve onların ihtiyaçlarına göre tasarlanmaları gerekmektedir.

a. Fiziki olanaklar

Kurum yapısının fiziksel koşulları hem öğrenme ve öğrenci başarısı üzerinde hem de sanat ürünlerinin ortaya çıkmasında etkilidir. Kurumun; alt yapı olarak binalar, atölyeler, sınıflar, laboratuvarlar, bağımsız çalışma ve dinlenme alanları, açık ve kapalı sosyal - kültürel alanlar (arazi), kaynak ihtiyacını karşılayacak eserlerin yer aldığı kütüphane, araç-gereç ve donanım, ekipman depolama alanları, mobilyalar, teknoloji; ergonomi olarak ısınma, aydınlanma, havalandırma, nem, gürültü, kirlilik; konum olarak ise sanat ve kültür merkezlerine, sanatsal etkinlik yapılan yerlere yakınlığı gibi faktörler öğrencinin motivasyonuna, yaratıcılığının gelişmesine doğrudan veya dolaylı olarak etki yaratmaktadır. Programın/dersin yer aldığı mekanın özellikleriyle, ders için gerekli araç-gereç, süreç ile uyum içinde olması gerekmektedir; aksi takdirde eğitimde aksaklıklar yaşanacağı söylenebilir. Programın belirlediği amaçların gerçekleşmesi ve verimli olması için tüm bu faktörler, öğrencilerin hangi yeterlilikleri, nerede ve nasıl kazanacakları konusunda fiziki yapının sorunlarına cevap olmalıdır.

Eğitim; bilgi alışverişini kolaylaştıran etkileşim, belirli bir fiziksel ortamda gerçekleştiği sürece mekânsal bağlam ile koşullandırılır. Calvo-Sotelo (2010:2-3); ortamlarını yeniden şekillendirmeyi amaçlayan üniversiteler için faydalı olabilecek ilkeleri şu şekilde sıralamıştır:

Ütopya ve bütünleşik planlama: Ütopik vizyonu ruhu içinde mükemmel yerler yaratma, üniversiteler için entegre planlama stratejileri oluşturulmalıdır. Ütopik ideallerin özünü somut hedeflere çevirerek, bu stratejiler hem mekân hem de zamanda geniş özgürlük ve esneklikten yararlanan modellere şekil vermelidir. Bir üniversite bölgesi oluşturmak için sadece “mimari ve planlama” tekniğini resmileştirmek değil, aynı zamanda insan faaliyetini destekleyen mimari bir çerçeve sağlamak olduğunu da akılda tutmak önemlidir.

Öğrenme topluluğu: Bir yükseköğretim kurumu kişisel teması teşvik etmeli ve birden fazla işleve hizmet etmelidir; böylece tam teşekküllü bir öğrenme topluluğunu beslemiş olur. Burada, insan ölçeği çeşitli lokasyonlarda geçerli olmalı ve öğrenciler arasında aidiyet duygusu geliştirmelidir. Özenle incelenen tasarım sayesinde, öğrenciler ve akademisyenler fiziksel ortamlarına bağlanmalıdır. Üniversite mimarisi; öğrenme ve araştırmayı, danışman ve öğrenci iletişimini geliştirmelidir. Bu şekilde akademik deneyim bir bütün olarak gelişir.

Mekânsal uyum: Bir üniversitenin mimarisi, öğrencilerin kolektif belleğinin bir parçasını oluşturacağı için tamamen estetik olmalıdır. Bir üniversitenin fiziksel unsurları, donanımlı bir yüzeyden daha fazlası olmalıdır. Ayrıca yeni öğrenciler için ilk görsel ders okulun mimarisidir ve bütün öğrencilerin hafızlarının ortak bir parçası olmaktadır.

Duygusal ve entelektüel uyum: Bir kampüs, öğrenme topluluğunu etkilemek ve empatiyi teşvik etmek için mekânsal bir metafor haline gelmelidir. Kurumun çeşitli mimari bileşenlerinin yapımında kullanılan düzen ve malzemeler, uygun psikolojik ortamı desteklemelidir.

Doğa ve sanat: Doğanın varlığı, kampüse “çeşitlilikte birlik” duygusu ile mimari modele ek bir unsur getirir. Binalar ve açık alanlar kampüste fiziksel bir yaşam alanı yaratmalıdır. Ayrıca sanat ve tasarım sergileri için de alanlar oluşturulabilir.

Görünüm ve erişilebilirlik: Bir üniversite; misyonlarını (araştırma, topluma katılım vb.) temsil edecek güçlü bir görünüme sahip olmalıdır. Kavramsal ve fiziksel olarak erişilebilir olmalı; sosyal, kültürel, coğrafi ve mimari yerel kültürü ve gelenekleri sürdürmek için çabalamalıdır.

Sürdürülebilirlik ve çevreye uyum: Üniversite, mimarisi ve şehir planlaması ile çevredeki coğrafi ve iklim koşullarıyla uyumlu olmalıdır. Çevre, biyolojik çeşitlilik ve sürdürülebilirlik açısından örnek teşkil etmelidir. Bu politikaya uygun inşaat malzemeleri ve teknik çözümler kullanılmalı; yenilenebilir enerji kaynakları ve çevreye saygılı mekanizmalar kullanılmalıdır.

Bellek ve avangard: Üniversite, geleneksel “öğrenme yerlerinden” miras kalan planlama ve mimari paradigmaların anısına saygı göstermelidir; bunlar çağdaş tasarımı besleyen değerli kaynaklardır. Yeni projelerin yanı sıra, mevcut binaları

yeniden şekillendirme planları hem modernliği hem de avangard tasarımı yansıtmalıdır. Böylece akademinin entelektüel kimliği artırılmış olur.

Üniversite-şehir ilişkisi: Üniversite ve şehir, iş birliği içinde çalışmalı, sinerji yaratmalı; sosyal ve kentsel bağlamlarda akademisyenlerin ve öğrenme yerlerinin varlığını aktif olarak teşvik etmelidir. Bu şekilde, her iki taraf da birbirlerinin yenilikçilik çabalarını destekleyebilir. Ayrıca, kapsamlı sosyal ve kültürel projeler yaratmak için de diğer kurumlarla iş birliği sağlanabilir.

Yenilikçi öğretim ve öğrenme yöntemleri: Üniversite, yenilikçi öğretim ve öğrenim biçimlerine ilham vermeli ve teşvik etmelidir. Bütünsel bir eğitim projesinin bir parçası olarak, geleneksel dersliklere alternatif öğretim mekânları sağlamalıdır. Bu alternatifler; bilgi üretmeyi ve aktarımını, öğrenci-akademisyen arasında sağlıklı fikir alışverişini teşvik eden “akıllı” yerler olmalıdır.

Fakülte ihtiyaçlarını karşılamak, tüm müfredat oranlarını, öğrencileri ve akademisyenleri desteklemek için bütün bu unsurlar uygun şekilde geliştirilmelidir. Alan olarak; işlevin etkin bir şekilde yürütülmesi için herhangi bir sanat-tasarım programının işlevine ayrılan alan, ekipman ve teknoloji yeterli olmalıdır. Fakülte binası ve ekipmanlar; öğrenmeye elverişli bir ortam sağlamalı, öğretim üyelerinin ve öğrencilerin akademik ve sanatsal çabalara odaklanabilmeleri için yeterli olmalıdır. Fakülte; öğrenci aktiviteleri, akademik etkinlikler için bünyesinde açık ve kapalı sosyal-kültürel alanlar barındırmalıdır. Planlanan ders saatleri dışında stüdyolarda, atölyelerde ve diğer dersliklerde öğrenciler için bağımsız çalışma alanları sağlanmalıdır. Eğitimde kullanılan ekipmanlar için yeterli ve güvenli depolama-saklama alanları sağlanmalıdır. Kurum bünyesinde öğrenci ve akademik personel için yeterli çalışma ve dinlenme alanları sağlanmalıdır. Programın idari işlevleri için de uygun alan ve ekipman bulunmalıdır. Sayı olarak; atölye ve sınıf alanlarının sayısı ile ekipman miktarı ve kullanılabilirliği program kapsamına ve kayıtlı öğrenci sayısına göre yeterli olmalıdır. Yenilenme ve geliştirme olarak; her bir sanat-tasarım bölümü için tesislerin ve ekipmanların düzenli bakımı ve değiştirilmesi için bir plan oluşturulmalıdır. Planlar ve hedefler; sanat-tasarım bölümünün büyüklüğü, kapsamı ve muhtemel değişikliklere uygun olarak geliştirilmelidir. Sanat-tasarım disiplinlerinde kullanılan ekipmanların ve teknolojinin sürekli yenilenmesi ve güncel kalması gerekmektedir. Teknolojik olarak; teknoloji kaynakları, nitelikli bir sanat/tasarım eğitimi için yeterli ve uygun nitelikte ve erişilebilir yelpazede

olmalıdır. Bütçe-fon olarak; kurum, fiziki olanaklar ve ekipmanlar için gerekli koruyucu tedbirleri ve bakımları planlamalı ve bütçelemelidir. Teknoloji kaynaklarının bakımları kurumun bütçesinden sağlanan finansman ile sağlanmalıdır. Fiziksel tesis ve teçhizatın, müfredatın kapsamı ve amaçları ile sağlık ve güvenlikle ilgili koşullara ilişkin yeterli bakım için bütçe hükümleri yapılmalıdır.

b. Derslikler ve atölyeler

Kurumlar genellikle müfredat ve akademik kadro gibi konular üzerine yoğunluk verirken; fiziksel boyutların öğrencinin motivasyonu, başarısı ve performansı üzerindeki etkilerini göz ardı eder. Programın belirlediği amaçların gerçekleşmesi ve verimli olması; sınıf ortamının o dersin ihtiyaçlarına en uygun biçimde örgütlenmesi ile gerçekleşebilir. Sezgisel olarak, sınıfın fiziksel ortamının hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin davranışları üzerinde bir etkisi vardır (Martin, 2010:77). Eğitim ve öğrenim sürecinde en önemli destekleyici eleman olan sınıflar-atölyeler; genel olarak masa, sandalye, sıra, dolap, yazı tahtası, sesli ve görsel öğeler gibi çeşitli elemanları barındıran mekânlardır. Ergonomik olarak ise; sıcaklık, nem, gürültü, ısı, hava basıncı, havalandırma, hava kalitesi, toz, ışık, hava akışı, radyasyon, vb. birçok fiziksel unsuru içermektedir. Öğrenciler ve öğretim elemanları, zamanlarının çoğunu sınıfta birçok aktivite içeren performanslar göstererek geçirmektedirler ve bu aktiviteleri gerçekleştirirken fiziksel (ergonomik) unsurlarla etkileşim halinde bulunmaktadır. Bu ortamın; onların performans, sağlık ve güvenliklerine ne derecede etki ettiğinin kurumun bilincinde olması gerekmektedir. Hava kalitesi, sıcaklık, gürültü gibi temel fiziksel değerlerin öğrenme üzerinde büyük bir etkisi vardır. Sabit veya esnek olarak bir sınıfı/atölyeyi oluşturan çeşitli özellikler düşünüldüğünde, en net olan boyut ve şekildir. Alanla ilgili ölçeği algılama şeklimizin davranışlarımız ve tutumlarımız üzerinde etkisi vardır. Sınıf ve atölyelerde mobilyaların düzenlenme şekli bile öğrencilerin oda büyüklüğünü algılamasını ve değerlendirmesini etkileyebilmektedir (Heimstra ve Macfarling, 1978'den aktaran Martin, 2010:78).

Öğretim faaliyetlerinin büyük bir bölümünün geçtiği fiziksel mekânlar öncelikle içerisinde birtakım özellikler taşımalıdır. Kleberg'e (Akt. Uludağ, 2002:153-154) göre; sınıf-atölye; öğrenciye çalışma zemini ve ders yapma olanağı tanıyan "işlevsellik", öğrenme aktivitelerinin arzu edilen duruma gelmesinde öğrencide "duygu yoğunluğu" ortaya çıkarma, farklı amaçlara hizmet edebilecek "esnekliğe"

sahip olmalıdır ve öğrencilere sınıfta elde ettiklerini doyasıya yaşatacak estetik bir değer önde gelmelidir. Eğitimde istenen verimin alınabilmesi için sınıf ve okul binalarının önemi üzerinde durulurken, bu unsurları eğitim-öğretim ortamlarındaki etki ve önemleri bakımından aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

Öğrenci sayısı: Birçok araştırma; öğrenci sayısı ile başarı arasında bir ilişki olduğunu, öğrenci sayısının az olduğu sınıflardaki başarı ve öğrenme oranının öğrenci sayısı çok olan sınıflara göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca kalabalık olmayan sınıflar; öğretim elemanına ek zaman kullanma, her öğrenciye daha fazla zaman ayırabilme, öğrenci gelişimini kolay izleyebilme, sınıfı daha etkili yönetebilme, etkin öğrenmeyi kolaylaştırabilme fırsatları verir (Uludağ, 2002:153-154).

Renk: Renkler, insanlar ve onların davranışları üzerinde önemli etkilere sahiptir. Renkler; kan basıncı, nefes alıp verme, sindirim, vücut ısı ve beyin aktivitesinde farklı fizyolojik tepkilere sebep olur. Soğuk renkler; kan basıncında düşüşe ve gevşemeye neden olur. Sıcak renkler ise; kan basıncının yükselmesine ve tedirginliğin artmasına sebebiyet verir. Bu yüzden öğretim faaliyetlerinin büyük bir bölümünün geçtiği sınıflarda, atölyelerde ve stüdyolarda kullanılan renklerin ortama uygun seçilmesi büyük önem arz etmektedir.

Işık: Bir sınıfın en önemli karakteristik özelliklerinden biri de birçok farklı unsuru görmeye imkân sağlayan ışıklandırma. Görsel ortam; öğrencinin görsel uyarı algılama becerisini, fikrini, düşüncesini, tutumunu ve performansını etkiler. Bir ışıklandırma estetikten öte psikolojik olarak tüm eğitim sisteminin en etkin ve belirleyici unsurlarından biridir.

Isı: Isı sistemi de performansı etkileyen önemli unsurlardan biridir. Isının gereğinden fazla veya az olması öğrencilerin performansını ve davranışlarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Temizlik: Derslerin sağlıklı bir ortamda devam etmesi için sınıf ortamının temiz olması gerekmektedir. Temizlik, insan sağlığı açısından önemlidir ve sınıflarda/atölyelerde yerlerin, duvarların, sıra ve masaların, atölye araç-gereçlerinin ve diğer ekipmanların temizliğinin düzenli olarak yapılması gerekir.

Gürültü: Sınıf ortamında gürültü, öğrenciler üzerinde genelde olumsuz bir etki yapar, motivasyon ve konsantrasyon bozukluğu etkileri ortaya çıkarır. Ayrıca dışarıdan

gelen gürültüler de sınıf içindeki işitsel algılamayı engeller. Bu nedenler de gürültü; öğrenim için arzu edilmeyen rahatsız edici bir durumdur.

Estetik (Görünüm): Bina ve iç mekânların estetiği kurumun eğitime verdiği değer konusunda da bilgi verir. Kurum, estetiğe büyük dikkat ve özen gösterilmelidir, çünkü okulun estetiğinin eğitim üzerinde önemli etkisi bulunmaktadır. Kurumun dış yapısı kadar sınıfların ve atölyelerin o dersin amaçlarına göre düzenlenmesi önemlidir. Özenle seçilerek oluşturulmuş bir sınıf düzeni, öğrenciyi psikolojik yönden olumlu etkiler; onun seçici bir kişilik kazanma bilinci geliştirmesine de katkıda bulunur. Sınıfa etkili bir görünüm kazandırmak da, uygun bir mekân kullanma duyarlılığını, renk seçimini ve amaç-araç dengesini sağlamayı gerektirir.

Yerleşim Düzeni: Fiziksel yerleşim, öğrencilerin davranış şekillerini doğrudan etkiler. Dersin türüne ve konusuna göre sınıfın yerleşim düzeni farklılık göstermektedir. Bu farklılık göz önünde bulundurulduğunda rahat hareket edebilen ve taşınabilen mobilyaların kullanılması hem fiziksel konfor hem de interaktif iklimin oluşmasını sağlar.

c. Donanım ve ekipman

Sanat-tasarım eğitiminde müfredatın çeşitliliği, fiziksel olanakların çeşitliliğine de yansıtılmalıdır. Bir sanat-tasarım atölyesinin nasıl planlanacağı ve donatılacağı; kurumun bütçesi, programın karakteri, alan tahsisi gibi faktörler referans alınarak yapılır. Programın ana ihtiyaçları, programa özel alan ve ekipmanlar ve bunların yerleşimleri için liste hazırlanmalıdır. Yerleşim biçimi; öğrencilerin yeteneklerine ve ilgi düzeylerine yönelik öğrenme deneyimlerine teşvik edici ve bireysel serbest çalışma alanlarını oluşturmalarına olanaklı olmalıdır. Burada dikkat edilmesi gereken husus; atölyelerde ihtiyaç duyulan ekipman türü, planlanan program/sanat derslerine dahil edilecek çeşitli faaliyetler (çizim, oymacılık, dikiş, baskı, döküm, modelleme vs.) gibi faktörlere bağlıdır. Sanat malzemeleri; iki ve üç boyutlu tasarım derslerinin ihtiyaçlarını; öğrencilerin bireysel ilgi alanlarını ve becerilerini karşılayabilecek yeterli malzeme çeşitliliğini; yapılacak işin başarıyla tamamlanması için kaliteli malzeme teminini; sağlık için hijyenik ve toksik (zehirli) olmayan malzemeleri; öğrenciyi kendi fikirlerini yaratıcı bir şekilde ifade etmeye teşvik edecek malzemeleri sağlayacak şekilde seçilmelidir.

Bununla birlikte seramik ve fotoğrafçılık gibi bazı programlar için özel atölye/stüdyolara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyaçlar atölye planlamasında dikkatle ele alınmalı ve bu alanların her biri için özel sınıflar düzenlenmelidir. Çok amaçlı atölyeler, derslerin uygulanış biçimlerine göre sınırlandırılabilir. Resim ile grafik ya da heykel ile seramik dersleri için aynı atölye kullanılabilirken; resim ile heykel ya da resim ile fotoğrafçılık dersleri için aynı atölyeyi kullanmak malzeme farklılıklarından dolayı imkânsız olabilir. Dersler uygulama alanları, malzemeleri dikkate alınarak düzenlenmelidir.

d. Sağlık ve güvenlik

Sanat-tasarım programlarına kayıt yaptıran öğrencilere ve bu programlarda istihdam statüsüne sahip fakülte ve personele; stüdyo uygulaması, sergi ve performans bağlamında sağlık ve güvenliğin korunması hakkında temel bilgiler verilmelidir. Ders esnasında tehlikeli malzeme, ekipman ve teknolojinin uygun kullanımı ve işletimi hakkında talimatlar da içermelidir.

Öğrencilerin ve akademik personelin güvenliği, sağlığın korunması ve yaralanmaların önlenmesi; ekipman ve teknolojinin uygun ve güvenli çalışması; atölye, laboratuvar ve diğer dersliklerde sağlık ve güvenlikle ilgili bütün koşullara dikkat edilmelidir. Bilgi sağlama ve yaralanmaların önlenmesi, teknoloji ve tesislere yönelik özel yöntemler kurumun ayrıcalığı ve sorumluluğudur. Kurum, öğrencilerin mesleki sağlık ve yaralanmaların önlenmesi ile ilgili nitelikli uzmanlardan ve yetkili tıbbi kaynaklardan bilgi edinmelerine ve gerektiğinde tedavi için bu tür uzmanlara erişim kazanmalarına yardımcı olmalıdır. Kurum, dışarıda gerçekleştirilen eğitim-öğretim ya da kurum işleri için de yeterli sağlık desteği sağlamalıdır. Sınıflarda uygun havalandırma ve güvenlik uygulamaları sağlanmalıdır. Tüm eğitim tesisleri erişilebilir, güvenli, emniyetli olmalı; yangın ve sağlık kanunları standartlarını karşılamalıdır. Kurumun sağlık ve güvenlik konularını sürekli olarak ele aldığı bir planı olmalıdır. Mesleki sağlık ve yaralanmaların ele alınması, acil durum ve kriz planlarının uygulanma şekli konularında öğrencilere ve akademik personele eğitim verilmelidir. Kurumların sağlık ve güvenlik sorumluluklarının yanında bireylerin de kritik öneme sahip bir rolü vardır ve her biri çalışma sırasında risklerden kaçınmak ve yaralanmaların önlenmesinden kişisel olarak sorumludur. Kurumlar, kalifiye profesyonellerle istişare ederek sağlık ve güvenlik konularını ele almak için kendi yöntemlerini geliştirmelidir.

6. Müfredat

Disiplinler arası sayısız çalışma alanını içinde barındıran sanat; sadece sanatta yetenekli olan bireyler değil; bütün disiplinler arası alanda yetenek kazandıran bir olanak sunar. Sanatçı, geçmişin ve kültürün belgeleri olarak bir tarihidir; farklı malzemeleri birleştirirken bir kimyacıdır; doğadan boyalarını elde ederken bir doğa bilimcidir; desenini oluştururken bir matematikçidir; icra edenin ve alıcının huzur bulmasını sağlayan bir sanat terapistidir; çevreyi güzelleştiren bir mühendistir (Karip, 2018:127-132). Karmaşık duygu ve fikirleri temsil eden unsurlara, dile ve yapıya sahip olan sanat; zihni, bedeni ve ruhu bütünleştirir. Görme, duyma, ifade etme, yaratma ve iletişim kurma yolları sağlar. Konu, malzeme, teknik, üslup bakımından sınır tanımayan bir çalışma alanı sunar. Sınırsız alan, malzeme ve uygulama yöntemleriyle meydana gelen sanatın bu geniş yelpazesinden eğitim de geniş ölçüde yararlanmalı, öğrencilere sınırsız ve esnek çalışma imkânı yaratılmalıdır.

Yaratıcı, donanımlı bireyler yetiştirmenin temeli, güçlü bir eğitimden geçer. Yaratıcı sürece dahil olmak; öğrencilerin düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirir; kişisel tutkularını, güçlü yönlerini araştırmalarına, kendilerini ifade etmelerine ve yorumlamalarına izin verir. Öğrenciler dünyayı sanatsal bir mercekten keşfeder; dil, hafıza ve hikayeye gömülü bilgileri keşfetme, çalışmalarına yansıtma ve bunlara yanıt verme; fikirlerini, düşüncelerini, duygularını ve bakış açılarını özgür bir biçimde ifade etme olanağı bulur. Ayrıca, düşüncelerini iletmenin birçok yolu olduğunu öğrenirler.

Eğitim; sanatın hem “araçsal” hem de “içsel” öğrenme faydaları göz önünde bulundurularak öğrencilere bir bütün olarak sağlanmalıdır. Çünkü sanat ve tasarım eğitimi; algısal farkındalığın gelişiminden materyalleri kullanma yeteneğine kadar çok yönlü bir yaratıcı süreci içinde barındırır. Gelişimin en önemli parçasını oluşturan unsur, öğrencinin bilgi ve becerileri ışığında yarattığı eserdir. Çünkü bir sanat eseri, o eseri yaratan öğrenci için her yönüyle gelecekte kim olduğunu açıklamaya hizmet eder. Öğrenci, sembolleri ve değerleri iletme için birçok duyuşsal araç geliştirir. Nesneleri keşfeder, bu nesnelere anlam kazanır ve bu anlam, o öğrencinin kullanabileceği çeşitli araçlarla ifade edilir ve iletilir (Mahgoub, 2015:99-104).

Eğitim m¼fredatının geliştirilmesi; akademik performans, kuruma yönelik tutumlar ve öğrenme algıları ile ilgili olarak kuruma b¼y¼k katkı sağlar. M¼fredat, sanatın sınır tanımayan bir çalışma alanı olma özelliğinden faydalanılarak oluşturulmalıdır. Öğrencinin ğrenmesinin önemi, ğrenci başarısı ve öğrenmenin ilerleyişine ilişkin ortak bir anlayış, farklı k¼lt¼rlerden sanat formlarını keşfetme ve deneyimleme, çeşitli sanat formları aracılığıyla sanat formuna erişme, fikirleri yorumlayabilme ve ifade edebilme yeteneğini geliştirme, eleştirel, yaratıcı d¼ř¼nme, problem çözme ve ifade etme becerileri kazandırma, sanatsal etkinlikler ve m¼ze-galeri gibi sanatsal eğitim s¼recine dahil olma; m¼fredat geliştirilirken göz n¼nde bulundurulması gereken hususlardır.

Sung (Akt. Mahgoub, 2015:102) tarafından eğitim m¼fredatı ile ilgili g¼ndeme getirdiği bazı soruları şu şekilde sıralayabiliriz; g¼n¼m¼z d¼nyasının taleplerini karşılamak için gerekli bilgi, beceri ve nitelikleri geliştirme konusunda gençleri eğitmekte başarılı mıyız? Mevcut m¼fredat; ne kadar etkili, bug¼n değerli mi ve yarın alakalı olacak mı? Eğitimsel ve toplumsal hedeflerle başa çıkmanın daha iyi ve daha verimli yolları var mı? Bu soruların cevapları, mevcut m¼fredatı ve ğretim uygulamalarını kapsamlı bir şekilde yeniden yapılandırmaya b¼y¼k bir ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Sanat-Tasarım Programlarında M¼fredat İçeriği ve Boyutu: Öğrencilerin mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi ve beceri konusunda ne t¼r yeterliliklere sahip olmaları gerektiğini, diğer bir ifadeyle programın nasıl bir mezun profili istediğini ifade etmek için öğrenme kazanımlarının belirlenmesi gerekir. ğrenme kazanımları; öğrencilerin teoride ve uygulamada aktif olmalarının sağlanması, öğrencilerin disiplinlerarası öğrenme s¼relerine dahil edilmesi, öğrencilerin araştırma, d¼ř¼nme, problem çözme yeteneklerinin geliştirilmesi ve bu becerilerin uygulamalı olarak ortaya çıkarılmasının sağlanmasını kapsar. Bu ğrenme kazanımlarını sağlamak için de m¼fredatın, çağın beklentilerine ve öğrenme amaçlarına tutarlılık sağlaması gerekmektedir. M¼fredat; ulusal ve uluslararası kurumlardaki ğretim programları ile standardizasyon sağlamalıdır. Hem ortak hem de farklı disiplinlerde verilen teorik ve uygulamalı dersler birbirleriyle entegre edilmelidir.

M¼fredat; araştırma, problem çözme, üst d¼zey d¼ř¼nme, disiplinlerarası öğrenme, okul içinde ve dışında öğrenme imkanları ve çağa uygun teknoloji kullanımı gibi

unsurlarla bilginin derinleştirilmesini sağlamalıdır. Sanatsal, bilimsel, teknolojik ve felsefi esaslara dayalı olarak yeniliklere açık, yaratıcı ve üretken, sürekli gelişen ve değişim gösteren öğrenciler yetiştirmek üzere tasarlanmalıdır (Tepecik ve Taşpınar, 2016:169-178). Müfredat; gereksiz bilgi ve tekrarları içermemeli, hayata ve mesleğe hazırlık sürecini verimli kılmaya yönelik olmalıdır. Müfredat içeriği, oranları ve yeterlilikleri, yeni programlar, zorunlu-seçmeli dersler, ders saat dilimleri ve esneklik-yenilik geliştirilmesi ve ciddi zaman harcanması gereken unsurlardır. Müfredat; teorik ve uygulamalı her derse yönelik ön görülen program/etkinlik vb. unsurlar için gerekli olan zaman dilimi dikkate alınarak oluşturulmalıdır. Uygulamalı her ders için saat dilimleri; o dersin amacı, içeriği, öğretim süreçleri ve değerlendirmesi açısından tanımlayıcı olmalıdır. Ayrıca; fiziki olanaklar, donanım, sanatsal ve akademik etkinlikler müfredat içeriği ile entegre olmalıdır. Müfredatta öğrencilerin sosyalliklerini ve iletişim yeteneklerini geliştirmeleri, kültürel değerlerini ve müzeler, sergiler, sanat galeri, bienaller vb. sanat ortamlarını tanımaları için çeşitli sanatsal faaliyetlere yer verilmelidir.

Öğrenci başarılarını iyileştirmek için; çalışma ve başarıların sürekli izlendiği süreç ve sonuç değerlendirmelerini içeren bir değerlendirme/takip sistemi olmalıdır. Her öğrenci yetenek ve öğrenme kapasitelerinin farklı olduğu bilinciyle bireysel olarak ele alınmalı, her biri için farklı stratejiler geliştirilmelidir. Süreç sonunda öğrenci iş yükü bireysel olarak değerlendirilmelidir. İş yükü, öğrencinin dersle ilgili yaptığı teorik ve pratik tüm çalışmaları içerir. Bir dersin iş yükünü belirleyen faktörleri; dersin öğrenme kazanımları, öğrenme-öğretme yöntemleri, ölçme-değerlendirme teknikleri, dersin eğitim programı içerisindeki yeri, programda yer alan diğer derslerle entegrasyonu, öğrencinin derse için harcadığı çaba ve öğrencinin sahip olduğu yeteneklerin düzeyi oluşturur. Sağlıklı bir değerlendirme için de her derse özel uygun ve çözümleyici değerlendirme uygulamaları geliştirilmelidir.

Müfredat, hem programın hedefleri hem de çağın gerektirdiği ihtiyaçlar, çözüm bekleyen problemler göz önünde bulundurularak öğrenilecek bilgilerde öncelik sıralaması yapmak da önemlidir. Çağın gerektirdiği bilgilerle donanmayı ve düşünmeyi, üretmeyi ön planda tutan, üretilen bilgi ve teknolojiyi kullanırken devamlı sorgulayan, araştıran ve üreten bireyler yetiştirmek öncelikli olmalıdır. Müfredat oluştururken, gelişmiş ülkelerin eğitim sistemleri, programları ve kaliteleri rekabet edebilmek için göz ardı edilmemelidir, çünkü bütün eğitim alanlarında

mezuniyet sonrası mesleki akreditasyon da önem kazanmıştır. Elbette ki, mesleki programların eğitim süresi, içeriği, müfredatı gibi unsurlar hem ülkeden ülkeye hem de aynı ülke içindeki kurumlarda farklılıklar göstermektedir. Bu nedenle, eğitim kurumları arasında eşdeğerliliğin sağlanması gerekmektedir.

7. Kütüphane ve Öğrenme Kaynakları

Kurum; sanat-tasarım eğitiminin amaçlarını yerine getirmek için sunulan programların ve öğrencilerin ihtiyaçlarını destekleyecek yeterli kütüphane, öğrenme ve bilgi kaynaklarına sahip olmalıdır. Kütüphane materyalleri güncel ve sunulan programlarla ilgili olmalıdır. Sanat ve tasarım müfredatını desteklemek için kütüphane, öğrenme ve bilgi kaynaklarının geliştirilmesi ve sürdürülmesine önem vermelidir. Sanat-tasarım koleksiyonu, kurumun sanat ve tasarım programının ayrılmaz bir parçası olarak düşünülmelidir. Kurum; kurum dışı kütüphane olanaklarına da erişim sağlamalı, kullanılan kütüphanenin programları desteklemek için yeterli bir koleksiyona sahip olduğunu; erişim için politika ve prosedürlerin öğrenci ve fakülte ihtiyaçlarına uygun olduğunu göstermelidir. Kurum, kütüphane faaliyetleri için de bazı politikalara sahip olmalıdır. Bu politikalar; yönetim ve idare, koleksiyonlar ve bunların gelişimi, personel hizmetleri, erişim ve tesis, finansman olarak sıralanabilir.

a. Yönetim

Sanat-tasarım koleksiyonunun toplam kütüphane yapısı içindeki fonksiyonel konumu açıkça belirlenmeli ve bu koleksiyondan sorumlu bireyin sorumlulukları ve yetkileri tanımlanmalıdır. Sanat-tasarım öğrencileri ve öğretim elemanlarının, kütüphane kaynaklarından en iyi şekilde yararlanabilmeleri için kurum içi ve dışı tüm kütüphaneler arasında yakın bir idari ilişki olmalıdır.

b. Koleksiyonlar

Sanat-tasarım öğretim programının doğasını tanımlamak; araştırma yapmayı desteklemek, bireysel öğrenme için teşvik sağlamak, alan içi koleksiyonlara ve kaynaklara elektronik erişimi sağlanmalıdır. İhtiyaçlara uygun sistematik bir edinim, koruma ve değiştirme programı planlanmalıdır. Sanat ve tasarımın incelenmesi için gerekli olan tüm formatlardaki kitaplar, dijital görüntüler, süreli yayınlar, ses ve video kayıtları ve diğer veritabanlarına elektronik erişim vb. materyaller sağlanmalıdır. Mümkün olan her durumda, kurum dışındaki bilgi kaynakları ile

öğrenci ve öğretim elemanlarının kullanımına yönelik kurumları artırmak için işbirliği düzenlemeleri yapılmalıdır. Belediyeler, müzeler, tarihi toplumlar ve diğer okulların kütüphaneleri tarafından tutulan kitaplar, dijital görüntüler, süreli yayınlar, mikro biçimler, ses ve video kayıtları ve çeşitli elektronik veri tabanlarına erişim; kurumun çok ötesinde geniş bir kapsama alanı sağlayabilir

c. Personel

Kütüphane; sanat ve tasarım biriminin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamaya yetecek profesyonel, nitelikli personel tarafından görevlendirilmelidir.

d. Hizmetler

Kurum, kütüphane için uygun çalışma saatlerini muhafaza etmelidir. Kütüphane varlıklarına eksiksiz ve etkili bir şekilde rahatça erişim sağlanmalıdır. Kütüphaneler arası ödünç verme yoluyla diğer kurumların varlıklarına erişim olmalıdır. Kurum; öğrencilere, seçtikleri çalışma alanında araştırmayı desteklemek için gerekli mevcut araç ve teknolojilerin kullanımı da dahil, kütüphane kaynakları ile ilgili işlevsel yetenekler geliştirmelerine yardımcı olmalıdır.

e. Kütüphane alanı

Kütüphane alanı, çalışmaya elverişli bir ortam sağlamalıdır. Kütüphane alanı; ses ve video ekipmanı, mikrofilm üniteleri ve bilgisayar terminalleri vb. kütüphane kaynaklarının erişimine izin veren ekipman temin etmeli ve muhafaza etmelidir. Kütüphane alanı; sanat ve tasarım çalışmalarına ayrılmış tüm kütüphane varlıklarına erişim sağlamak için mümkün olduğunca merkezileştirilmelidir. Örneğin, kitaplar, görüntüler, ses ve video ekipmanı, birbirleriyle etkili kullanım için yakın bir yere yerleştirilmiştir.

f. Finansman

Bütçe desteği, uygun hizmetlerin sağlanması, gerekli operasyonların yürütülmesi ve sunulan programların belirtilen gereksinimlerini karşılamaya yeterli olmalıdır. Maliye politikaları kurumlar arasında değişiklik gösterse de, sanat-tasarım koleksiyonu tahsisinin kurumun kütüphane bütçesinde açık bir unsur olması arzu edilir. Bu tahsisatın yönetimi, belirlenmiş bir personelin sorumluluğunda olmalıdır. Sanat-tasarım fakültesi ve öğrencileri tarafından organize edilmiş sanatsal ve eğitimsel faaliyetler; kısa ve uzun vadeli mali ihtiyaçların en etkin şekilde planlanmasında kaynak olarak alınmalıdır.

8. Diğer Kurumlarla Artikülasyon (İlişkilendirme)

Kurumlar, diğer kurumlarla herhangi bir artikülasyon anlaşması yayınlamalıdır. Sanat / tasarım birimlerinin, farklı kurumlarda verilen ön lisans, lisans ve lisansüstü düzeyindeki programları arasındaki eklemlenmeyi kolaylaştırmak için işbirliği içinde çalışmalıdır. Programlar arası artikülasyon; kredi, transfer ve kabul politikaları, ders sayıları ve ders içeriklerini ilişkilendirme gibi bilgileri koruma prosedürlerini içermelidir.

9. Değerlendirme, Planlama ve Tasarı

Kurum ya da fakülte tasarılarını; sanat-tasarım programlarının amaçlarına, boyutuna ve kapsamına uygun olarak değerlendirmeli, planlamalı ve desteklemelidir. Kurumsal incelemeler, akran incelemeleri, derse özgü ve kapsamlı sınavlar, eleştiriler ve çeşitli ortamlardaki mezunların performansı gibi çok çeşitli değerlendirme tekniklerine sahip olmalıdır. Bilgileri, planlama ve tasarı çabalarının ayrılmaz bir parçası olarak kullanılmalıdır.

Kurum ya da fakülte; her değerlendirme, planlama ve tasarı projesinin amaçlarını ve kapsamını gerçekleştirmek için uygun bilgilerin mevcut olmasını sağlamalıdır. Değerlendirme, planlama ve tasarı; beklenmedik durumların, fırsatların ve kısıtlamaların başarılı bir şekilde yönetilmesi ile sonuçlanmalıdır. Kısa ve uzun vadeli gerçekçi kararlar verilmelidir. Öncelikler ve kaynak tahsisi arasında verimli bir ilişki sağlanmalıdır. Değerlendirme, planlama ve tasarılar için kullanılan teknikler, prosedürler, zaman gereksinimleri, kaynaklar ve spesifik metodolojiler; kurumda sunulan sanat-tasarım disiplinlerinin tabiatlarına uygun ve mevcut finansal koşullarla mantıksal ve işlevsel bir ilişki içinde geliştirilmelidir.

İncelemeler ve değerlendirmeler, her bir programın amaçlarının, yapısının, içeriğinin ve sonuçlarının dikkate alındığını göstermelidir. Bunun için de yeterli entelektüel titizlik ve kaynak tahsisleri gerçekleştirilmelidir. Müfredata ders ekleme, değiştirme veya silme ile ilgili değerlendirme, tasarı ve planlama sürecinde uzun vadeli programatik ve kaynak sorunları ele alınmalıdır. Kurum ya da fakülte, tüm değerlendirme konuları arasında öğrencilerin eğitim ve sanatsal gelişiminin ilk olduğunu göstermelidir. Öğrencilerin bireysel öğrenme başarılarının değerlendirilmesine düzenli, sistematik bir dikkat gösterilmelidir. Eğitimin amaçlarına ne ölçüde ulaşıldığına dair genel bir tablo oluşturmak için

değerlendirmeler analiz ve organize edilmelidir. Aynı çalışma alanında çeşitli düzeylerde programlar sunulduğunda, başarı beklentileri arasındaki farklar belirtilmelidir. Sanat-tasarım programlarını tamamlayan öğrencilerin, akreditasyon standartlarında belirtilen eğitim seviyelerine ve yeterliliklerine ulaştıklarını gösterebilmelidir.

10. Danışmanlık

Öğrenci destek hizmeti yani danışmanlık, akademik ve sosyal becerilerin gelişimine, kişisel gelişime ve kariyer planlamasına destek olmalıdır. Kurumun tüm akademik ve idari personeli, öğrencilere destek sağlamak için sorumluluğu paylaşmalıdır. Kurum, öğrencilere misyonunu, politikalarını, süreçlerini, beklentilerini ve programların tüm gerekliliklerini ve amaçlarını açıklayan yazılı belgeler sunmalı ve danışmanlık sağlamalıdır. Danışmanlık; program içeriğini, program tamamlama gereksinimlerini sanat-tasarıma özgü sunulan programlar ile tutarlı öğrenci hizmetlerini ele almalıdır. Alınan her ders, kazanılan krediler ve diğer uygun değerlendirmelerin sonuçları dahil olmak üzere, her öğrencinin eğitimsel ilerlemesinin kapsamlı (doğru ve güncel) kayıtlarını tutmalıdır. Kurum, öğrencilerin sadece akademik ihtiyaçlarına değil, onların sosyal ve duygusal ihtiyaçlarına da hassasiyet göstermelidir. Her bir öğrencinin hedeflerine yönelik kaygıyı yansıtmalı ve ileri düzey eğitim için uygun hazırlık niteliğindeki derslerin seçiminde yardım sağlamalıdır. Belirli kariyer hedefleri olan öğrenciler için kendi uzmanlık alanları ile ilgili bilgi ve destek alabileceği danışma programı olmalıdır.

F. Özel Yetenek Sınavları ile Yükseköğretime Kabul

Kayıt için başvuruda bulunan öğrencilere kurumun misyonu, politikaları, ücret ve harçlar konusunda bilgiler açık ve net bir şekilde verilmelidir. Aday öğrencilerle iletişim doğru olmalı, bütünlük içinde sunulmalıdır. Kabul-değerlendirme politikaları ve prosedürleri etik olmalı, hem kurumun hem de sanat ve tasarım programlarının amaç ve hedefleri ile bağlantılı olmalıdır. Kurumlar; sağlam bir eğitim uygulaması olarak öğrencileri, başarı için yetenek gösterdikleri programlara yönlendirmeli ve kabul etmelidir. Öğrenci hizmeti politikaları; kurumun müfredat programlarının amaçlarına uygun, açıkça tanımlanmalı, titizlik ve adalet ile uygulanmalıdır.

1. Kabul Kriterleri

Kurumlar, tüm sanat ve tasarım lisans programları için özel kabul kriterleri/ölçüleri oluşturmakla yükümlüdür. Sanat ve tasarım programlarının amaçlarına uygun olarak, adayların eğitim, arka plan ve ilgi alanları bireysel performans değerlendirmelerinde dikkate alınmalıdır.

2. Lise Diploması

Lisans düzeyindeki kabul politikası, liselerden gelen öğrencilerle ilgili olarak açıkça belirtilmelidir. Sanat ve tasarım programları için kabul standartları, bir bütün olarak üniversitenin standartlarına eşit olmalıdır.

3. Başvuru ve Sınavlar

Özel Yetenek Sınavları için sınav takvimi senato kararı ile belirlenir ve fakültenin internet adresinde yayınlanır.

4. Başvuru Şartları

Sınava girecek adayların o yıl için yapılan Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) Temel Yeterlilik Testi'nden (TYT); senato tarafından belirlenen puana, puan türlerine ve koşullara sahip olmaları gerekir.

5. Yetenek Sınavı

Özel yetenek sınavları; güzel sanatlar, mimarlık, tiyatro ve müzik alanlarındaki sınavları kapsar. İç mimarlık, görsel sanatlar, iletişim ve tasarım, sanat tasarımı, opera, modern dans, moda tasarımı, moda ve tekstil, tiyatro, yaylı çalgılar, keman, klarnet, bale, mutfak sanatları gibi programlara özel yetenek sınavları ile girmek mümkündür. Yetenek sınavıyla öğrenci kabul eden her üniversitenin özel yetenek sınavları farklılık gösterir. Bu bölümde üniversitelerin görsel sanatlar, tiyatro ve müzik dalları için genel olarak hangi kabul şartlarına sahip oldukları konusuna yer verilmiştir.

a. Sanat-tasarım bölümleri yetenek sınavları

Görsel algıyı ölçen yetenek sınavı iki aşamalı değerlendirme süreçlerinden oluşmaktadır; Birinci aşama; modelden resim, hayalden resim, bellek yoklama yeteneğini ölçen çizim sınavından oluşur. Öğrenci sınav günü ilk olarak diğer adaylarla birlikte çizim sınavına alınır. Çizim sınavının içeriği canlı model, obje, imgesel çalışmalardan oluşabilir. Çizim sınavı kompozisyonuna göre 1-1,5 saat

arasında olabilir. Çizim sınavında değerlendirme ölçütleri olarak; kompozisyon, oran-orantı, perspektif, estetik ve teknik, çizgi ile ifade ve yaratıcılık baz alınır. İkinci aşama ise; mülakat ve portfolyo değerlendirmesinden oluşur. Çizim sınavından sonra öğrenciler portfolyo sunumu ve sözlü mülakat sınavına alınırlar. Mülakatlarda öğrenciler jüri üyelerine kendilerini tanıtır ve getirdikleri sanata/tasarıma ait çalışmalarını kapsayan portfolyolarını sunarlar. Portfolyo öğrencinin geçmiş çalışmalarını özetleyen, yeteneklerini sergilediği bir dosya niteliğindedir. Jüri sınav sonucunu; öğrencinin sanata/tasarıma olan eğilimini, geçmiş yıllarda bu alanla ilgili yaptığı faaliyetleri ve entelektüel birikimini göz önünde bulundurarak belirler. Bu aşamalar aynı gün içerisinde tamamlanır. Bu iki aşamadan sonra kriterlerin değerlendirilmesi sonucunda adayın toplam puanı belirlenir.

Konservatuvar yetenek sınavlarına başvuru koşulları ve giriş şartları, her üniversitede farklılık göstermektedir. Her üniversitenin sınavları, aşama sayısı ve sorduğu sorular farklıdır. Sınavlar genel olarak iki aşamadan oluşmaktadır, fakat bazı üniversitelerde aşamaların sayısı daha fazla olabilmektedir. Konservatuvarlarda genel olarak müzik ve sahne sanatları (opera-şan, modern dans-bale, tiyatro-oyunculuk) bölümleri yer alır.

b. Şan bölümü yetenek sınavları

Şan bölümü yetenek sınavı iki aşamadan oluşur. Birinci aşamada; müziksel işitme-bellek yetenekleri yani Ses ayırt edebilme, ritmik ve ezgisel belleğini ölçme ve temel ses becerilerini ölçme sınavı yapılır. İkinci aşamada ise; adayın şarkı söyleme ve ses eğitiminde gelişebilirlik becerisi ve sahne yeteneği değerlendirilir. Adaylara ses egzersizleri yaptırılır. Adayların hazırladığı en az iki eser dinlenir.

c. Modern sanat bölümü yetenek sınavları

Modern sanat bölümü yetenek sınavı üç aşamadan oluşur. Birinci aşama; adaylar bedensel yeteneklerin ve temel dans becerisinin ölçüldüğü klasik bale, modern dans teknik ve teori, iskelet ve kas sistemi, ritim-ezgi işitme sınavı olurlar. İkinci aşama; adayın dans etme ve modern dans eğitiminde gelişebilirlik becerisinin ve sahne yeteneğinin değerlendirildiği aşamadır. Adaylar klasik bale, modern dans tekniği ve teorisi, toplu doğaçlamalar ile ilgili egzersizler yaparlar. Üçüncü aşama; adaylar klasik bale, modern dans, bireysel doğaçlama ve solo gösterimi alanlarında sınav olurlar.

d. Tiyatro-oyunculuk bölümü yetenek sınavları

Tiyatro bölümü; iki ya da daha fazla aşamalardan oluşabilir. Aşama sürecini genel olarak şu şekilde sıralamak mümkündür; birinci aşama; sahne sınavı, hareket (bedensel yeterlilik) sınavı, kulak, ses ve ritim, doğaçlama ve diksiyon (sözlü ifade) sınavlarını içerir. İkinci aşama ise; jüri tarafından belirlenen parçaları (tirat) sergileme, doğaçlama ve genel kültür sınavlarını içerir. İki aşamalı sınavlarda öğrenciler birinci aşamada; oyunculuk yeteneğini sergiler, aday kendi seçtiği iki tiradı oynar ve jürinin sorularını yanıtlar. İkinci aşamada; zorunlu bir parçadan oyunculuk yeteneğini sergiler oynatılır, bu bölüm kesin kabul aşaması olarak değerlendirilir.

Başka bir sınav örneği ise şu şekildedir; birinci aşama beş sınavdan oluşur. Adayın istediği dönem ve yazara ait kendi hazırlayacağı bir dram ve komedi tiradını sergileteceği sahne sınavı; bedensel yeterliliği ölçmek için hareket sınavı; tek ses, çift ses ezgi, ritm tekrarlama ve tiyatral ses kalitesini ortaya çıkarmak için kulak, ses ve ritm sınavı; jüri tarafından belirlenen bir parçanın sergilenmesi için doğaçlama sınavı ve son olarak şiir, fıkra vb. eserleri sunacağı diksiyon sınavı olur. İkinci aşama, üç sınavdan oluşur ve kesin kayıt niteliği taşır. jüri tarafından belirlenen parçaları (tirat) sergileyeceği sahne sınavı; jüri tarafından belirlenen bir parçanın sergilenmesi için doğaçlama sınavı ve adaylara tiyatro hakkında soruların sorulduğu genel kültür sınavı olur.

Bazı üniversiteler özel yetenek sınavını beş aşamada gerçekleştirmektedir. Örnek olarak beş bölümden oluşan sınav aşamalarını şu şekilde sıralamak mümkündür; birinci aşama; adaylar kendi seçtikleri ve jürinin belirlediği zorunlu en az iki parça olmak üzere toplam dört parçadan ve kendi seçtikleri bir şiirden sahne sınavı olurlar. İkinci aşama; adaylar hazırlamış oldukları dört parçadan ve kendi seçtikleri bir şiirden sınav olurlar. Üçüncü aşama; adaylar yazılı kompozisyon sınavı olurlar. Dördüncü aşama; adayların ses-kulak/ritim-hareket yetenekleri ölçülür. Beşinci aşama; jüri üyeleri tiyatro bölümü tarafından belirlenmiş yeni bir parçayı hazırlayıp sunmaları istenebilir; bu aşama sözlü sahne uygulamaları olarak adlandırılır. Tüm aşamaları başarıyla tamamlayan adaylar, konservatuvara kayıt yaptırma hakkı kazanırlar.

e. Müzik bölümü yetenek sınavları

Müzik bölümü kendi içinde birçok sanat dalını içinde barındırmakta ve her biri için farklı sınavlar yapılmaktadır. Genel olarak müzik sınavı iki aşamadan oluşur. Birinci aşamada; öğrenciler temel teori ve müziksel algı yani temel nota/armoni bilgisi ve sesli dikte/çoksesli duyma sınavına alınırlar. İkinci aşamada ise; çalgı sınavıdır ve öğrencilerden hazırladıkları programı jüri önünde çalmaları istenir. Müzik bölümünde yer alan ana sanat dallarını piyano, vurmali çalgılar, yayli çalgılar (keman, viyola, kontrbas), nefesli-üflelemeli çalgılar (flüt, obua, klarnet, fagot, korno, trompet, trombon, tuba) şeklinde sıralanabilir.

G. Yükseköğretimde Düzey Profilleri ve Yeterliliklerin Tanımlanması

Sanat ve tasarım alanlarındaki akademik dereceler; öğrencinin sahip olduğu yetenekleri geliştirmesi, hedeflerine dönük edimler, bilgiler ve yetenekler kazanması ve alanlarında özgün, yaratıcı bireyler olarak onları meslek hayatına hazırlamak için derinlemesine eğitim sağlamak üzere yapılandırılmalıdır. Sanat ve tasarım; konu, malzeme, teknik, üslup bakımından sınır tanımayan bir çalışma alanı sunar. Algısal farkındalığın gelişiminden materyalleri kullanma yeteneğine kadar çok yönlü bir yaratıcı süreç olan sanatın sınırsız alan, sınırsız malzeme ve uygulama yöntemleri gibi geniş yelpazesinden öğrencilere de sınırsız/esnek çalışma imkânı sunulmalıdır. Böylelikle öğrenciler; fikirlerini, duygularını ve bilgilerini ifade etmenin yollarını öğrenir; hem eğitim sürecinde hem de sonunda çabalarını değerlendirme imkânı da bulmuş olurlar.

Öğrenme kazanımları; öğretme-öğrenme sürecinde öğrencilerin edineceği kazanımların belirlenmesinde bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak aşamalı bir sınıflandırma sistemini ifade eder. Yani bu sistem; programın sonunda öğrencilerin bilgi, beceri ve tutum olarak ne bildikleri, ne anladıkları ve kendilerinden beklenen yeterliliklerden neleri yapabildikleri ile ilgilenmektedir. Öğrenme kazanımları oluşturulurken; öğretim yöntem ve stratejileri, ölçme-değerlendirme biçimleri bu boyutlar ile ilişkilendirilmelidir. Müfredat oluşturma ve yenileme süreçlerinde öğrenmenin bilişsel duyuşsal ve davranışsal yönleri de dikkate alınmalıdır.

Eğitim süresi boyunca öğrencinin sezgilerini geliştirmek; yaratıcı gücünü açığa çıkarmak, araştırma, uygulama, deneme, denetleme ve sonuçlandırma gibi bilimsel metotlar çerçevesinde düşünmesini sağlamak; üretme alışkanlıkları ve öğrencilere

alanlarında güçlü bir sanatçı-tasarımcı olma ayrıcalığı, tasarımcı kişilik kazandırmak hedef alınmalıdır. Bu eğitim anlayışı ile “sanatın duygusallığı” ve “bilimin araştırıcılığı” içinde toplumun maddesel ve ruhsal ihtiyaçlarına cevap verirken, daha üst düzeyde zevkin gelişmesini sağlamak, eğitici ve sorumlu sanat üreticileri ve yetkin kadroları yetiştirmek amaçlanır.

Yükseköğretimde yeterlilik; herhangi bir yükseköğretim derecesini başarı ile tamamlayan bir öğrencinin neleri bilebileceği, yapabileceği ve nelere yetkin olacağını ifade eder. Kazanım derecesi, eğitim sürecinde ve sonunda uygun ve nesnel yöntemlerle "öğrenme kazanımları" olarak ölçülür. Bu kapsamda “Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ)” yükseköğretim sisteminde mesleki eğitim alanlarında alana özgü yeterliliklerin tanımlanması ve ilgili alan yeterlilikleri doğrultusunda yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim programlarının yapılandırılması ve sürekli güncellenmesi konusundaki çalışmalara ilişkin esasları düzenler. (TYYÇ Yönetmeliği, 2011). Yükseköğretim sisteminin eğitim ve öğretim yeterlilik grupları; her bir eğitim ve öğretim düzeyinde, farklı öğrenme kazanımlarını içinde barındırır. Bu farklı yeterlilik grupları iki ana profilde gruplandırılmıştır. Birincisi, akademik ağırlıklı yeterliliklerin toplandığı “Yükseköğretim Yeterlilikleri”; ikincisi ise, mesleki alanda uygulama ağırlıklı yeterliliklerin toplandığı “Yükseköğretim Mesleki Eğitim Yeterlilikleri”dir. Bu sistemler, yükseköğretimde yer alan tüm yeterliliklerin ve diğer öğrenme kazanımlarının açıklanabilmesini ve tutarlı bir şekilde birbirleriyle ilişkilendirilebilmesini sağlar.

TYYÇ'nin eğitim-öğretim düzey profilleri, yükseköğretim sistemi içerisinde verilen derecelerin düzeyleri ile uyumlu olarak ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeylerinden oluşmaktadır. Düzeylerin tanımlanmasında, genel öğrenme kazanımları; bilgi (kuramsal ve uygulamalı), beceri (kavramsal/bilişsel ve uygulamalı), kişisel ve mesleki yetkinlikler (bağımsız çalışabilme ve sorumluluk alabilme yetkinliği, öğrenme yetkinliği, iletişim ve sosyal yetkinlik, alana özgü ve mesleki yetkinlik) şeklinde sıralanmıştır.

Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi'nde yeterlilikler tablo şeklinde aşağıdaki gibi belirtilmiştir (YÖK, 2011):

Tablo 1. Sanat Temel Alanı Ön Lisans Yeterlilikleri

BİLGİ	-Kuramsal -Olgusal	1. Ortaöğretim düzeyinde kazanılan yeterliliklere dayalı olarak alana özgü, kültür, estetik, yöntem, teknik ve malzemeler konusunda temel bilgilere sahiptir.
BECERİLER	-Bilişsel -Uygulamalı	1. Alanında edindiği temel sanat ve temel tasarım, kuramsal ve uygulamalı bilgilerini kullanır. 2. Alanında edindiği temel düzeydeki bilgi ve becerileri kullanarak, verileri yorumlar, sorunları tanımlar, analiz eder, uygulamaya yönelik çözüm önerileri oluşturur.
	Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	1. Tek başına, bağımsız olarak ve/veya grup içinde uyumlu olarak çalışır. 2. Sanat ve tasarım alanı ile ilgili uygulamalarda karşılaşılan sorunları çözmek için ekip üyesi olarak sorumluluk alır. 3. Proje süreçleri içinde yer alır.
	Öğrenme Yetkinliği	1. Sanat ve tasarım alanındaki kendi çalışmalarını değerlendirir, öğrenme gereksinimlerini belirler. 2. Yaşamboyu öğrenme bilincini kazanır. 3. Öğrenimini aynı alanda bir ileri eğitim düzeyine veya aynı düzeydeki bir mesleğe yönlendirir.
YETKİNLİKLER	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	1. Hedef kitlelerini tanımlar ve ilişki kurar. 2. Alanı ile ilgili konuları uzman ya da uzman olmayan kişilere doğru olarak aktarır. 3. Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü A2 Genel Düzeyinde kullanarak alanındaki bilgileri izler ve meslektaşları ile iletişim kurar. 4. Alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı Temel Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.
	Alana Özgü Yetkinlik	1. Alanında başarıyla uygulama yürütür. 2. Sanatsal, kültürel ve etik değerlere sahiptir. 3. Çevre duyarlılığına ve iş sağlığı ve güvenliği konularında yeterli bilince sahiptir.

Kaynak: Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi Yönetmeliği, 2011

Tablo 2. Sanat Temel Alanı Lisans Yeterlilikleri

BİLGİ	-Kuramsal -Olgusal		<ol style="list-style-type: none">1. Sanat kültürü ve estetik konularına ilişkin bilgiye sahiptir.2. İlgili sanat alanına özgü sanat tarihi konusunda bilgi sahibidir.3. Sanat ve tasarım materyalleri bilgisine sahiptir4. Sanat ve tasarım yöntem ve teknikleri konusunda bilgi sahibidir.5. İlgili sanat alanındaki yasal düzenlemeler ve işlemler konusunda bilgi sahibidir.6. İlgili sanat alanının ilişkili olduğu disiplinlerarası etkileşim konusunda bilgi sahibidir.7. Araştırma yöntemleri konusunda bilgi sahibidir.8. Sanatsal eleştiri yöntemleri konusunda bilgi sahibidir.9. Sanat ve bilim etiği konusunda bilgi sahibidir.
		BECERİLER	-Bilişsel -Uygulamalı
YETKİNLİKLER	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	<ol style="list-style-type: none">1. Tek başına, bağımsız olarak ve/veya grup içinde uyumlu ve üretken olarak çalışır.2. Proje süreçleri içinde etkin olarak yer alır.3. Alanıyla ilgili özgün yapıtlarını topluma paylaşır ve sonuçlarını değerlendirir.
		Öğrenme Yetkinliği	<ol style="list-style-type: none">1. Kendi çalışmalarını sorgular.2. Çözümleyici ve eleştirel düşündür.3. Yaşam boyu öğrenme kavramını özümser.
		İletişim ve Sosyal Yetkinlik	<ol style="list-style-type: none">1. Hedef kitlesini tanımlayarak alanı ile ilgili çalışmaları paylaşır.2. Çalışmalarını topluma anlatabilecek iletişim becerisine sahiptir.3. Alanı ile ilgili konuları uzman ya da uzman olmayan kişilere görsel, yazılı ve sözlü iletişim yöntemlerini kullanarak etkin ve doğru olarak aktarır.4. Bir yabancı dili kullanarak alanındaki bilgileri izler ve meslektaşları ile iletişim kurar (Avrupa Dil Portföyü Genel Düzeyi : B1 Düzeyi).5. Alanının gerektirdiği en az Avrupa Bilgisayar Kullanma Lisansı İleri Düzeyinde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.
		Alana Özgü Yetkinlik	<ol style="list-style-type: none">1. Sanat ve tasarım konusunda ulusal ve uluslar arası değerlerin farkındadır.2. Soyut ve somut kavramları; yaratıcı düşünceye, yenilikçi ve özgün yapıtlara dönüştürebilir.3. Alanında başarıyla iş yürütebilecek duyarlılığa sahiptir.4. Estetik farkındalığa sahiptir.

Kaynak: Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi Yönetmeliği, 2011

Tablo 3. Sanat Temel Alanı Yüksek Lisans Yeterlilikleri

BİLGİ	-Kuramsal -Olgusal	1. Alana özgü ileri düzeyde sanat kültürü ve estetik bilgisine sahiptir. 2. Önceden edinilmiş bilgi ve beceriler doğrultusunda, kendi yaratıcılığı sonucu geliştirilen bir çalışmada kuram ve uygulama ilişkisi hakkında bilgi sahibidir. 3. Üretime yön verebilecek sanat ve estetik bilgisine sahiptir. 4. Alanının ilişkili olduğu disiplinlerarası etkileşimi kavrar.
BECERİLER	-Bilişsel -Uygulamalı	1. Lisans yeterliliklerine dayalı olarak, alanında sahip olduğu bilgi, yöntem ve teknikleri geliştirir ve derinleştirir. 2. Alanıyla ilgili bilgi, yöntem ve teknikleri diğer disiplinlerle ilişkilendirir. 3. Yaratıcılığın ve üst düzeyde becerilerin sergilendiği bir sanat eserini tek başına üretir. 4. Üst düzeyde beceriler gerektiren bir sanat eserini yorumlar. 5. Sanatsal / bilimsel çalışmaların aşamalarını
YETKİNLİKLER	Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	1. Kişisel sanat ve tasarım sürecini ve yöntemini oluşturur. 2. Proje süreçlerini planlar.
	Öğrenme Yetkinliği	1. Sanat ve kültür ortamı içinde hedeflerini tanımlar. 2. Kendisinin ve başkalarının çalışmalarını eleştirerek yorumlar. 3. Alanı ile ilgili ve kişisel gelişiminde ulusal ve uluslararası kaynakları belirler. 4. Öğrenmeyi yönlendirir.
	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	1. Kendi çalışmalarının amacını, değerini ve hedef kitlesi için anlamını tanımlayarak etkin biçimde ifade eder. 2. Sanat ve tasarım konusundaki tartışmalara katılarak görüşlerini etkin biçimde aktarır. 3. Alanına ilişkin edinimlerini topluma aktarır. 4. Ulusal ve uluslararası proje ekibi içinde etkin rol alabilecek düzeyde iletişim donanımına sahiptir. 5. Bir sanat eylemini ve uygulamayı başlatabilmek üzere diğer kişileri ikna eder. 6. En az bir yabancı dilde sözlü ve yazılı iletişim kurar (Avrupa Dil Portföyü Genel Düzeyi: B2 Düzeyi). 7. Alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanır.
	Alana Özgü Yetkinlik	1. Yenilikçi, özgün sanat ve tasarım yapıtı üretmek sunar. 2. Alanındaki bilgiyi disiplinlerarası çalışma ortamında paylaşır ve uygular. 3. Kültürel değerlerin korunması ve tanıtılması konusunda toplumu bilinçlendirme sürecinde yer alır.

Kaynak: Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi Yönetmeliği, 2011

Tablo 4. Sanat Temel Doktora Yeterlilikleri

BİLGİ	-Kuramsal -Olğusal	1. Alanındaki ileri uygulama teknikleri ve yöntemleri konusunda üst düzeyde bilgi sahibidir. 2. Sanat ve tasarımı sosyal, kültürel,artistik, politik ve ekonomik çerçevedeki yerini tartışacak ve yönlendirecek düzeyde kavrar. 3. Disiplinlerarası etkileşimi yeni kuram ve sentezlere ulaşabilecek düzeyde kavrar.
	-Bilişsel -Uygulamalı	1. Alanıyla ilgili bilginin ve/veya yaratıcı uygulamanın gelişimine katkıda bulunur. 2. Sanatsal üretim konusunda deneysel ve yaratıcı süreçler yoluyla yenilikçi araştırma yöntemleri geliştirip belgeler. 3. Alanıyla ilgili özgün yapıtlarını toplumla paylaşabilme ve sonuçlarını değerlendirebilme becerisine sahiptir.
YETKİNLİKLER	Bağımsız Çalışabilme ve Sorumluluk Alabilme Yetkinliği	1. Sanat ve bilim değerlendirme kurullarınca kabul görece nitelikte özgün yapıt üretir ya da yorumlar. 2. Grup projelerini planlayıp yönetir.
	Öğrenme Yetkinliği	1. Alanıyla ilgili sorunları belirleyip yorum yapar. 2. Alanıyla ilgili çözüm üretici yeni fikir ve yöntemler geliştirir. 3. Sanatın ve kültürün gelişimine katkıda bulunacak uygulamalar gerçekleştirir.
	İletişim ve Sosyal Yetkinlik	1. Özgün yapıtları yoluyla toplumla iletişim kuracak donanıma sahiptir. 2. Sanat yapıtlarının iletişim araçları yoluyla tanıtımı sürecini yönetir. 3. Görüşlerini, alanının uzmanlarına etkin bir şekilde aktarır. 4. Alanıyla ilgili akademik tartışmaları başlatıp yönetir. 5. En az bir yabancı dilde, ileri düzeyde yazılı, sözlü ve görsel iletişim kurar ve tartışır (Avrupa Dil Portföyü Genel Düzeyi: C1 Düzeyi)
	Alana Özgü Yetkinlik	1. Önceden edinilmiş bilgi ve beceriler doğrultusunda, alanındaki bilgi, yöntem ve teknikleri özgün düşünce ve araştırma ile geliştirerek sanata ve / veya bilime katkı sağlar. 2. Alanıyla ilgili konularda akademik öğretim, değerlendirme ve denetleme becerilerini etkin şekilde kullanır. 3. Kültürel değerlerin korunması ve tanıtılması konusunda toplumu bilinçlendirme sürecine katkıda bulunur. 4. Sanatın topluma yönlendirici katkısı konusunda farkındalığı artırıcı etkinliklere katkıda bulunur.

Kaynak: Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi Yönetmeliği, 2011

Program yeterlilikleri, periyodik olarak gözden geçirilmeli ve zaman içinde gelişen koşullar çerçevesinde sürekli güncellenmelidir. Uluslararası çevrede uyumu sürdürülebilir kılmak için; ulusal yeterlilikler, alana özgü yeterlilikler ve program yeterliliklerinin periyodik olarak güncellenmesi çok önemlidir. Program yeterliliklerinin güncellenmesi için de, programların sürekli bir değerlendirme sürecine tabi tutulması gerekir.

V. SONUÇ VE ÖNERİLER

İletişim teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte hız kazanan küreselleşme sonucunda ekonomik, hukuk, siyaset, sosyo-kültürel, eğitim, teknoloji, sanat, coğrafya gibi birçok alandaki gelişmeleri takip etmek zorlaşmıştır. Küreselleşme; uluslararası arenada toplumların, birbirlerinin deneyimlerinden yararlanmasına ve karşılıklı olarak hizmet, mal ve bilgi alışverişinde bulunmalarına yol açmıştır. Tarihsel gelişim içinde kültürel, teknolojik ve bilimsel toplumsal değişimler; insanların yaşama ve sanata olan bakış açısını, biçimini de değiştirmiştir. Toplumda düşünce ve yaşayış farklılıkları doğmuş; yaratıcılığa, hayal gücüne, yenilikçi bakış açısına olan ihtiyaç artmıştır. Bu gelişmeler; özellikle sanat eğitimi için soru ve sorunları da beraberinde getirmiş, eğitimin biçimini ve içeriğini etkilemiş, değişimi önemli ölçüde gerekli kılmıştır. Bilgi çağının değişen koşullarına göre programlanmış, yeni oluşumları takip eden, uygulayan, bilgi teknolojilerini kullanan, yerel ve evrensel değerleri sorgulayan bir eğitim sistemine ihtiyaç doğmuştur.

Türkiye'deki eğitim kurumları; müfredat, kurumsal alt yapı, donanım, öğretim elemanı, öğretim şekilleri, öğrenci niteliği, ölçme ve değerlendirme gibi nedenlerle pek çok sorun yaşamaktadır. Sanat eğitimi veren kurumların hedeflerine ulaşmasına engel oluşturan bu sorunlar ele alındığında; akademik standartlar geliştirme, ortak program oluşturma ve yeniden yapılanma girişimi önemli bir ihtiyaçtır. Ayrıca sanat eğitiminin her geçen gün dünyada daha fazla önem kazanması; uluslararası araştırmaları beraberinde getirmektedir. Bu yüzden kurumlar, kültür ve eğitim arasında gittikçe artan iş birliği ihtiyacı konusu üzerinde de özellikle durmalıdır. Sanat eğitimi veren bütün kurumlar, nitelikli bir sanat eğitimi için son gelişmeleri her zaman takip ederek sanatın ve çağın dinamik gücünden yararlanmak zorundadır. Yaratıcı ve üretken bir birey yetiştirmek için sanat eğitimi içerisindeki sorunların tespit edilmesi, çözüme ulaştırılması gerekmektedir.

Sanatın ve buna bağlı olarak sanat eğitiminin özünde insanın özgürleşmesi, ruhunun yüceltilmesi, çağdaş ve dengeli bir toplum yaratma çabası vardır. Bu yüzden sanat

eğitimi; aklın ve duyguların dengeli gelişimini sağlamalıdır. Öğrencinin sezgilerini geliştirmeli, yaratıcı gücünü açığa çıkarmalı, öğrenciye eleştirel düşünme alışkanlığı, estetik bakış açısı ve gelişmiş bir sanat görüşü kazandırmalıdır. Kültür-sanat disiplinleri arasında dinamik ilişkiler kurmalı, yaratıcı, fiziksel ve entelektüel becerileri bütünleştiren bir yapıya sahip olmalıdır. Sanat eğitimi alan öğrencilerin kişisel, akademik, kültürel, entelektüel ve sosyal gelişimi için sanatın farklı disiplinlerini öğrenmesi ve öğrendiklerini çalışmalarına entegre etmesi çok önemlidir.

Türkiye’de çok sayıda üniversite ve bölümler kalite standartları ele alınmadan açılmaktadır. Bu durum kalite sorununu daha çok gündeme getirmektedir. Sanat eğitiminin sorunlarına çözüm bulmak için çok yönlü bir iş birliği gerekmektedir. Eğitim ve öğretimin kalitesini belirleyecek önemli etkenler ele alındığında, çağın da sunduğu olanaklarla yenilenme ve değişim kaçınılmaz hale gelmektedir.

Sanat-tasarım kurumu/programının genel amaçlarını gösteren bir veya daha fazla ifade olmalıdır ve genel amaçlarının bir bütün olarak kurumun/programın amaçları ile uygun bir ilişkisi olmalıdır. Amaçları kapsayan alanlar; sanat / tasarım ile ilgili alanlar, hizmet verilecek öğrenciler, öğrenme, öğretme, yaratıcı çalışma ve araştırma, sergi ve bu alanlarda etkinlik için gerekli politikalar ve kaynaklardır.

Algı yeteneği, yorumlamada ve yaratıcılıkta büyük bir etkidir. Öğrencinin görsel düşünme becerileri gelişmiş, bir eseri incelerken betimleme, karşılaştırma yapma, problem çözme ve sanat eserinde hangi araç gereçle hangi tekniğin kullanıldığı konusunda fikre sahip olmalıdır. Bir sanat eseri ile ilgili düşüncelerini; o eserin sanatçısını, dönemini, üslubunu, etkilendiği akımları bilerek, özümseyerek, hissederek eserin estetik değerine saygı duyarak değerlendirmek, aktarması gerekmektedir. Bu durum sanat eğitimi sürecinde öğrencilerin ürettiği çalışmalar için de geçerli olmalıdır. Araştırmayı (bilgide merak), sorgulamayı, bireysel (farklı) ve eleştirel düşünmeyi içinde barındıran sanat eğitimi; öğrencide bağımsız düşünme, farklı kavramlar, yöntemler ve fikirler arasında ilişki kurarak çözüm bulma becerisini geliştirir. Sanat eseri üretirken farklı sanatsal unsurları bir araya getirerek organize etme (analiz etme, kavrama, uygulama, sentez ve değerlendirme) yetisi kazanmış olmalıdır. Bilgileri sınıflandırmak, öğrenilenleri uygulamak, farklı kavramlar arasında ilişki kurmak ve genellemeler yapmak bilişsel bir süreçtir. Burada öğrencinin özellikle kendi sanat eserine hakimiyeti, eserini değerlendirebilme

becerisi önemli bir unsurdur. Sahip olunan bilgiler dışında sanatsal eserin oluşturulmasında el becerisi de önemlidir. Üretmek istediği eser için gerekli teknik bilgi ve malzemeler ile (malzemeleri tekniğe uygun kullanma becerisi) düşüncesini somuta dönüştürebilme el becerisi gerektirir. Öğrenciler ortak atölye ve araç-gereç kullanımında, üretilen eserlerin yorumlanmasında, sanatsal tartışmalarda diğer öğrencilerle etkileşim içinde olmalıdır. Sanatsal öğrenme sürecinde bütünü oluşturan algı, bilgi, düzenleme ve beceri gibi davranışlar, öğrenciyi doğru bir şekilde ölçmek ve değerlendirmek için veri olarak kullanılmalıdır.

Akademik kadro; üretken, alanında iyi yetişmiş, bilgili, deneyimli ve öğrencileriyle bağ kurabilen çok yönlü akademisyenlerden oluşmalıdır. Akademisyenler kendi alanlarında öğrencilere kaliteli eğitim vermek için gerekli uzmanlığı sağlamalıdır. Bir akademisyen kendini sürekli yenilemek, çağa ayak uydurmak zorundadır. Derslerde proje sürecince öğrencilerin ürettikleri eserlere kendilerini yansıtacak, tarzlarını bulmalarını sağlayacak, özgün eser çıkarmalarına katkı sağlayacak bilgi ve yönlendirmeleri yapmak zorundadır. Sanat eğitimcisi; öğrencilerin farklı özelliklerini dikkate alarak, yaratıcı süreçte öğrenciyi görmeyi öğreten, çalışma disiplini kazandıran, öğrencilerin yeni fikir ve çözümler üretmesini, yaratıcı olmasını sağlayan bir eğitici ve yol gösterici olmalıdır.

Sanat-tasarım eğitimi; seminer, panel, konferans, sempozyum, kongre, söyleşi, sergi gibi kültürel ve bilimsel alanda yapılan sanatsal, kültürel ve bilimsel etkinliklerle beslendiği için; hem müfredatta hem de müfredat dışında bu etkinliklere mutlaka geniş yer verilmeli; sanat eğitimi çeşitlendirilmeli ve güçlendirilmelidir. Profesyonel sanatçılar ve diğer sanat kurumları ile iletişim sağlayarak eğitimi genişletmek ve zenginleştirmek için genel bir çaba içinde olmalıdır.

Sanat eğitimi veren kurumlarda öğrenciler eğitim süresi boyunca sanat ve müze kültürü hakkında yetersiz kalmaktadır. En önemli araştırma, öğrenme ve uygulama alanı olarak müze eğitimine müfredatta yer verilmelidir. Öğrenimi daha etkili ve kalıcı hale getirmek için müzeye sanatsal farkındalığı artırmalı; öğrencilerin kültür, sanat, bilim ve tarih dünyasını kendi yerinde öğrenmeleri sağlanmalıdır. Böylelikle teorik ve uygulamaya yönelik derslerde (sanat tarihi, sanat eleştirisi ve atölye dersleri vb.), öğrencilerin müzelerdeki gözlemleri, deneyimleri sonucu edindikleri bilgiler ile kendi alanlarındaki bilgilerini ve yeteneklerini harmanlayarak yaratıcı projeler üretmeleri de sağlanmış olur.

Kurumun; alt yapı olarak binalar, atölyeler, sınıflar, laboratuvarlar, bağımsız çalışma ve dinlenme alanları, açık ve kapalı sosyal - kültürel alanlar (arazi), kaynak ihtiyacını karşılayacak eserlerin yer aldığı kütüphane, araç-gereç ve donanım, ekipman depolama alanları, mobilyalar ve teknoloji; derslerin yer aldığı mekanın özellikleriyle, ders için gerekli araç-gereç, süreç ile uyum içinde olması gerekmektedir. Uygulama derslerin verimli olması için yerleşim, ergonomik ve araç-gereç bakımından sınıf ortamının o dersin ihtiyaçlarına en uygun biçimde örgütlenmesi gerekmektedir.

Sanat-tasarım eğitiminde müfredatın çeşitliliği, fiziksel olanakların çeşitliliğine de yansıtılmalıdır. Kurum, programdaki zorunlu dersler dışında öğrencilerin bireysel olarak sürekli çalışabilecekleri uygun alanlar yaratmalıdır. Sanat ve tasarım müfredatının geliştirilmesi; akademik performans, kuruma yönelik tutumlar ve öğrenme algıları ile ilgili olarak kuruma/eğitime büyük katkı sağlar. Sanat ve kültür eğitiminin değişen tanımlarına ve bunların disiplinler arası bir yaklaşımla müfredata dahil edilmesine dikkat edilmelidir. Müfredat oluşturulurken; öğrencinin öğrenmesinin önemi, öğrenci başarısı ve öğrenmenin ilerleyişine ilişkin ortak bir anlayış; farklı kültürlerden sanat formlarını keşfetme ve deneyimleme; çeşitli sanat formları aracılığıyla fikirleri yorumlayabilme ve ifade edebilme yeteneği geliştirme; eleştirel, yaratıcı düşünme ve problem çözme ve ifade etme becerileri kazandırma; çeşitli öğrenme alanlarında çok sayıda sanat formuna erişme; sempozyum, konferans, müze, galeri vb. sanatsal etkinlikleri eğitim sürecine dahil etme, öğrenciler için göz önünde bulundurulması gereken hususlardır. Psikoloji, mitoloji, felsefe, sosyoloji, estetik, tarih, fotoğraf vb. alanları içinde barındıran sanat eğitimi; düşünmeyi, eleştirmeyi, görmeyi, üretmeyi kapsayan disiplinlerarası bir süreçtir. Eğitimde programın amacı, öğrencilere bu alanlarda bilgi ve deneyim kazandırmak olmalıdır. Disiplinler arası teorik ve uygulamalı dersler birbirleriyle entegre edilmelidir. Sanat eğitimi, yapısı gereği yaratıcılığı destekleyen bir öğrenme modeli olduğu için uygulamalı bir alandır ve yaparak yaşayarak gerçekleştirilmek zorundadır. Bu yüzden eğitim müfredatı uygulama ağırlıklı olmalıdır. Eğitim programı; çağın beklentilerine ve öğrenme amaçlarına tutarlılık sağlamalıdır. Bu nedenle, kurumun müfredatının diğer kurumlardaki öğretim programları ile entegrasyonu için ortak içerik oluşturma yani standardizasyon önemli bir ihtiyaçtır.

Yükseköğretim kurumu; sanat eğitimi konusunda daha fazla araştırma yapmalı ve değişen şartlara uygun yeni programlar hazırlamalı, tüm süreç ve uygulamalarda teknolojinin hızına her zaman yetişmelidir. Finansal zorluklar aşılmalı, öğrencilere ve akademisyenlere çok iyi imkanlar, araştırma ve çalışma olanakları sunmalı; bu çalışmalarını desteklemek için ciddi bir bütçe sağlamalıdır.

Bir öğrencinin okumak istediği bölüm için kuruma ödeyeceği bedelin karşılığını alabileceği konusunda öğrencileri ikna etmek zorundadırlar. Kuruma kayıt yaptıracak olan öğrencilere üniversitenin imajını, uluslar arası alanda tanınan bir kurum olduğunu, kalitesini (hesap verebilirliğini) kanıt olarak göstermesi akreditasyonun ne kadar gerekli olduğunu göstermektedir. Kurumun kalitesini sahip olduğu kaynaklar, sunulan olanaklar, öğrenme-öğretme ortamı, öğretim kalitesi, kurumun itibarı, öğrencilerin (mezunlar da dahil) kazanımları, deneyimleri, memnuniyetleri ve daha nitelikli bir eğitim hedefi etkiler.

Bu nedenle üniversiteler, toplumun taleplerine cevap verebilmek için sürekli bir kalite arayışı içinde olmalı ve kendilerini hesap verebilirlik konusunda kanıtlamalıdır. Yenilenme ve dönüşümü birbiriyle entegre ederek nitelikli insan gücü yetiştirme yolunda niteliklerini artırarak belirli kalite standartlarına ulaşmalı; ulusal-uluslararası arenada tanınırlılığını ve prestijini sağlamalıdır. Öğrenci odaklı bir yapıya dönüşen sistemde; öğrencilerin ulusal-uluslararası değişim programları ile eğitimine başka bir üniversitede devam etmesi durumunda; diploma dereceleri vb. konularda yaşanan zorlukların üstesinden gelebilmesi için kurumların standardizasyon sistemiyle ortak bir prensip oluşturmaları gerekmektedir.

Programın hedeflediği öğrenme kazanımları, eğitim sürecinde ve sonunda öğrencilerin bilgi ve deneyimleri arasında ciddi bir köprü işlevi görmelidir. Öğrencilerin başarılı olması eğitim sürecinin mükemmel kalitede olmasına bağlıdır. Öğrencilerin programın amacına uygun koşullarda, adı adım ilerleyerek var olan bilgi ve yeteneklerini geliştirmeleri beklenmektedir. Bu yüzden odak noktası “eğitim süreci” ve “öğrenci gelişiminin değerlendirilmesi” olmalıdır. Eğitim sonunda öğrencilerin sahip olduğu donanımlar belirlenen standartların altında ise bu tartışılması ve önlem alınması gereken ciddi bir sorundur.

VI. KAYNAKÇA

- Abacı, O., Alakuş A.O., Yılmaz, M.G., Maccario, N.K., Tuna, S.** (2005). *İlköğretim Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*, (Editör: V. Özsoy). Ankara, Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.
- Aktan, C.C. & Gencil, U.** (2007). *Yüksek Öğretimde Akreditasyon. içinde: C.Can Aktan, Değişim Çağında Yüksek Öğretim*, İzmir, Yaşar Üniversitesi Yayını.
- Al Şensoy, S. & Sağsöz, A.** (2015). *Öğrenci Başarısının Sınıfların Fiziksel Koşulları ile İlişkisi*, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), Cilt 16, Sayı 3, Sayfa 87-104.
- Alagöz, M.** (2010). *Braunschweig Güzel Sanatlar Üniversitesi Örneğinde Almanya'da Sanat Eğitiminin İncelenmesi*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi, Cilt 10, Sayı 1, Yıl 10, s. 79-86.
- Alakuş, A.O. & Mercin L.** (2011). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi*, Ankara, Pegem Akademi, 2. Baskı, Eylül 2011.
- Altinkurt, L.** (2005). *Türkiye'de Sanat Eğitiminin Gelişimi*, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 12.
- American for the Arts.** (2012). *Arts Education Navigator: Gerçekler ve Rakamlar*, Sanat İçin Amerikalılar Bildiri Kitabı, S.30, 2012, Washington.
- Arpalı, F.S.** (2008). *Türkiye'de Sanat Eğitimi Yöntemleri*, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekizmart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı, Çanakkale.
- Artut, K.** (2013). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*, Ankara, Anı Yayıncılık, 7. Baskı.
- Aykut, A.** (2006). *Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler*, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Kayseri, Sayı 21, 33-42.

- Ayvaz, B., Kuşakçı, A.O., Borat, O. (2016).** *Kalite Güvencesi ve Akreditasyon Süreçleri*, Yeni Türkiye Dergisi, Bilim ve Teknoloji Özel Sayısı 1, Sayı 88, Temmuz-Aralık, s. 921.
- Bakioğlu A. & Baltacı, R. (2017).** *Akreditasyon Eğitimde Kalite*, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık, 2. Basım.
- Bakioğlu A. & Ülker N. (2017).** *Üniversitede Akreditasyon*, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık, 2. Basım.
- Baynes, K. (2016).** *Art in Society: Toplumda Sanat*, Çev. Yusuf Atılğan, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 5. Baskı.
- Belenli, İ., Günay, D., Öztemel, E., Demir, A., Sivrikaya Şerifoğlu, F., Elmas, M., Eryiğit, R., Aydın, O., Kılıç, M. (2011).** *Türkiye Yükseköğretim Kurumları İçin Kalite Güvence Oluşumu Üzerine Model Önerisi, Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni Yönelişler ve Sorunlar*, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, İstanbul, Mayıs 2011, Cilt 2, S. 950-956.
- Bıyık, C. (2002).** *Yükseköğretimde Kalite Değerlendirmesi ve Akreditasyon Kriterleri*, Karadeniz Teknik Üniversitesi Dergisi, KTÜ Matbaası, Trabzon.
- Bilirdönmez, K. & Karabulut, N. (2016).** *Sanat Eğitimi Süreç ve Kuramları*, AKEV Akademi Dergisi, 2016 (65), s. 343-355.
- Cezar, M. (1995).** *Sanatta Batı'ya Açılış ve Osman Hamdi*, Cilt 1, Paris: Erol Kerim Aksoy Kültür Eğitim Spor ve Sağlık Vakfı Yayınları.
- Çal, S. (2016).** *2007-2014 Yılları Arasında Türkiye'de Sanat Eğitimi Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Analizi, Doktora Tezi*, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Haziran 2016, Ankara.
- Çatıkkaş İşgözen, D. (2014).** *Öğretmen Adaylarının Sanat Eğitimi Öz Yeterliklerinin Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı, Tokat.
- Çelebi, D. (2012).** *Disiplin Temelli Sanat Eğitimi Modelinde Müze Eğitimi ve Uygulamalarının Yeri ve Ülkemizdeki Uygulama Olanakları, Yüksek Lisans Tezi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Samsun.

- Çolak, İ.** (2017). “Osmanlı’nın Avrupa’ya Gönderdiği Talebeler”, Somuncu Baba Dergisi, Yıl: 24, Sayı: 203, s.76-81.
- Değerli, A, Türker, H.** (2016). *Öğretmen Adaylarının Sanat Eğitimi Sürecindeki Teknoloji Algıları*, Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı 6, s.62-74.
- Erbay, M.** (2013). *Sanat Eğitimi Üzerine: 2013 Yılında Sanatın Değişen Yüzü*, İstanbul, Beta Basım A.Ş., Baskı Pasifik Ofset, 2. Baskı.
- Erbil, D.** (1990). *Sanat ve Eğitim: Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim*, İstanbul, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları 1, Cem Yayınevi.
- Erdoğan, A., Turan, A., Kaplan M., Barlak, D., Laçın, E., Akın, P., Unvan, C., Sağlam, E., Aslan, S.** (2010). *Yükseköğretimde Yeniden Yapılanma: 66 Soruda Bologna Süreci Uygulamaları*, Yükseköğretim Kurulu, Haziran 2010, Ankara.
- Etike, S.** (1995). *Sanat Eğitimi Yazıları*, Ankara: İlke Yayınları.
- Fazlıoğlu Akın, Z. & Ece, Ö.** (2014). *Türkiye’de Sanat Eğitimi (Yeniden) Düşünmek*, İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) Raporu, Ofset Yapımevi, Aralık 2014.
- Frederiks, M., Heusser R.** (2005). *Mutual Recognition of Accreditation Decisions: A European Perspective*, Paper for INQAAHE Conference 2005 (Wellington). To be presented in Track 3 Quality assurance in transnational issues, Wednesday 31st March 2005.
- Harrison, M.** (1963). *Eğitim ve Müzeler. Müzelerin Teşkilatlanması-Pratik Öğütler*, UNESCO ICOM Türkiye Milli Komitesi Yayınları, s. 109-119.
- Haviland, A.W., Prins, H.E.L., Walrath, D., McBride, B.** (2008). *Kültürel Antropoloji*, (Çev. İ.D.E. Sarıoğlu), Kaknüs, İstanbul.
- Heptunalı, Ö.** (2007). *Günümüzde Plastik Sanatlarda Yeni Sanat Yaklaşımları ve Bu Yaklaşımların Sanat Eğitimindeki Yeri*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğiti Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Programı, İzmir.
- Işık, S. & Beykoz, S.Y.** (2018). *Türk Yükseköğretiminde Yeni Bir Arayış: Kalite Güvence Sistemi*, Kastamonu, Kastamonu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20/3, 2018, s. 7-22.

- Karip, F.** (2018). *Disiplinlerarası Sanat Eğitiminin Farklılaştırılmış Öğretim Bağlamında Değerlendirilmesi*, Çukurova Üniversitesi II. Uluslararası Sanat Araştırmaları Sempozyumu Bildiri Kitabı, Adana, s. 127-132.
- Kayabaşı, Y.** (2009). *Sanat Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Yapılan Sanat İçerikli Etkinliklerin Eğitim Ortamına Etkisinin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- Kleberg, R.J.** (1998) *Über die Quietät von Lernräumen. Bildung und Erziehung*, 51 Jg.Heft 1/März, s. 29-36.
- Korana, O.** (2010). *Türkiye'deki Sanat Eğitiminin Bir Yansıması Olarak 1977-2009 Yılları Arasında Gerçekleşen Sempozyum ve Kongrelerin Tespiti*, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı, Çanakkale.
- Köksoy, M.** (1998). *Yükseköğretimde Kalite ve Türk Yükseköğretimi İçin Öneriler*, Kültür Üniversitesi Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Kurtuluş, Y.** (2000). *Türkiye'de Sanat eğitimi Tarihi (1950-1999)*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Ankara.
- Kurtuluş, Y.** (2002). *Sanat Eğitimi Hareketi ve Tonguç*, Eğitim ve Bilim Dergisi, Cilt 27, Sayı 123, s. 31-34.
- Mahgoub, Y.M.** (2015). *The Importance of the Development of Art Education Curriculum in the Sudanese Educational Institutions*, International Journal of Humanities and Social Science, Volume 5, No. 8(1); s. 99-104.
- Martin, S.H.** (2004). *Environment-Behaviour Studies in the Classroom (Sınıfta Çevre-Davranış Çalışmaları)*, University of Central England, The Journal of Design and Technology Education, Cilt 9, Sayı 2, s. 77-89.
- Mülayim, S.** (2008). *Sanata Giriş: Plastik Sanatların Temel Kavramları ve Terminolojisi Üzerine Bir Deneme*, İstanbul, Bilim Teknik Yayınevi, 3. Baskı.
- Özçiçek, Y. & Karaca, A.** (2019). *Yükseköğretim Kurumlarında Kalite ve Akreditasyon: Mühendislik Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi*,

- Elazığ, Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 3, Sayı 1, s. 114-148.
- Özgüzel, S.** (2016). *Yükseköğretimde Standardizasyon ve Akreditasyon; Çok Kültürlü Toplumlu Hollanda Örneği*, Hastane Öncesi Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, S. 17-25.
- Özsoy, V.** (2015). *Görsel Sanatlar Eğitimi, Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri*, Ankara, Pegem Akademi, 3. Baskı.
- Pektaş, N.** (2015). *Sanatla Var Olmak: Jale Nejdet Erzen İle Söyleşi*. *Sanat Dünyamız*, Kültür ve Sanat Dergisi, Sayı 147, Temmuz-Ağustos, Yapı Kredi Yayınları, s. 84-95.
- Pirdal, K.** (2011). *Müzelerin Sanat Eğitimi Açısından Kullanılmasına İlişkin Öğretim Elemanlarının Görüşleri, Yüksek Lisans Tezi*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.
- San, İ.** (1983). *Sanat Eğitimi Kuramları*, Ankara, Tan Yayınları, 1. Baskı.
- Shade, B.J.** (1986). *Cultural Diversity And The School Environment*, Journal of Humanistic Education and Development, Vol.25, No.2, 1986, s.80-87.
- Şahan, M.** (2005). *Müze ve Eğitim*, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Yıl 2005, Cilt 3, Sayı 4, s. 487-501.
- Telli, H.** (1990). *Türkiye’de Resim-İş Öğretimine Genel Bir Bakış, Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Öğretimi ve Sorunları*, Ankara, Türk-Eğitim Derneği Bilim Dizisi 8.
- Tepecik, A. & Eraslan Taşpınar, Ş.** (2016). *Sanat Eğitiminde Kalite: Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Eğitim Programı Standartlarının Gerçekleşme Düzeyleri*, Başkent University Journal of Education, 2016, 3(2), 169-178, s 169-178.
- Terwiel, C. D.** (2008). *Sanat Müzelerinde Eğitim*, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Sanat Yazıları Dergisi, 19, Güz, s. 65-73.
- Tezsürücü D., Aybarç Bursahoğlu, S.** (2013). *Yükseköğretimde Değişim: Kalite Arayışları*, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 10, Sayı 2, s. 97-108.
- Türe, N.** (2007). *Eğitimde ve Öğretimde Bir Araç Olarak Görsel Sanatlar Eğitiminin Öğrencilere Sağladığı Katkılar, Yüksek Lisans Tezi*, Selçuk

Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı, Konya.

- Türer, C.** (2013). *Üniversite Öğretim Elemanlarının Öğretme Yeterliklerinin Geliştirilmesi*, VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Sakarya, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınları No 6, s. 197-201.
- Türkdoğan, G.** (1981). *Sanat Eğitimi Yöntemleri-Resim İş Öğrenimi*, Ankara, Ümit Kitabevi.
- Uçan, A.** (1994). *Güzel Sanatlar Fakültelerinin Yeniden Planlanması ve Eğitim Programlarının Yeniden Düzenlenmesi, İnsan ve Müzik-İnsan ve Sanat Eğitimi*, Ankara, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, s. 94-109.
- Uçar, E. M., Levent F.** (2017). *Yükseköğretimde Uluslararası Akreditasyon Deneyimi: Bir Vakıf Üniversitesi Yabancı Diller Hazırlık Okulu Örneği*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt 10, Sayı 52.
- Uludağ, Z. & Odacı, H.** (2002). *Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekân*, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 153-154, Kış-Bahar 2002, Ankara.
- Ülkü, C.** (2008). *Sanat Eğitimi, Sanat ve Köy Enstitüleri*, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 4, Sayı 1, s. 37-45.
- Ünal, H.** (2007). *Güzel Sanatlar Fakültelerinde Lisans ve Yüksek Lisans Programlarına Kabul Kriterleri*, Sanat Dergisi, Sayı 11, s. 171-176.
- Yavuncu, D.** (2017). *Sanat Eğitimcilerine Göre Okul İdarecilerinin Sanat Eğitimi Derslerine Yönelik Tutumları, Yüksek Lisans Tezi*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Van.

İnternet Kaynakları

- Calvo-Sotelo, P.C.** (2010). *The Concept of "Educational Campus" and its Application in Spanish Universities*, CELE Exchange, Centre for Effective Learning Environments 2010/08, <https://dx.doi.org/10.1787/5kmbjxzp5ghc-en>, (Erişim Tarihi: 31.12.2019)
- Dickie, G.** (1997). *Introduction to Aesthetics*, New York & Oxford: Oxford University Press. https://www.wikizero.com/tr/Sanat#cite_note-ReferenceA-9. (E.T. 24.01.2020)

- Glosset, N.** (2006). *Mimarlık Eğitiminde Akreditasyon: Evrensel ve Yerel Standartlar*, http://www.yapi.com.tr/haberler/mimarlik-egitiminde-akreditasyon-evrensel-ve-yerel-standartlar_61120.html, (Erişim Tarihi: 06.02.2020)
- URL-1** *Avrupa'da Okullarda Sanat ve Kültür Eğitimi*, Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Avrupa Komisyonu Türkiye Birimi. Ankara: Eylül 2009. <http://sgb.meb.gov.tr>, (Erişim Tarihi: 06.01.2020)
- URL-2** Accreditation Standards and Guidelines, <https://nasad.arts-accredit.org/accreditation/standards-guidelines/handbook/>, (Erişim Tarihi: 21.12.2019)
- URL-3** *Sanat, Temel Alan Yeterlilikleri*, Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi Raporu, Temel Alan Kodu: 21, Ankara, 13 Ocak 2011, tyyc.yok.gov.tr/raporlar/21_SANAT_13_01_2011.pdf, (Erişim Tarihi: 30 Aralık 2019)
- URL-4** *Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği*, (2018), T.C. Resmi Gazete, 30604, 23 Kasım 2018, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/11/20181123-16.htm>, (Erişim Tarihi: 30 Aralık 2019)
- URL-5** “Yükseköğretimde Akreditasyon”, <https://denklik.yok.gov.tr/akreditasyon-tanima-denklik-nedir> (Erişim Tarihi 21.12.2019)
- URL-6** “Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi Yönetmeliği”, Taslak: 31.10.2011. <http://tyyc.yok.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 28.01.2020)
- URL-7** “Yükseköğretim Kalite Kurulu, Yükseköğretim Kalite Güvencesi ve Yükseköğretim Kalite Kurulu Yönetmeliği”, Resmi Gazete, 23 Kasım 2018. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/11/20181123-16.htm>, (Erişim Tarihi: 07.02.2020)
- URL-8** <https://enqa.eu/index.php/about-enqa/enqa-in-a-nutshell/> (Erişim Tarihi: 06.02.2020)
- URL-9** <https://www.eurashe.eu/about/mission-statement/> (Erişim Tarihi: 06.02.2020)
- URL-10** <http://www.anqahe.org/objectives.html>
- URL-11** <https://enic-naric.net/about-the-governance-of-the-lisbon-recognition-convention.aspx> (Erişim Tarihi: 06.02.2020)

- URL-12** <https://denklik.yok.gov.tr/enic-naric-tr-tanima-ofisi> (Erişim Tarihi: 06.02.2020)
- URL-13** <https://nasad.arts-accredit.org/about/purposes/> (Erişim Tarihi: 06.02.2020)
- URL-14** <https://www.eurashe.eu/about/partners/eq-arts/> (Erişim Tarihi: 06.02.2020)
- URL-15** <https://www.naab.org/accreditation/information/> (Erişim Tarihi: 06.02.2020)
- URL-16** <https://uluslararasi.yok.gov.tr/kalite-guvencesi> (Erişim Tarihi: 07.02.2020)
- URL-17** <https://www.eurashe.eu/about/partners/> (Erişim Tarihi: 06.02.2020)
- URL-18** <https://www.esu-online.org/about/> (Erişim Tarihi: 06.02.2020)
- URL-19** <https://eua.eu/> (Erişim Tarihi: 06.02.2020)
- URL-20** <https://enic-naric.net/> (Erişim Tarihi: 06.02.2020)
- URL-21** <https://www.abet.org/accreditation/> (Erişim Tarihi: 06.02.2020)
- URL-22** <https://www.abet.org/about-abet/> (Erişim Tarihi: 06.02.2020)
- URL-23** <https://nasad.arts-accredit.org/> (Erişim Tarihi: 06.02.2020)
- URL-24** <https://www.eva.dk/evas-evaluation-areas> (Erişim Tarihi: 07.02.2020)
- URL-25** <https://www.eurashe.eu/about/partners/eva/> (Erişim Tarihi: 07.02.2020)
- URL-26** <http://www.eq-arts.org/about-eq-arts/> (Erişim Tarihi: 07.02.2020)
- URL-27** <https://www.turkak.org.tr/Sayfa/3> (Erişim Tarihi: 07.02.2020)
- URL-28** <http://www.mudek.org.tr/tr/hak/kisaca.shtm> (Erişim Tarihi: 07.02.2020)
- URL-29** <http://www.mudek.org.tr/tr/hak/kisaca.shtm> (Erişim Tarihi: 07.02.2020)

EKLER

Ek 1: Akreditasyon Kuruluşları

Ek 2: Özel Yetenek Sınavı ile Öğrenci Alan Bölümler

Ek 1: Akreditasyon Kuruluşları

Akreditasyonun veya diğer kalite güvence sistemlerinin karşılıklı tanınması dünyanın çeşitli bölgelerinde tartışılmaktadır. Avrupa'da bu süreç, birçok Avrupa ülkesinde lisans ve yüksek lisans programlarının tanıtılmasına ve akreditasyonun teşvik edilmesine yol açan Bologna süreciyle çok bağlantılıdır.

Gelişmiş ülkeler başta olmak üzere tüm dünyada yükseköğretimde kalite bilincini artırmaya yönelik çalışmalar 1980'li yıllardan itibaren başlamıştır. Bu yıllardan itibaren hem bölgesel, ulusal ve küresel alanda kalitenin izlenmesi ve değerlendirilmesi hem de paydaş güvencesini sağlamaya yönelik yeni yollar bulunması konusu tartışılmıştır. INQAAHE, GIQAC, ENQA, ECA, EQAR, QAA, CHEA, NQAA gibi kurumlar bu tartışmalar ışığında oluşturulmuştur (Tezsürücü ve Bursalıoğlu, 2013: 104).

Kalite güvence sistemi, süreç ve amaç bakımından her ülkenin yapısal özelliklerine göre farklılıklar göstermektedir. Bologna Süreci ile karşılaştırılabilir ölçütlere sahip bir Avrupa Yükseköğretim Alanı (European Higher Education Area - EHEA) oluşturulması amaçlanmıştır. Avrupa Yükseköğretim Alanı; program-ders bazlı “öğrenme çıktıları” hazırlanması esasına dayanmaktadır.

Avrupa Yükseköğretim Kurumları Birliği (EURASHE), Bologna Süreci çerçevesinde profesyonel amaçlı programlar sunar ve uzmanlıkla ilgili araştırmalarla ilgilenir. Genel olarak yükseköğretim topluluğundaki işbirliğini teşvik eder ve paydaşlarla yakın bağlantılar kurar. EURASHE, üyeleriyle ilişkileri geliştirmenin yanı sıra diğer paydaş kuruluşlarla çeşitli ortaklık anlaşmaları yapmış, kuruluşlara üye olarak katılmış ve yüksek öğrenim alanında geniş kapsamlı ortaklıklar geliştirmiştir.

Bologna Takip Grubu'nun (BFUG) danışman üyeleri olan ENQA, ESU, EUA ve EURASHE; yüksek öğrenimin ana paydaşları arasında bir işbirliğidir ve E4-Grubu olarak adlandırılmıştır. E4-Grubu, Temelde kalite güvencesi konuları etrafında toplanmıştır. Avrupa Standartları ve Yönergeleri'ni (ESG) geliştirmiştir, Avrupa

Kalite Güvence Kaydı'nı (EQAR) ortak finanse etmiştir ve Avrupa Kalite Güvence Forumu'nu (EQAF) birlikte düzenlemiştir. Bologna Sürecini takip eden ve katkı sağlayan paydaşlar;

- ENQA - Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvence Birliği (European Association for Quality Assurance in Higher Education)
- ESU - Avrupa Öğrenci Birliği (European Students' Union)
- EUA - Avrupa Üniversiteleri Birliği (European University Association)
- EURASHE - Avrupa Yükseköğretim Kurumları Birliği (European Association of Institutions in Higher Education)
- Avrupa Konseyi (Council of Europe)
- Avrupa Komisyonu (European Commission)
- UNESCO-CEPES (European Centre for Higher Education)
- OECD - Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (Organization for Economic Co-operation and Development)
- EI-Uluslararası Eğitim Pan Avrupa Yapısı (Education International Pan-European Structure)
- BUSINESS EUROPE - Avrupa İş Dünyası Konfederasyonu (The Confederation of European Business)

A. Avrupa'da Akreditasyon

1- ENQA - Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvence Birliği (European Association for Quality Assurance in Higher Education)

ENQA, yükseköğretimde kalite güvencesi (quality assurance-QA) alanında Avrupa işbirliğini geliştirmek için ilk olarak 2000 yılında Yükseköğretimde Kalite Güvence Avrupa Ağı (the European Network for Quality Assurance in Higher Education) olarak kurulmuş; 2004 yılında ise ismi Yükseköğretimde Kalite Güvencesi Avrupa Birliği (European Association for Quality Assurance in Higher Education) olarak değişmiştir. ENQA'nın misyonu, Avrupa yüksek öğrenim kalitesinin sürdürülmesine ve geliştirilmesine önemli ölçüde katkıda bulunmak ve Bologna Süreci'ne üye olan ülkelerde kalite güvencesinin geliştirilmesi için önemli bir güç olarak hareket etmektir (ENQA, 2020).

ENQA, üyelerini hem Avrupa düzeyinde ve hem de uluslararası düzeyde temsil eden bir üyelik derneğidir. Avrupa Birliği çerçevesinde yükseköğretimde kalite güvencesi kapsamında bilgi, deneyim, uygulama ve gelişmeler konusunda bilgi yayma ağıdır. ENQA üyeleri ise; Avrupa Yükseköğretim Alanı'nda (European Higher Education Area-EHEA) faaliyet gösteren kalite güvence organizasyonlarıdır.

ENQA, kilit Avrupa ortak kuruluşlarıyla yakından çalışmaktadır. ENQA'nın ana ortakları; Avrupa Üniversite Birliği (European University Association -EUA), Avrupa Yükseköğretim Kurumları Birliği (European Association of Institutions in Higher Education -EURASHE), Avrupa Öğrenci Birliği (European Students' Union-ESU), Business Europe ve Education International. ENQA'nın sürekli bir işbirliği içinde olduğu diğer kalite güvence ağları ise; Orta ve Doğu Avrupa Kalite Güvence Ağı (Central and Eastern European QA Network), Avrupa Akreditasyon Konsorsiyumu (European Consortium for Accreditation), Yükseköğretimde Uluslararası Kalite Güvence Ajansları Ağı (International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education-INQAAHE), İskandinav Kalite Güvence Ağı (Nordic Quality Assurance Network in Higher Education-NOQA), Yükseköğretimde Kalite Temini İçin Arap Birliği (Arab Network for Quality Assurance in Higher Education-ANQAHE), Asya-Pasifik Kalite Ağı (Asia-Pacific Quality Network-APQN)'dir.

ENQA'nın amaçları üç yönlüdür; üyelerini Avrupa düzeyinde ve uluslararası düzeyde, özellikle siyasi karar alma süreçlerinde ve paydaş kuruluşlarla işbirliğinde temsil etmek; kalite güvence süreçleri ve sistemleri geliştirmek için bir düşünce kuruluşu olarak işlev görmek; üyeler ve diğer ilgili taraflar arasında, paydaşlara yönelik kalite güvencesinde bilgi ve uzmanlığı yaymak için bir iletişim platformu olarak işlev görmektir. ENQA, hedeflerine ulaşmak için yükseköğretimde kalite güvencesi alanındaki deneyim, iyi uygulama ve yeni gelişmeler hakkındaki bilgileri “kamu yetkilileri, yüksek öğretim kurumları, öğrenciler ve kalite güvence ajansları” gibi çok çeşitli paydaşlara yaymaktadır. ENQA; konferans, çalıştay ve seminer gibi etkinliklerin yanında uluslararası kalite güvence projeleri ve paydaşlarla işbirliği faaliyetlerini de sürdürmektedir.

İç ve dış kalite güvence sistemlerinin oluşturulmasında ENQA'nın temel prensipleri şu şekildedir: yükseköğretimde kalite güvencesi konusunda öğrencilerin ve akademik kadronun farkındalıklarının artırılmasının sağlanması; yükseköğretimde verilen

programların kalitelerinin geliştirilmesi ve sürekliliğinin sağlanması; kalite güvencesi sürecinde açıklık ilkelerine uyulması ve yabancı uzmanlardan yararlanılması; amaçlara uygun dış kalite güvence ihtiyaçlarının tespiti ve bunları karşılayacak kurumlara sorumluluk verilmesidir. Bu kapsamda; her ülke kalite güvence standartlarını kendi eğitim sistemine uygun şekilde belirlemekte ve bu belirli standartlar ışığında kendi eğitim sistemini değerlendirmektedir. Ülkeler, yükseköğretim kurumlarının kalite geliştirme faaliyetlerinin değerlendirilmesi için de kalite ajansları oluşturmaktadır. Dış değerlendirme kurumlarını kullanarak yükseköğretim kurumlarının kalite düzeylerinin belirlenmesini sağlamaktadırlar (Ayvaz, Kuşakçı ve Borat, 2016; s. 923).

2- Avrupa Öğrenci Birliği (European Students' Union-ESU)

Avrupa Öğrenci Birliği (ESU), 40 ülkeden 46 Ulusal Öğrenci Birliği'nin (National Unions of Students-NUS) çatı örgütüdür. ESU'nun misyonu; öğrencilerin eğitim, demokratik, siyasi ve sosyal haklarını temsil etmek, savunmak ve güçlendirmektir. ESU, Avrupa'da sürdürülebilir, erişilebilir ve kaliteli yüksek öğrenim için çalışmaktadır. ESU'nun amacı; Avrupa Birliği, Bologna Takip Grubu, Avrupa Konseyi ve UNESCO'ya yönelik eğitim, sosyal, ekonomik ve ekonomik çıkarlarını temsil ve teşvik etmektir. ESU, üyeleri arasından yaklaşık 20 milyon öğrenciyi temsil etmektedir.

Faaliyetler; Avrupa düzeyinde yükseköğretimdeki politika gelişmeleri konusunda ulusal öğrenci temsilcilerini bir araya getirmek, eğitmek ve bilgilendirmek; öğrencilerle ilgili seminerler, eğitim, kampanyalar ve konferanslar düzenlemek; Avrupa çapında araştırma, ortaklık projeleri ve kampanyalar yürütmek; öğrenciler, politika yapımcılar ve yüksek öğretim profesyonelleri için çeşitli yayınlar üretmektir.

3- Avrupa Üniversite Birliği (European University Association -EUA)

Avrupa Üniversite Birliği (EUA), 48 Avrupa ülkesinde 800'den fazla üniversiteyi temsil etmektedir. EUA, Bologna Sürecinde ve AB'nin yüksek öğrenim, araştırma ve yenilik politikalarını etkilemesinde önemli bir rol oynamaktadır. EUA, diğer Avrupa kuruluşlarıyla ve uluslararası kuruluşla sürekli etkileşim yoluyla, Avrupa üniversitelerinin bağımsız sesinin duyulmasını sağlar. EUA, üyelere çok çeşitli üniversiteleri içeren projeler, etkinlikler ve diğer karşılıklı öğrenme etkinliklerine katılarak en iyi uygulamaları paylaşmaları için rakipsiz fırsatlar sunmaktadır. Dernek

ayrıca üyelere Avrupa politikalarını, yüksek öğrenimi ve araştırmayı etkileyen girişimleri şekillendirmek için fırsatlar sunmaktadır.

4- Avrupa Yükseköğretim Kurumları Birliği (European Association of Institutions in Higher Education -EURASHE)

EURASHE, 1990 yılında Patras'ta (Yunanistan) kurulan, uluslararası kâr amacı gütmeyen bir dernek statüsündedir. EURASHE, profesyonel olarak yönlendirilmiş programlar sunan ve Bologna Süreci içinde uygulamalı ve mesleğe ilişkin araştırma yapan Avrupa Yükseköğretim Kurumları Birliği'dir. EURASHE'nin misyonu, profesyonel yüksek öğretim kurumlarını temsil ederek ve çok paydaşlı işbirliklerini ve diyaloglarını kolaylaştırarak Avrupa'daki yenilikçi, yüksek kaliteli profesyonel yükseköğretimin ve ilgili kullanıcı odaklı araştırmaların etkisini güçlendirmektir. Amaçları; profesyonel yükseköğretimle ilgili konularda Avrupa düzeyinde politika yapımını etkileyerek bir Avrupa Yükseköğretim Alanı (EHEA) ve Avrupa Araştırma Alanı (ERA) oluşturulmasına katkıda bulunmak; üyelerin ortak çıkarlarını Avrupa düzeyinde ve EHEA dışında temsil etmek; EHEA ve ERA'da profesyonel yüksek öğrenimin teşvik edilmesi; üyelere, yükseköğretimin gelecekteki gelişimi ile ilgili konulara odaklanarak bir iletişim, bilgi ve görüş alışverişi platformu sağlamak; dernek üyeleri arasındaki işbirliğini sağlamak ve korumak; benzer hedeflere sahip diğer kuruluşlarla yakın bağlantılar kurarak, yüksek öğretim alanında işbirliği sağlamaktır. EURASHE hedeflerine ulaşmak için şu faaliyetleri uygular: özellikle Avrupa kurumları, yetkilileri ve paydaşlarına yönelik üyelik temsili; politika belgeleri, analitik çalışmalar ve diğer belgelerin hazırlanması; üyeler ve ortaklar için ağ oluşturma faaliyetleri, öğrenme etkinlikleri, konferanslar ve seminerler düzenlenmesi; bilginin yayılması; yüksek öğretimde paydaş kuruluşlarla ortaklık; projelere katılım.

5- Avrupa Yetkilendirme Konsorsiyumu (European Consortium for Accreditation in Higher Education (ECA))

ECA; öncelikli olarak akreditasyon kararlarının karşılıklı tanınmasını amaçlayan bir proje organizasyonu olarak 2003 yılında Cordoba'da kurulmuştur. ECA'nın vizyonu, kalite güvencesinde uluslararası kabul görmüş bir yenilikçiliği sağlamaktır. Uzmanlığı, ağ iletişimi ve hizmetleri ile ECA, EHEA'nın uygulanmasına katkıda bulunur, yüksek öğrenimin uluslararasılaşmasını teşvik eder

ve üyelerinin son teknoloji faaliyetlerini garanti eder. ECA'nın amacı, akreditasyon kararlarının karşılıklı tanınmasıdır. ECA üyeleri, akreditasyon kararlarının karşılıklı olarak tanınmasının, yüksek öğrenimde yeterliliklerin tanınmasına ve Avrupa'daki öğrencilerin hareketliliğine katkıda bulunacağına inanmaktadır. Ayrıca, akreditasyon kararlarının karşılıklı tanınmasına yol açan iyi uygulamaların süreci ve tanıtımının farklı ulusal akreditasyon sistemlerini daha şeffaf hale getirmesi ve bu sistemlere olan güveni artırması beklenmektedir (Frederiks ve Heusser 2005).

Böylelikle, ECA karşılıklı tanıma için gerekli faaliyetleri üstlenerek, Avrupa Yükseköğretim Alanının (AYA) başarılmasına katkıda bulunmaktadır. Konsorsiyum; ENQA, ENIC / NARIC, Bologna Takip Grubu (Bologna Follow Up Group), Avrupa Komisyonu (European Commission), Orta ve Doğu Avrupa Ağı kalite güvence ajansları (Central and Eastern European Network-CEEN), Ortak Kalite Girişimi (Joint Quality Initiative), EUA, EURASHE, ESIB gibi diğer Avrupa kurumları ile işbirliği içindedir. ECA; INQAAHE, UNESCO / OECD, APQN ve RIACE gibi uluslararası ağlarla da bağlantılar kurmuştur. Üye Avrupa ülkeleri; Almanya, Belçika (Flanders), Danimarka, Fransa, Hırvatistan, Hollanda, İspanya, İsveç, Polonya, Portekiz, Slovenya.

6- ENIC-NARIC

Ulusal Akademik Tanıma Merkezi (National Academic Recognition Information Centers-NARIC), Avrupa Komisyonu'nun (European Commission) bir girişimidir ve 1984 yılında kurulmuştur. Ağ, Avrupa Birliği ülkeleri, Avrupa Ekonomik Alanı (European Economic Area-EEA) ülkeleri ve Türkiye'deki diplomaların, öğrenim ve çalışma sürelerinin akademik olarak tanınmasını geliştirmeyi amaçlamaktadır. Avrupa Birliği Bilgi Merkezleri İletişim Ağı (European Network of Information Centers- ENIC Network) ise; Avrupa Konseyi ve UNESCO tarafından 1994 yılında kurulmuştur. Amacı; tüm Avrupa ülkelerinde yeterliliklerin tanınması için ortak politikalar ve uygulamalar geliştirmektir. Bu kuruluşun esas amacı, diplomaların denkliğini belirleyebilmektir. Diplomaya sahip olan kişinin kimlik bilgilerinin yanı sıra; programın içeriği, alınan dereceler ve düzeyleri, elde edilen derecenin kullanım amacı, edinilen beceriler ve ulusal yükseköğretim sistemi hakkında bilgiler de verilmektedir (Bıyık, 2002).

Haziran 2004 yılında Lizbon Tanınma Konvansiyonu Komitesi tarafından Bu iki ağ ENIC-NARIC Networks olarak birleştirilmiştir. ENIC/NARIC Networks; akademik hareketlilik, öğrenim sürelerinin ve diploma/derecelerin tanınması, kalite güvencesi, Bologna süreci araçlarının kullanımı ve yaygınlaşması gibi konularda bilgi alışverişi içindedir.

ENIC ve NARIC Networks, Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi ve UNESCO ile ortak olarak kendi yetkileri doğrultusunda yakın işbirliği içinde çalışmaktadırlar. ENIC-NARIC Networks'ün ortak faaliyetleri;

- Politikalar ve uygulamalar hakkında yeterlilik tanıma bilgilerinin paylaşılması yoluyla çok taraflı işbirliğini desteklemek için yıllık ortak bir toplantı yapmak ve kapasite geliştirme faaliyetleri için bir fırsat sağlamak.

- ENIC-NARIC ağlarının, özellikle Lizbon Tanınma Konvansiyonu (LRC-Lisbon Recognition Convention) bilgi hükümlerinin görevlerini yerine getirmelerine yardımcı olacak çevrimiçi bilgi sistemlerini (web sitesi, sosyal medya vb.) temel araçlar olarak yönetmek.

- Yeterlilik tanıma ile ilgili uluslararası normatif araçlar, öneriler, bildirimler, protokoller ve iyi uygulama modelleri ile ilgili danışma süreçlerine katılmaktır (ENIC-NARIC, 2020).

Bu kuruluş, Türkiye'de YÖK tarafından temsil edilmektedir. Türkiye ENIC-NARIC Merkezi, faaliyetlerini YÖK çatısı altında Tanınma ve Denklik Hizmetleri Daire Başkanlığınca, ENIC-NARIC iletişim ağının bir parçası olarak sürdürmektedir. Ülkelerin akademik yeterlikleri, eğitim sistemleri, yurt dışında faaliyet gösteren yükseköğretim kurumlarının akreditasyonu, ilgili kurumlardan alınan diploma, derece ve yeterliliklerin tanınması hakkında araştırmalar ve uluslararası yazışmalar, Tanınma ve Denklik Hizmetleri Daire Başkanlığı bünyesinde, Yükseköğretim Kurumları Tanınma Ofisi tarafından yapılmaktadır (Türkiye ENIC-NARIC Merkezi, 2020).

7-EVA - Danimarka Değerlendirme Enstitüsü (Danish Evaluation Institution)

EVA, 1999 yılında okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim, lise ve yükseköğretime kadar her düzeyde eğitimin kalitesini araştırmak, geliştirmek ve değerlendirmek amacıyla kurulmuştur. Yükseköğretim düzeyinde; program-

müfredat, fakülte ve kurum ve iç kalite temin mekanizmaları vb. değerlendirmeler yer almaktadır. Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız bir devlet kurumu olan EVA; kendi içinde bir kuruldan oluşmaktadır. Bu kurul sene içinde yapılacak değerlendirme planı yapar ve bu planlamayı Eğitim Bakanlığı'nın onayına sunar. Ülkedeki tüm yükseköğretim kurumlarının EVA'nın değerlendirme programlarına katılması zorunlu tutulmuştur.

8-EQ-Arts Sanatta Kalitenin Artırılması (Enhancing Quality in the Arts)

EQ-Arts, Avrupa yükseköğretim sanat eğitiminde güçlü bir kalite kültürünü teşvik etmek amacıyla kurumların kendi iç değerlendirme süreçleri ve kalite sistemlerinin geliştirilmesi üzerine dış inceleme ve danışmanlık sağlayarak yüksek sanat eğitim kurumlarını desteklemektedir. ENQA üyesi olan EQ-Arts, Hollanda'da kurulan bağımsız bir vakıftır.

EQ-Arts, Avrupa Kalite Güvencesi Standartları ve Kılavuzlarını (European Standards and Guidelines for Quality Assurance-ESG) destekleyen dört ilkeyi benimsemektedir:

- Yükseköğretim kurumları hizmetlerinin kalitesi ve güvencesinden birinci derecede sorumludur.
- Kalite Güvencesi (Quality Assurance), yükseköğretim sistemlerinin, kurumların, programların ve öğrencilerin çeşitliliğine duyarlı olmalıdır.
- Kalite Güvence süreçleri, kalite kültürünün gelişimini desteklemelidir.
- Kalite Güvence süreçleri öğrencilerin, diğer paydaşların ve toplumun ihtiyaç ve beklentilerini daha geniş bir şekilde dikkate almalıdır.

B. ABD'de Akreditasyon

ABD'de akreditasyon çalışmaları 1930'lu yıllarda ilk olarak ortaokullarda ve kolejlerde başlatılmıştır. Eğitim standartlarının eyaletler tarafından belirlenmesi, eyaletler arasındaki eğitim sisteminde farklılıklar meydana getirmiştir. Bu nedenle, oluşan farklılıkları gidermek amacıyla akreditasyon çalışmaları başlamış ve bu çalışmalar daha sonra da yükseköğretimde de uygulanmaya başlanmıştır.

Bu bölümde; mühendislik, teknoloji ve bilgisayar bilimleri alanında Accreditation Board for Engineering and Technology (ABET), mimarlık alanında National

Architecture Accrediting Board (NAAB) ve güzel sanatlar alanında faaliyet gösteren National Association of Schools of Art and Design (NASAD) kuruluşlarına yer verilmiştir.

1-Mühendislik ve Teknoloji Eşdeğerlik Onay Kurulu (Accreditation Board for Engineering and Technology- ABET)

Uygulamalı ve doğa bilimleri, bilgi işlem, mühendislik ve mühendislik teknolojilerinde akredite olan, kâr amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşu olan ABET; 1932 yılında Mühendislik Konseyi olarak kurulmuş, daha sonra adı Akreditasyon Komisyonu olarak değişmiştir. ABD’de akreditasyon işlemlerini yürüten bu komisyon, ABD dışındaki akreditasyon işlemlerini ise ABET Uluslararası Faaliyetler Komitesi olarak yürütmektedir. ABET, kurumları değil sadece programları akredite etmektedir. Ulusal veya bölgesel kurumsal akreditasyon ajansları veya dünya çapında ulusal eğitim yetkilileri tarafından tanınan, derece veren kurumlar içinde lise sonrası programlar için özel akreditasyon sağlamaktadır. Türkiye’de de oldukça kabul gören ABET, bugüne kadar 32 ülkedeki 812 kolej ve üniversitede 4.144 program ABET akreditasyonu almıştır.

ABET, akreditasyon faaliyetlerini yöneten ve yürüten Mühendislik Akreditasyon Komisyonu (Engineering Accreditation Commission-EAC), Mühendislik Teknoloji Akreditasyon Komisyonu (Engineering Technology Accreditation Commission-ETAC), Uygulamalı ve Doğa Bilimleri Akreditasyon Komisyonu (Applied and Natural Science Accreditation Commission-ANSAC) ve Bilgi İşlem Akreditasyon Komisyonu (Computing Accreditation Commission-CAC) olmak üzere dört komisyon ile iş birliği içindedir. Bu komisyonlar eğitim programlarının gözden geçirilmesinden ve her program için nihai akreditasyon kararının verilmesinden sorumludur. Her akreditasyon komisyonu, kendi kriterlerinin, politikalarının ve prosedürlerinin sürekli gözden geçirilmesinden ve geliştirilmesinden sorumludur (ABET, 2020).

ANSAC, uygulamalı ve doğa bilimleri programları ön lisans, lisans, yüksek lisans seviyelerinden; CAC, bilgi işlem programları lisans seviyesinden; EAC, mühendislik programlarından lisans, yüksek lisans seviyelerinden; ETAC, mühendislik teknolojileri ön lisans, lisans seviyelerinden sorumludurlar (ABET Akreditasyon Komisyonları, 2020).

ABET'in amaçları; mühendislik eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının eğitim programlarını planlamalarına yardımcı olmak; mühendislik ve ilişkili mesleklerde entelektürel gelişmeyi teşvik etmek; mühendislik programlarının eğitimi ve müfredatı için akreditasyon programını organize etmektir. Mühendislik programının değerlendirilmesi için başvuru yapan yükseköğretim kurumunun ABET'in; öğrenciler, öğretim kadroları, programın kriterleri ve eğitim hedefleri, program çıktıları ve değerlendirme, meslek eğitimi, altyapı, kurum desteği ve finansman olarak belirlediği kriterleri yerine getirdiğini kanıtlamak zorundadır.

2-Ulusal Mimari Akreditasyon Kurulu (National Architectural Accrediting Board- NAAB)

1940 yılında mimarlık eğitiminde belli standartlara ihtiyaç olduğu gerekçesiyle AIA (American Institute of Architects) ve NCARB (National Council of Architectural Registration Boards) tarafından kurulan NAAB, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki mimari eğitim için en eski ve en çok kabul görmüş bir akreditasyon kuruluşudur. ABD'nin bazı eyaletlerinde mimarlık mesleğini icra edebilmek için NAAB tarafından akredite edilmiş bir programdan mezun olmak şartı bulunmaktadır. Bu yüzden kurumlar, öğrenci çekebilmek için NAAB akreditasyonunu almak zorundadır. Okul bir program raporu hazırlar, raporda ayrıntılı ders içerikleri, program hedefleri, NAAB kriterlerine uygunluk gibi konulara yer verilir ve kendi program değerlendirmelerini yaparlar. Bu rapor incelendikten sonra kabul alırsa bir ekip okulu ziyaret eder. İki mimar, bir öğrenci ve iki profesörden oluşan ekip, ziyaretin ardından ayrıntılı bir değerlendirme raporu hazırlayarak kurula gönderir. Kurul bu raporu değerlendirir ve programın akreditasyonuna oylama ile karar verilir (Glosset, 2006).

NAAB akreditasyonu, mimarideki profesyonel derece programlarının öğrencilere ve halka kaliteyi temin etmesinin temel yoludur. NAAB, mesleki eğitimde mimarlık mesleğinin değerini, uygunluğunu ve etkililiğini artıran bir akreditasyon sistemi geliştirir ve sürdürür. NAAB, akademik programların ve mesleğin ihtiyaçlarını öngören eğitimsel kalite güvence standartlarını ve süreçlerini geliştirmektedir.

Akreditasyon sürecine dâhil olmak isteyen bir mimarlık programı, NAAB tarafından öngörülen bireysel çalışma, akran değerlendirmesi, konuk ekip raporunun

hazırlanması, NAAB Yönetim Kurulu'nun kararı ve devam eden dış inceleme gibi bir dizi adımdan geçmek zorundadır.

NAAB'a göre mimarlık eğitimleri; yüksek entelektüel düzeyde mesleki eğitim verebilecek ve yeterli kaynaklara sahip kurumlarda yapılmalıdır. Kurumların eğitimlerini sürdürebilmeleri için akademik özgürlük, süreklilik, kaynaklar, eğitim araç gereçleri, eğitim mekânları (sınıflar, atölyeler, laboratuvarlar) konusunda yeterli politika ve uygulamalara sahip olduklarını kanıtlamak zorundadırlar. Eşdeğerlilik isteyen mimarlık programı, öğrencilerin kendilerini mesleki anlamda sürekli geliştirebilecekleri ortamı sağlamalı; öğrencilerin çevreye ilişkin problemleri analiz etme, tanıma ve çözmeye yönelik gerekli bilgi ve becerileri kazandırdığını, onları yaşam boyu düşünme, keşfetme ve gelişmeye hazırladığını kanıtlamak zorundadır.

3-NASAD - National Association of Schools of Art and Design

1944 yılında sanat ve tasarım eğitiminde yüksek mesleki standartları korumak ve eğitim uygulamalarını geliştirmek amacıyla kurulan NASAD, yaklaşık 363 akredite olmuş kurumsal üyeye sahip okullar, konservatuvarlar, kolejler ve üniversitelerden oluşan bir kuruluştur. Sanat ve tasarımda lisans ve yüksek lisans dereceleri için ulusal standartlar belirleyen NASAD, eğitim kalitesi ve kurumsal dürüstlük olmak üzere iki temel kaygıya odaklanmaktadır (NASAD, 2020).

NASAD, gelişmekte olan kurum ve programlara danışmanlık hizmeti verir. Sanatsal, bilimsel, eğitimsel ve sanat / tasarımla ilgili diğer girişimlerde bulunan kurumlara ve bireylere yardım sağlar. Kuruluşun genel amaç ve hedefleri; ABD'de yükseköğretimde görsel sanatların doğasında bulunan eğitim disiplinlerinin anlaşılmasını ve kabul edilmesini teşvik etmek için ulusal bir forum oluşturmak. Çeşitli program seviyelerinde akademik ve mesleki yeterliliği geliştirmek için gerekli bilgi ve becerilere odaklanmış makul standartlar oluşturmak. Sanat ve tasarım öğretimine çeşitli ve deneysel yaklaşımları eşzamanlı olarak teşvik ederken, en yüksek kalitede öğretim gelişimini teşvik etmek. Akreditasyon süreci boyunca, sanat ve tasarım okulları ile stüdyo sanatı ve tasarım programlarını, kalitesini deneyimli gözlemciler tarafından değerlendirmektir. Sanat ve tasarım programlarının, alanlarında yetkin öğretim elemanları, yeterli tesis ve ekipman, sağlam bir müfredat sağladığını ve belirtilen amaçlara ulaşabilecek kapasitede olmasını sağlamak. Kurumlara programlarını geliştirme, kendilerini değerlendirme ve gelişime yönelik

çalışmaları sürdürmeleri konusunda danışmanlık yapmak ve yardımcı olmak. Sanat ve tasarım programlarında, uygun müfredat ve standartların oluşturulmasında profesyonel sanat ve tasarım gruplarını işbirliğine davet ve teşvik etmek. Görsel sanatlar ve tasarım ile ilgili konularda, özellikle üye okullar ve bu okulların amaçlarını etkileyecek şekilde ulusal bir ses duyurmak.

C. Türkiye’de Akreditasyon

Türkiye’de kalite güvence sistemi, yükseköğretim kurumları tarafından yıllık olarak gerçekleştirilen iç değerlendirme süreci ve bu alandaki çalışmalar Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanmış olan Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği ve bu yönetmelik esaslarınca oluşturulan YÖDEK (Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu) tarafından hazırlanmış olan Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Rehberi’nde gösterilen esaslara göre yürütülmektedir.

Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği; Yükseköğretim Kurulu tarafından 2005 yılında oluşturulmuştur. Amacı; yükseköğretimde kalite standartlarını (eğitim, öğretim, araştırma faaliyetlerinin kalitesini geliştirmek ve değerlendirmek) oluşturmak ve bu alanda uluslararası uyumluluğu sağlamaktır. Bu yönetmelik; yükseköğretim kurumlarının eğitim-öğretim, araştırma faaliyetleri, idari hizmetlerin değerlendirilmesi, kalitelerinin geliştirilmesi, bağımsız dış değerlendirme süreciyle, kalite düzeylerinin onaylanması ve tanınması konusundaki çalışmalara ilişkin esasları düzenlemektedir. Ayrıca bu yönetmelik, Avrupa Kalite Güvencesi Standart ve İlkelerine de uygun olacak şekilde oluşturulmuştur.

2014 tarihinde ise; Yükseköğretim Kurulu Yeterlilikler, Kalite Güvencesi ve Akreditasyon Komisyonu (YÖKAK) oluşturulmuştur. YÖKAK’ın, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) bünyesindeki idari, işlevsel yapı ve faaliyetleri de dikkate alarak kalite başlığı altında toplanan bütün konularda koordinasyonu sağlaması ve yükseköğretimin yeniden yapılanma alanındaki ulusal ve uluslararası gelişmeleri, uygulamayı yönlendirecek politika tedbirlerine ve eylem başlıklarına dönüştürme işlevi görmesi öngörülmektedir (Kalite Güvencesi, 2020).

1-Yükseköğretim Kalite Kurulu

Yükseköğretim kurumlarında, kalite değerlendirme ve kalite güvencesi çalışmaları ile akreditasyon çalışmalarının düzenlenmesi ve yürütülmesi için Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun kurulmasını öngören Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği yayımlanmıştır.

Yükseköğretim Kalite Kurulunun görevleri (Yükseköğretim Kalite Kurulu, 2018); yükseköğretim sisteminde kalite güvencesine ilişkin ulusal politika ve stratejileri belirleyerek kamuoyu ile paylaşmak; yükseköğretimde kalite kültürünün geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için faaliyetlerde bulunmak; yükseköğretim kurumlarında iç kalite güvence sistemlerinin kurulmasını teşvik etmek ve rehberlik hizmeti vermek; ulusal-uluslararası düzeyde yükseköğretim kalite güvence sistemleri ile ilgili çalışmaları izlemek ve ortak çalışmalar gerçekleştirmek; dış değerlendirme ve akreditasyonda uygulanacak ilkeleri, kalite göstergelerini ve bunlara ilişkin kuralları belirlemek; yükseköğretim kurumlarının; eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme, toplumsal katkı ve idari hizmetlerinin kalite düzeylerine ilişkin dış değerlendirmesini (beş yılda en az bir kez olmak şartıyla) yapmak ve ihtiyaç durumunda yükseköğretim programlarının da değerlendirmesini yapmak; yükseköğretim kurumlarının faaliyetlerini (Misyon farklılaşması ve ihtisaslaşma programı kapsamında) değerlendirmek, izlemek ve buna ilişkin sonuçları Yükseköğretim Kuruluna sunmak; yükseköğretimde kalite güvencesi konusunda uluslararası kuruluşlar gözetiminde Türkiye'yi temsil etmek; Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi Kurulu ile yükseköğretim kalite güvence sistemine ilişkin konularda işbirliği yapmak; dış değerlendirme ve akreditasyonda uygulanacak süreçlerle ilgili yükseköğretim kurumlarını bilgilendirmek üzere etkinlikler gerçekleştirmek ve yayımlar yapmak; dış değerlendirme süreci sonrası, kurumsal geri bildirim raporlarını değerlendirerek kalite iyileştirmelerine yönelik tavsiyeleri içeren Yükseköğretim Kalite Güvencesi Durum Raporu hazırlamak, yayımlamak ve Yükseköğretim Kurulu ve ilgili paydaşlara sunmaktır.

2-TÜRKAK – Türk Akreditasyon Kurumu

Merkezi Ankara'da olmak üzere 1999 tarihinde kurulan Türk Akreditasyon Kurumu; Dışişleri Bakanlığı ile ilgili, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliği elinde bulunduran, kâr amacı gütmeyen, idari ve mali özerkliğe sahip ve özel bütçeli bir

kamu kurumudur. Kurum; uygunluk değerlendirme kuruluşlarını akredite etmek, bu kuruluşların ulusal ve uluslararası standartlara göre faaliyette bulunmalarını ve uygunluk değerlendirme kuruluşlarınca düzenlenen belgelerin ulusal ve uluslararası alanda kabulünü temin etmek amacını taşır. Kurumun misyonu; toplumda akreditasyonla ilgili farkındalığı artırmak, hizmetlerini ulusal ve uluslararası ölçekte tanınır ve güvenilir şekilde sunmak ve uluslararası akreditasyon kurallarının belirlenmesinde etkin rol almaktır (TÜRKAK, 2020).

3-MÜDEK - Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği

Çeşitli disiplinlerdeki mühendislik eğitim programları için değerlendirme, bilgilendirme ve akreditasyon çalışmaları yaparak mühendislik eğitiminin kalitesini yükseltme faaliyetleri gösteren bağımsız bir kuruluştur (MÜDEK, 2020). Bu faaliyetler ile güncel ve gelişmekte olan teknolojileri kavrayan, alanında nitelikli mühendisler yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Bağımsız bir platform olarak kurulan MÜDEK, Türkiye ve KKTC'de mühendislik eğitimi veren fakültelerin dekanlarından oluşan Mühendislik Dekanları Konseyi (MDK) tarafından 2002 yılında kurulmuştur. Mühendislik Değerlendirme Kurulu adı altında bu fakültelerin mühendislik lisans programlarının değerlendirmesi amacıyla ayrıntılı bir program düzenlemek ve uygulamak üzere kurulmuştur. Programları değerlendirme işlemlerine 2003 yılında başlayan MÜDEK, 2007'de derneğe dönüşmüştür.

2006 tarihinden itibaren Avrupa Mühendislik Eğitimi Akreditasyon Ağı'nın (ENAAE - European Network for Accreditation of Engineering Education) üyesi olan MÜDEK; 2011 tarihinden itibaren de Washington Accord (WA) üyesidir.

Ek 2: Özel Yetenek Sınavı ile Öğrenci Alan Bölümler

1. Bileşik Sanatlar

Bileşik Sanatlar; plastik sanatlara ek olarak resim, heykel, grafik, iç mimarlık gibi farklı alanları da keşfetme fırsatı sunan disiplinler arası bir bölümdür. Bir alanda uzmanlaşmak yerine birden fazla konuda bilgi edinmeyi tercih eden öğrenciler için uygun bir bölümdür. Bölümün amacı; çağın ihtiyaçlarına yanıt verebilen, farklı malzeme ve yöntemleri düşünsel kaygılarla birleştirerek yeni ifade yolları bulup uygulayabilen, yaratıcı bireyler yetiştirmektir.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Bileşik sanatlar disiplinindeki temel tasarım ilkelerini, kavramları, medya ve formatları anlama becerisi kazanma ve diğer disiplinlerle ilişki kurabilme yeteneği kazanma.
- Temel sanat kavramalarını kullanabilme yeteneği kazanma.
- Proje geliştirebilme, sunabilme ve uygulayabilme yeteneği kazanma.
- Farklı disiplinlerdeki bilgi ve yetenekleri, özgün bir yapı oluşturabilmek için kullanabilme yeteneği kazanma.
- Eser üretim sürecinde gerek duyulan disiplinlerarası dallarla iletişim kurabilme, organize davranış biçimi geliştirebilme yeteneği kazanma.
- Sanatın görsel dilini, farklılıklarını, estetik duyarlılığını kavrama ve yapıtlarına yansıtma, eser tasarlama ve oluşturma becerisi kazanma.
- Sanatın uygulama alanlarını, yöntemlerini teknik ve teknoloji olarak kavrama becerisi.
- Sanat bilgilerini ve sürecini, çağın gereksinimleri ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda güncelleme becerisi.
- Çeşitli estetik konular, süreçler ve medya ile ilgili çalışma bilgisi ve bunların sanat eserlerinin kavramsallaştırılması, geliştirilmesi ve tamamlanması ile ilişkisi.

- Çeşitli görsel sanatlar alanları arasındaki benzerlik, farklılık ve ilişkilerin anlaşılması.
- Eleştirel düşünerek analiz yapabilme, problemlere uygun çözüm önerileri getirebilme ve eserlerine yansıtabilme becerisi.
- Sanat çalışmalarına, çeşitli uzmanlık ve medya alanlarında çok çeşitli çalışmalara aşına olmayı teşvik eden deneyimler.

Müfredat

Mesleki dersler: Açık Alan Uygulamaları, Baskı Resim, Deneysel Kil Atölyesi, Desen, Dijital Ortamda Sanat, Dijital Ortamda Tasarım Yöntemleri, Kolaj-Asamblaj, Sanat Atölyesi, Seramik, Sergileme Yöntemleri, Serigrafi Baskı Teknikleri, Tasarım Çözümleme ve Uygulama, Temel Modlaj Atölyesi, Temel Tasarım, Üç Boyutlu Sanat Atölyesi.

Kuramsal Dersler: Aydınlanma Döneminden Postmodernizme Sanat, Batılılaşma Döneminden Günümüze Türk Sanatı, Beden İmgeleri, Disiplinlerarası Sanat, Görme Biçimleri, Görsel Kültür, Güncel Sanat Terminolojisi, Günümüz Türk Sanatı, Ortaçağ'dan Endüstri Devrimine Avrupa Sanatı, Sanat Tarihine Giriş, Sanat Terminolojisi, Sanat ve Matematik, Sanatçı Hakları, Türk ve Osmanlı Sanatı, Uygarlık Tarihi, Yazma ve Kitap Sanatları.

2. Çizgi Film ve Animasyon

Çizgi Film ve Animasyon; görsel ve işitsel sanatlar gibi birçok farklı teknik ve disiplini buluşturabilen ve sanat dallarının her birinden izler taşıyan bir bölümdür. Günümüzde bilgisayarlarla daha kolay hale gelen animasyon bölümü eskiye göre daha kaliteli ve gerçeğe yakın animasyonlar, çizgi filmler yapabilme olanağı sağlar. Dört yıllık eğitim sonunda, sinema dili, film, video, animasyon ve multimedya teknikleri öğretilerek reklam, sinema, televizyon, multimedya ve eğitim sektörlerinin çeşitli dallarında görev yapacak ve bir tek konuda uzmanlaşmış sanatçı tipinden çok, hem kavramsal hem de teknik becerileri üstün, donanımlı sanatçı tipi yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Animasyon çalışması üretmek ve görüntülemek için olanaklar ve destek, programın boyutuna, kapsamına ve odaklanmasına veya uzmanlığına / uzmanlıklarına uygun olmalıdır. Sanat ve tasarım tarihi, film ve video çalışmaları, dans, tiyatro, müzik,

sosyal bilimler, dijital teknolojiler, bilgisayar bilimi gibi ilgili diğer disiplinlerdeki uygun animasyon kaynakları ve referans materyalleri ile stüdyolara ve kütüphanelere düzenli erişim sağlanmalıdır.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Çizgi film ve animasyon alanında kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olabilmek.
- Çizgi film ve animasyona ait bilgi ve becerileri sanatta ve sektörde kullanabilmek.
- Çizgi film ve animasyon alanında araştırma, gözlem, deneyimleme, değerlendirme becerisi geliştirebilmek.
- Çizgi film ve animasyon yapım sürecini tasarlamak, uygulamak ve sunabilmek.
- Çizgi film ve animasyon üretim sürecine ekip üyesi olup, sorumluluk alabilmek.
- Edindiği bilgi ve beceriler çerçevesinde çizgi film ve animasyona ilişkin çalışmaları değerlendirebilmek.
- Çizgi film ve animasyon alanında öğrenme gereksinimlerini tanımlayabilmek ve öğrenmeyi yönetebilmek.
- Çizgi film ve animasyon alanındaki bilgi ve becerilerini paylaşabilmek.
- Çizgi film ve animasyon alanında kullanılan her türlü teknik araç-gereç ve bilgisayar yazılımları ile birlikte genel bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanabilmek.
- Animasyon sanatının geliştirilmesi, koordinasyonu ve tamamlanması için kavramları ve süreçleri kullanabilme (konsept, görsel ve karakter gelişimi; senaryoların ve kişilerin kullanımı ve hikaye tahtası, akış şeması ve düzen içerir) .
- İşlevsel yaratıcılık ve proje geliştirme bağlamlarında çeşitli animasyon yöntem ve teknolojilerinin özelliklerini kullanma yeteneği (durma hareketi, geleneksel animasyon, 2D Dijital, 3D Dijital vb.).
- Animasyon tarihinin fonksiyonel bilgisi, sanatsal ve teknolojik evrimi, temel estetik ve eleştirel teori anlayışı.
- Animasyon projesi geliştirilmenin çeşitli aşamalarında ve ilişkili üretim süreçlerinde tüm ekip üyeleriyle işbirliği yapma ve iletişim kurma yeteneği (arka plan sanatçıları, düzen sanatçıları, donanımcılar, yazarlar, teknisyenler vb.).

- Görsel, mekânsal, ses, hareket ve zamansal öğeler ve özellikler dahil animasyon ilkeleri ve bu öğelerin animasyon sanatının gelişiminde nasıl birleştirildiği hakkında bilgi.

- Animasyon sanatını konseptten bitmiş bir ürüne, fikirleri ve / veya hikayeleri bir izleyiciye ileten temel sanat, kavram, araç, teknik, prosedür ve teknolojilerin kullanımındaki bilgi ve becerileri belirli projelerin ihtiyaçlarına uygun olarak kullanma yeteneği.

Müfredat

Mesleki dersler: Anime ve Manga Sanatı, Bilgisayar Animasyon Teknikleri, Bilgisayar Destekli Görsel Tasarım, Bilgisayar Oyun Tasarımı, Çizgi Film Tasarımı, Çizgi Film Teknikleri, Çizgi Film Temel Tasarım, Çizgi Film Uygulamaları, Çizgi Film Yapımı, Bilgisayarla 3 Boyutlu Animasyon Üretimi, Çizgi Filmde Sahne Tasarımı, Çizgi Filme Giriş, Çizgi Roman, Deneysel Animasyon, Görsel Anlatım (Visual Expression), Hareketli Tipografi, İllüstrasyon, Karakter Animasyon, Karakter Geliştirme, Öykü Tasarımı, Sayısal Kurgu, Sinema, TV Reklamcılığı, Video.

Kuramsal Dersler: Animasyon Tarihi, Animasyonda Temel Yaklaşım, Bilgisayar Oyunları Tarihi, Çağdaş Sanat Tarihi, Çizgi Film Teknikleri, Estetik Kültürü, Etik Kültürü, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, Görsel İletişim Teknikleri, İletişim Araştırmalarında Yöntem, İletişime Giriş, Pozitif Psikoloji ve İletişim Becerileri, Sahne Tasarımı ve Sinematografi, Sanatsal Yaklaşım, Sinemaya Giriş, Sosyal Sorumluluk, Tasarım Kültürü, Temel Bilgi Teknolojisi, Topluma Hizmet Uygulamaları.

3. Endüstri Ürünleri Tasarımı / Endüstriyel Tasarım

Endüstri Ürünleri Tasarımı, endüstri ürünleri tasarımı / endüstriyel tasarım alanında uluslararası standartlarda yenilikçi bir eğitim sunmayı amaçlamaktadır. Endüstri için ürün tasarımının önemi her geçen gün giderek artmakta ve buna bağlı olarak tüm dünyada alanında bilgi ve beceriye sahip çok sayıda yetkin endüstri ürünleri tasarımcısına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu program, ürün tasarımı konusunda biçim kazanmış endüstri ürünleri tasarımcılarının yetiştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Eğitimde, atölye çalışmaları ağırlıklı bir rol oynar ve etkileşimli bir eğitim modeli uygulanır. Üç boyutlu düşünebilme yeteneği ile yaratıcılığın geliştirilmesine yönelik temel sanat ve tasarım eğitiminin ardından, teknik bilgi ve beceriler birebir uygulamalı atölye-stüdyo dersleri (bunlarla sınırlı olmamak üzere model yapım atölyesi, fotoğraf atölyesi, 3 boyutlu yazıcı vb.) ile kazandırılır.

Bu tür programlar öncelikle alana uygun eğitimi ve mesleki deneyime sahip öğretim elemanları tarafından temsil edilmeli ve öğretilmelidir. Fiziksel ve doğa bilimleri, sosyal ve davranış bilimleri, niceliksel akıl yürütme ve beşeri bilimlerdeki çalışmalar tasarımcılar için önemlidir. Öğrenciler bu disiplinler ve endüstriyel tasarımdaki çalışmaları arasında bağlantı kurabilmelidir. Tasarım bilgi ve becerilerini sınıfın ötesinde uygulama deneyimi esastır. Saha araştırması ve deneyimi, stajlar, profesyonel ve endüstri gruplarıyla işbirliği programları ve uluslararası deneyimler için fırsatlar önerilmektedir.

Endüstri ürünleri tasarımcıları; ürünlerin, ortamların, sistemlerin ve hizmetlerin işlevini, değerini ve estetiğini kullanıcı, endüstri ve toplum yararına optimize eden kavramlar ve spesifikasyonlar (teknik özellik, tanımlama, açıklama) oluşturur ve geliştirir. Endüstri ürünleri tasarımı; görsel sanatlar disiplinleri, bilimleri ve teknolojisinin kombinasyonlarını içerir ve problem çözme ve iletişim becerileri gerektirir.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Ürün ve sistemlerin nasıl yapıldığına dair temel bir anlayış dahil olmak üzere (ancak bunlarla sınırlı değil) ürün ve sistem tasarlama becerisi; onları değerli kılan şey; bunların nasıl geliştirildiği, gerçekleştirildiği ve dağıtıldığı; çevresel ve toplumsal konularla ve ilgili tasarımla nasıl ilişkili oldukları.
- Problemleri, değişkenleri ve gereksinimleri araştırma, tanımlama ve iletişim kurma becerisi; alternatifleri kavramsallaştırmak ve değerlendirmek; değer, estetik ve güvenlik açısından kullanıcı ihtiyaçlarını sentezleme, çözümleri test etme ve hassaslaştırma.
- Çok boyutlu tasarım gösterimi, geliştirme, yayma ve uygulama ile ilgili teknolojileri ve araçları kullanma ve yönetme becerisi.
- Çalışmaların ve fikirlerin zaman içinde ve kültürler arasında tasarım çalışması ve uygulamasının evrimi üzerindeki etkileri, endüstriyel tasarım tarihinin temel bilgisi.

- Kullanıcı deneyimi, insan faktörleri, uygulamalı ergonomi, bağlamsal sorgulama, kullanıcı tercih çalışmaları ve kullanılabilirlik değerlendirmeleri hakkında temel bilgiler.
- Etik davranışlar ve patentler, ticari markalar ve telif hakları gibi fikri mülkiyet konuları, profesyonel tasarım uygulamaları ve süreçleri hakkında işlevsel bilgi kazanma.
- Temel iş uygulamaları ve endüstriyel tasarımla olan ilişkilerinin yanı sıra girişimcilik, pazarlama, mühendislik, imalat, ekolojik ve sosyal sorumluluk ile ilgili ihtiyaçları özel tasarım projeleri ile ilgili süreçte araştırma ve uzlaştırma becerisi.
- İşbirliği becerilerinin kazanılması ve disiplinler arası veya çok disiplinli takımlarda etkin çalışma becerisi.
- Tasarım çözümlerini sözlü, yazılı ve görsel olarak aktarma becerisi.
- Ekonomik, endüstriyel ve teknoloji gibi konularda sürekli gelişmelere hâkim olma becerisi
- Yenilikçi bakış açılarıyla ürün tasarımına katkıda bulunma becerisi.
- Tasarımdaki bilgi, beceri ve yaklaşımları; sosyal, kültürel farkındalık ve değişim bilinciyle sürekli geliştirme.

Müfredat

Mesleki dersler: Ambalaj Tasarımı, Aydınlatma Tasarımı, Bilgisayar Destekli Endüstriyel Tasarım, Bilgisayar Destekli Modelleme, Çizim ve Anlatım Teknikleri, Endüstriyel Tasarıma Giriş, Endüstriyel Tasarımda 3D Modelleme, Konstruktif Resim, Malzeme ve İmalat, Malzemeye Dayalı Yapım Yöntemleri, Mekanik Strüktür, Model Yapım Teknikleri, Tasarım Görselleştirme, Tasarım Stüdyosu, Tasarım Uygulama Teknolojileri, Teknik Çizim, Temel Sanat Eğitimi, Üretim Malzemeleri.

Kuramsal Dersler: Antropometrik Tasarım, Araştırma Yöntemleri, Bilgi Teknolojileri Kullanımı, Çağdaş Sanat ve Tasarım, Eleştirel Düşünme-Yaratıcılık ve Girişimcilik, Endüstri Tasarımı Tarihi, Etkileşim Tasarımı, Karşılaştırmalı Tasarım Tarihi, Kültür ve Fikirler Tarihi, Malzeme Statiği ve Mukavemeti, Malzeme ve İmalat, Malzemeye Dayalı Yapım Yöntemleri, Pazarlama, Reklam ve Görsel Okuma, Renk, Sanat ve Tasarım Tarihi, Sanatın Tarihi ve Felsefesi, Tasarı Hesaplama,

Tasarım Uygulama Teknolojileri, Tasarım ve Form, Tasarım Yönetimi, Tasarımda Malzeme, Türk Devrim Tarihi, Üretim Yöntemleri, Tasarım ve Bağlam, Ürün Geliştirme Felsefesi, Ürün Tasarımında İnsan Faktörü, Ürünler ve Hizmetler İçin Etkileşim Tasarımı, Yaratıcı Problem Çözümü Olarak Tasarım.

4. Fotoğraf / Fotoğrafçılık

Bölümün çıkış noktası, fotoğraf sektörü ile iletişim içinde olan bir eğitimi gerçekleştirecek olanakları aramaya yöneliktir. Bilgi, yaratıcılık, teknik ve teknolojik süreç üzerine yapılandırılan eğitim programı ile hem teknik hem de sanat alanında entelektüel düzeyi yüksek, yetkin fotoğraf sanatçıların yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Görsel formları, estetik fonksiyonları ve temel tasarım ilkelerini kavrayabilme. Tasarım, renk ve ışık gibi konular program boyunca devam eder.
- Konseptten bitmiş ürüne kadar çalışmaya yetecek temel araç, teknik, teknoloji ve süreçlerin kullanımında bilgi ve beceri kazanma. Bu, kamera, film, aydınlatma, dijital teknolojilerin kullanımı, siyah-beyaz ve renkli işleme, baskı vb. malzemelerle çalışma disiplininin materyallerine, ekipmanına ve süreçlerine hakim olma.
- Fotoğrafik tekniklerin endüstriyel ve ticari uygulamalarını anlama.
- Fotografik tarih ve teori hakkında fonksiyonel bilgi, fotoğrafın görsel disiplinlerle ilişkisi ve kültür üzerindeki etkisi.
- Deneysel ve manipülatif teknikler, belgesel fotoğrafçılık, arşiv işleme ve yorumlayıcı çalışmalar.

Müfredat

Mesleki dersler: Belgesel ve Haber Fotoğrafçılığı, Desen, Film ve Video Yapımı, Fotoğraf ve Video Proje Geliştirme, Fotoğraf ve Video Uygulamaları, Fotoğrafçılık Tasarımına Giriş, Görüntü Yönetmenliği, İleri Çekim Teknikleri, Kamera Hareketleri ve Işık Tekniği, Kamera Tekniğine Giriş, Kamera ve Çekim Teknikleri, Karanlık Oda Teknikleri, Kısa Film Yapımı, Kurgu Teknikleri ve Estetiği, Kurgu, Radyo ve Televizyonda Program Yapımı, Reklam ve Tanıtım Fotoğrafçılığı, Sayısal Fotoğraf, Sayısal Fotoğraf Baskı Teknikleri, Sayısal Görüntü Teknikleri, Stüdyo, Stüdyo

Fotoğrafçılığı, Temel Fotoğrafçılık, Temel Tasarım, TV Yapım Yönetim Teknikleri, Video Bilgisi, Video Klip Yapımı, Video Montaj, Video Uygulama.

Kuramsal Dersler: Belgesel Fotoğraf ve Fotoröportaj, Deneysel Fotoğraf, Endüstri Fotoğrafı, Film Çözümlemesine Giriş, Fotoğraf Kimyası, Fotoğraf Kuramları, Fotoğraf Okuma, Fotoğraf Optiği, Fotoğraf Sunum Teknikleri, Fotoğraf Tarihi, Fotoğraf Yorumu ve Eleştiri, Fotoğrafta Kompozisyon, Fotoröportaj, Genel Sanat Tarihi, Görsel İletişim, Görsel Tasarım ve Fotoğraf Kompozisyonu, Günümüz Sanatında Fotoğrafın Yeri, Işık ve Form, Kamera Teknikleri, Makro Mikro Fotoğraf, Medya Estetiği, Moda Fotoğrafı, Renkli Fotoğraf, Sanat Fotoğrafı, Sayısal Fotoğraf, Siyah Beyaz Fotoğraf, Stüdyo Fotoğrafı, Tanıtım Fotoğrafı, Temel Fotoğraf Bilgisi, Temel Sanat Eğitimi, Türk Fotoğraf Tarihi, Uygarlık Tarihi.

5. Geleneksel Türk / El Sanatları

Geleneksel Türk/El Sanatları; Anadolu'nun binlerce yıllık tarihinden gelen çeşitli uygarlıkların kültür mirasıyla, kendi öz değerlerini birleştirerek zengin bir mozaik oluşturmuştur. Bu sanatı; yazmacılık, oya yapıcılığı, işlemecilik, örmecilik, halıcılık, kilimcilik, kumaş dokumacılığı, ebru, sumak, çinicilik, seramik-çömlek yapıcılığı, deri işçiliği, müzik aletleri yapıcılığı, taş işçiliği, keçe yapıcılığı, bakırcılık, sepetçilik, semercilik, ahşap ve ağaç işçiliği vb. alanlar oluşturmaktadır. Bölüm; görme ve algılama yetisi kazanan, geleneksel değerleri araştıran, saptayan, koruyan ve bu değerleri çağdaş anlamda ileri götürmeyi hedefleyen ve özgün yaklaşımlar getirebilen yaratıcı bireyleri yetiştirmeyi amaçlar.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Üç boyutlu tasarıma vurgulanarak temel tasarım ilkeleri, kavramları, medya ve formatları anlama ve bu ilkeleri belirli el sanatları projelerine uygulama becerisi.
- El sanatları tekniklerinin kullanımındaki bilgi ve beceriler, özellikle çeşitli ortamlardaki belirli uygulamalarla ve biçim, estetik değer ve işlevsellik arasındaki ilişkilerle ilgilidir. İlgili alanda teknik yeterliliğin sağlanması esastır.
- Temel tasarım ve teknik problemleri çözebilme.
- Çeşitli tasarım yöntemlerinin çalışma bilgisi ve zanaat projelerinin kavramsallaştırılması, geliştirilmesi ve tamamlanması ile ilişkisi.
- El sanatlarının sanat, tasarım ve kültür tarihindeki yerini kavrayabilme.

- Temel işletme uygulamaları hakkında fonksiyonel bilgi.
- Çeşitli uzmanlıklar arasındaki benzerlik, farklılık ve ilişkilerin anlaşılması.
- Geleneksel Türk/El Sanatları ile ilgili problemlerin çözümü için veri toplayabilme ve kullanabilme becerisi.
- Geleneksel Türk/El Sanatları ile ilgili uygulamalarda gereken teorik bilgileri, el ve/veya düşünsel becerileri kullanabilme
- Geleneksel Türk/El Sanatları ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması ve uygulanmasında; bilim-sel, toplumsal ve etik değerlere sahip olma.
- Yeni fikirler yaratabilme ve uygulamaya geçirebilme becerisine sahip olma.
- Geleneksel sanatları evrensel değerlerle birleştirebilme yeteneği.
- Renk, motif, desen konularında teorik ve uygulamalı bilgiye sahip olma.
- Tezhip, minyatür, ebru ve tekniklerini uygulayabilme becerisi.
- Türk motiflerinin geleneksel sanatlar ışığında modernize edilerek farklı tekniklerle uygulayabilme becerisi.

Müfredat

Mesleki dersler: Ahşap Sedef Oyma Sanatları, Aksesuar Tasarımı ve Üretimi, Alçı Şekillendirme, Baskı ve Boyama Teknikleri, Bilgisayarda Tasarım, Cilt Tasarım, Çini ve Seramik Teknolojisi, Çini ve Seramik Uygulamaları, Dekoratif Deri Teknikleri, Dekoratif Yüzey Boyama, Desen, Dijital Fotoğrafçılık, Doğal Boya Maddeleri ve Uygulamaları, Dokuma Teknikleri, Ebru, El Sanatlarında Tasarım ve Üretim, Geleneksel El Sanatları, Geleneksel Sanat Atölyesi, Geleneksel Türk Desenleri, Halı, Kilim ve Kumaş Desenleri Tasarımı, Hat, İki Boyutlu Tasarım, Kalem İşleri Desen Tasarımı, Kalem İşi (İç Mimari Sanatı), Kirkitli Dokumalar ve Dokuma Kumaşlar, Klasik Türk Cilt Sanatı Teknikleri, Mimari Bezeme Restorasyonu, Minyatür, Nakıştaki Genel Teknikler, Örucülük, Renk Teorisi ve Uygulamaları, Restorasyon ve Konservasyon, Takı Tasarımı, Teknik Resim, Temel Tasarım, Tezhip, Türk İç Mimari Restorasyonu, Türk Süsleme Desenleri, Vitray Sanatı.

Kuramsal Dersler: Dokuma Teknikleri, Epigrafi (Yazıt Bilimi), Estetik ve Sanat Felsefesi, Geleneksel Türk Sanatları Tarihi, Genel İplik Bilgisi, Genel Sanat Tarihi,

İkonoloji, Kumaş Yapı Bilgisi, Nakıştaki Temel Teknikler, Restorasyon Konservasyon Kavram ve Teknikleri, Sanat Psikolojisi, Tekstil Maddeleri, Tekstil Mikroskobisi, Tekstil Sanatları Tarihi, Temel Bilgi Teknolojisi, Temel Fotoğraf, Türk Desenleri, Türk El Sanatları, Türk İslam Mitolojisi, Türk Sanatında Figüratif Bezemelerin Kaynakları ve Gelişimi, Türk Yazmacılık Sanatı, Yöresel Dokuma Araştırmaları, Yöresel El Sanatları.

6. Görsel İletişim Tasarımı

Bölümün amacı; iletişim stratejilerini geliştirebilen, en karmaşık görsel problemleri kavrayarak, bu problemler üzerine sistematik biçimde eğilebilen, pratik beceriler ile teorik bilgileri harmanlayarak yaratıcı çözümler üretebilen, her türlü alanda tasarım üretip uygulayabilecek düzeyde, araştırmacı, sorgulayıcı, yaratıcı güce sahip, çağdaş görsel iletişim tasarımcısı yetiştirmektir. Temelini bilim, sanat ve teknolojinin oluşturduğu bölüm, uygulama ve üretime öncelik veren ve internet, mobil cihazlar, televizyon, sinema ve dijital medya ortamlarında çağın tüm gerekliliklerini karşılayan bir yapıya sahiptir. Görsel alanları anlamamanın ve uygulamanın ötesinde, disiplinlerarası alanlar ile yaratıcı çalışmalarla iç içe olan bölüm; geniş bir yelpazede düşünsel ve uygulamalı çalışmalar için alternatif alanlar yaratarak, öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirme imkânı verir.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Görsel iletişim tasarımı disiplinindeki temel tasarım ilkelerini, kavramları, medya ve formatları anlama becerisi kazanma ve diğer disiplinlerle ilişki kurabilme yeteneği.
- Çizim, renk ve yeterlilik ilkelerini uygulayabilme.
- Sanatın görsel dilini, farklılıklarını, estetik duyarlılığını kavrama ve yapıtlarına yansıtma, eser tasarlama ve oluşturma becerisi.
- Sanatın uygulama alanlarını, yöntemlerini teknik ve teknoloji olarak kavrama becerisi.
- Sanat bilgilerini ve sürecini, çağın gereksinimleri ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda güncelleme becerisi.
- Çeşitli estetik konular, süreçler ve medya ile ilgili çalışma bilgisi ve bunların sanat eserlerinin kavramsallaştırılması, geliştirilmesi ve tamamlanması ile ilişkisi.

- Disiplinlerarası sanat alanları arasındaki benzerlik, farklılık ve ilişkilerin anlaşılması.
- Eleştirel düşünerek analiz yapabilme, problemlere uygun çözüm önerileri getirebilme ve eserlerine yansıtabilme becerisi.
- Sanat çalışmalarına, çeşitli uzmanlık ve medya alanlarında çok çeşitli çalışmalara aşına olmayı teşvik eden deneyimler.
- Kültürlerin ve ulusların karmaşık tasarım problemlerini saptama, yorumlama ve çözme becerisi kazanma.
- Görsel iletişim tasarımı alanına ait ulusal ve uluslararası etik kuralları, mevzuatı ve kalite standartlarını kavrama ve uygulama becerisi kazanma.
- Görsel iletişim tasarımda kullanılan görsel-işitsel ve çoklu medya tekniklerini kullanma yeteneği kazanma.
- Görsel iletişim alanında tasarlanmış eserlerin özelliklerine hakim olma becerisi kazanma.

Müfredat

Mesleki dersler: 3 Boyutlu Bilgisayar Grafikleri, 3B Animasyon, 3D Modelleme, Açık hava Reklamcılığı, Ambalaj Tasarımı, Animasyon, Animasyon Teknikleri, Arayüz ve Etkileşim Tasarımı, Basım Uygulamaları, Basım (Haber) Fotoğrafçılığı, Baskıresim, Bilgisayarda Temel Tasarım, Bilişim Teknolojisi, Çizgi Film ve Grafik Mizah, Desen, Dijital Grafikler, Dijital İllüstrasyon, Dijital Medya, Dijital Ortamın Temelleri, Dijital Oyun Tasarımı, Dijital Video Uygulamaları, Fotoğraf Teknikleri, Fotoğraf ve Manipülasyon, Fotomanipülasyon Uygulamaları, Görsel Efekt Uygulamaları, Görsel İletişim Tasarımına Giriş, Görsel İletişim Teknikleri ve Uygulamaları, Görüntü İşleme, Görüntü, Ses ve Hareket, Grafik Tasarım, Hareketli Grafik Tasarım, İleri Fotoğraf Atölyesi, Jenerik Tasarımı, Kentsel Grafik, Konsept Tasarımı, Kurumsal Kimlik Uygulamaları, Manipülatif Görsel Anlatım ve Yaratım, Marka Tasarımı, Masaüstü Yayıncılık Uygulamaları, Modelleme ve Animasyon, Portfolyo ve Proje Sunum Tasarımı, Proje Geliştirme ve Uygulama, Reklam Fotoğrafçılığı, Sanat Fotoğrafçılığı, Ses Tasarımı ve Kurgusu, Stop Motion Görüntü ve Tasarım, Stop Motion Planlama ve Uygulama, Stüdyo Fotoğrafçılığı, Tasarım Çalışmalarına Giriş, Tasarım ve Kodlama, Tasarım ve Yaratıcı Tipografi

Uygulamaları, Temel Fotoğrafçılık, Temel Grafik Tasarım, Temel Tasarım, Temel Tasarıma Giriş, Tipografi, Vektörel Tasarım, Veri Görselleştirme, Video Görüntü Kurgu ve Uygulamaları, Video Grafiği ve Tasarımı, Video Uygulamaları, Video ve Ses Tasarımı, Web Tasarımı, Web Uygulamaları ve Çokluortam, Yayın Tasarımı.

Kuramsal Dersler: Alternatif Medya, Çağdaş Sanat Kuramları, Eleştirel Düşünce, Yaratıcılık ve Girişimcilik, Etkili Sunum ve Söyleşi Teknikleri, Fotoğraf Kültürü, Fotoğraf Tekniği, Görsel Algılama ve Tasarım, Görsel İletişim, Görsel Kültür, Görsel Okuma Yöntemleri, Grafik Tasarım Tarihi, Haber Kurgusu, İletişim Etiği, İletişim Psikolojisi, İletişim, Tasarım ve Kültür, İnovasyon ve Girişimcilik, İnternet Gazeteciliği, Kamuoyu ve Propaganda, Medya Analizi, Medya Estetiği, Medya Okuryazarlığı, Medya ve Kültürel Çalışmalar, Mesleki Sorumluluk ve Etik, Mitoloji, Modern Sanat Tarihi, Pazarlama İletişimi, Reklam Grafiği, Sanat Tarihi, Sayısal Kültür, Sosyal Medya, Sürdürülebilir Tasarım, Temel Reklamcılık, Yeni Medya.

7. Görsel Sanatlar

Bölüm; resimden baskı resmine, heykelden multimedya kadar uzanan önü açık, disiplinlerarası bir program yapılanması olan, dünyadaki çağdaş sanat gelişmelerini takip eden ve bu gelişmeleri eğitim-öğretim programlarına yansıtılabilen bir yapıya sahiptir. Genel olarak hem sanat stüdyo derslerinde hem de kuramsal derslerde seçmeli ders ağırlıklı olan bölüm; öğrencilere ilgi ve yetenekleri doğrultusunda geniş yelpazeli bir eğitim olanağı sunar. Stüdyo dersleri kuramsal derslerle desteklenir ve öğrenci üretim sürecini düşünsel eylem gücüyle birleştirme pratiği kazanır.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Görsel sanatlar disiplinindeki temel tasarım ilkelerini, kavramları, medya ve formatları anlama becerisi kazanma ve diğer disiplinlerle ilişki kurabilme yeteneği.
- Çizim, renk ve yeterlilik ilkelerini uygulayabilme.
- Sanatın görsel dilini, farklılıklarını, estetik duyarlılığını kavrama ve yapıtlarına yansıtma, eser tasarlama ve oluşturma becerisi.
- Sanatın uygulama alanlarını, yöntemlerini teknik ve teknoloji olarak kavrama becerisi.
- Sanat bilgilerini ve sürecini, çağın gereksinimleri ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda güncelleme becerisi.

- Çeşitli estetik konular, süreçler ve medya ile ilgili çalışma bilgisi ve bunların sanat eserlerinin kavramsallaştırılması, geliştirilmesi ve tamamlanması ile ilişkisi.
- Çeşitli görsel sanatlar alanları arasındaki benzerlik, farklılık ve ilişkilerin anlaşılması.
- Eleştirel düşünerek analiz yapabilme, problemlere uygun çözüm önerileri getirebilme ve eserlerine yansıtabilme becerisi.
- Sanat çalışmalarına, çeşitli uzmanlık ve medya alanlarında çok çeşitli çalışmalara aşına olmayı teşvik eden deneyimler.

Müfredat

Mesleki dersler: 3D Modelleme, Ambalaj Tasarımı, Animasyon, Baskı Resim, Bilgisayar Destekli Tasarım, Desen, Dijital Baskı Teknikleri, Dijital İllüstrasyon, Duvar Resmi Teknikleri, Fotoğraf, Grafik Tasarım, Heykel, Jenerik Tasarımı, Masaüstü Yayıncılık, Modelaj, Modelden Resim, Multimedya, Oyun Tasarımı, Özgün Baskı, Reklam Filmi Yapımı, Resim, Sanat Kitap Atölyesi, Temel Sanat Eğitimi, Tipografi, Vitray Teknikleri, Web Arayüz Tasarımı, Yazı ve Tipografi.

Kuramsal Dersler: Çağdaş Sanat Yorumları, Çağdaş Türk Sanatı, Görsel Sanatlar Tarihi, Güncel Sanat, Karşılaştırmalı Sanat Tarihi, Küratörlük ve Sanat Yönetimi, Metin Yazımı, Müzecilik, Sanat Kavramları, Sanat Tarihi, Sanatsal Anatomi, Türk Sanat Tarihi, Uygarlık Tarihi.

8. Grafik Tasarımı

Bölüm; çağdaş ve etkin bir görsel dil yaratabilen, toplumsal ve kültürel değişimleri izleyen, kavrayan, sorgulayan, bilinçli ve mesleki becerilere sahip; basılı medya ve dijital tasarım alanlarında grafik tasarımcılar yetiştirmeyi amaçlamaktadır. basılı medya veya dijital tasarım alanlarında uzmanlaşmayı sağlamak ve öğrencilerin yaratıcı niteliklerini geliştirmek üzere yapılandırılan bölümün müfredatında; broşür, afiş, kurumsal kimlik, kitap, dergi, katalog, basın ilanı, ambalaj tasarımı vb. uygulamalı dersler yer almaktadır.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Alanında kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahip olabilmek.
- Grafik tasarıma ait bilgi ve becerileri sanatta ve sektörde kullanabilmek.

- Grafik tasarıma alanında araştırma, gözlem, deneyimleme, değerlendirme becerisi geliştirebilmek.
- Grafik tasarım üretim sürecini tasarlamak, uygulamak ve sunabilmek.
- Edindiği bilgi ve beceriler çerçevesinde grafik tasarıma ilişkin çalışmalarını değerlendirebilmek.
- Grafik tasarım alanında öğrenme gereksinimlerini tanımlayabilmek ve öğrenmeyi yönetebilmek.
- Grafik tasarıma alanındaki bilgi ve becerilerini paylaşabilmek.
- Grafik tasarım alanında kullanılan her türlü teknik araç-gereç ve bilgisayar yazılımları ile birlikte genel bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanabilmek.
- Grafik sanatının geliştirilmesi, koordinasyonu ve tamamlanması için kavramları ve süreçleri kullanabilme becerisi kazanma.
- İşlevsel yaratıcılık ve proje geliştirme bağlamlarında çeşitli tasarımsal yöntem ve teknolojilerinin özelliklerini kullanma yeteneği.
- Grafik tasarım tarihinin fonksiyonel bilgisi, sanatsal ve teknolojik evrimi, temel estetik ve eleştirel teori anlayışı.
- Tasarım projesi geliştirmenin çeşitli aşamalarında ve ilişkili üretim süreçlerinde tüm ekip üyeleriyle işbirliği yapma ve iletişim kurma yeteneği.
- Tasarım ilkeleri ve bu öğelerin grafik sanatının gelişiminde nasıl birleştirildiği hakkında bilgiye sahip olma.
- Konseptten bitmiş bir ürüne, fikirleri ve / veya hikayeleri bir izleyiciye ileten temel sanat, kavram, araç, teknik, prosedür ve teknolojilerin kullanımındaki bilgi ve becerileri belirli projelerin ihtiyaçlarına uygun olarak kullanma yeteneği.

Müfredat

Mesleki dersler: Ambalaj Tasarımı, Animasyon, Basım Teknikleri, Bilgisayar Destekli Grafik Tasarım, Bilgisayarlı Görsel Tasarım, Desen, Endüstriyel Grafik Tasarım, Fotoğrafçılık, Görsel İletişim Tasarımı, Grafik Desen, Grafik Tasarımına Giriş, Grafik Uygulamaları, Grafik ve Animasyon, İllüstrasyon, Masaüstü Yayıncılık, Özgün Baskı, Özgün Kitap Tasarımı, Plastik Sanatlar, Portfolyo

Tasarımı, Reklam Grafiği, Resim, Temel Reklamcılık, Temel Sanat Eğitimi, Tipografi / Yazı Karakteri Tasarımı Üç Boyutlu Tasarım, Web Tasarımı, Yayın Tasarımı.

Kuramsal Dersler: Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Eleştirel Düşünme ve Yaratıcılık, Estetik, Fotoğrafçılık, İletişim, İletişimde Tasarım Okumaları, Matbaa Malzeme Bilgisi ve Terminolojisi, Mitoloji, Reklam Analizi, Reklamcılık, Renk Bilgisi, Sanat Tarihi, Sanat ve Tasarım Kültürü, Sinema Tarihi, Tasarım Kültürü, Temel Bilgi Teknolojileri.

9. Heykel

Bölüm; öğrencinin kendi kişiliğini koruyarak onun belirginleşmesini ve sağlam bir temel üzerinde kendi söylemek istediklerini sanatının diliyle anlatabilmesini sağlamayı; heykel disiplininin geleneksel teknik beceri ve yöntem bilgilerine sahip, bu bilgileri uygulayabilen, yorumlayabilen ve yeni kavramlar ortaya koyabilen; çağdaş yöntemleri sanatsal üretimlerde kullanabilen, üretmiş olduğu heykelleri kavramsal boyutta tartışabilen, farklı sanat disiplinleri ile heykel disiplini arasında geçirgenlik sağlayabilen heykeltıraşlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Çeşitli malzemelerin olanaklarını ve sınırlamalarını anlama.
- Disiplin gelenekleri, kavramsal modlar ve evrimleri hakkında işlevsel bilgi becerisi.
- Disiplinlerarası ortak çalışabilme becerisi.
- Estetik ve tasarım sorunlarına çözüm geliştirme becerisi.
- Heykel sanatındaki sorunları belirleme, tanımlama ve çözümüleme becerisi.
- Heykel tarihi ve teorisi hakkında fonksiyonel bilgi.
- Heykelde çalışmayı desteklemek için çizim yeteneği.
- Kavramdan, bitmiş ürüne kadar heykel uygulamaları için gerekli olan araç ve teknikleri kullanma becerisi..
- Mümkün olan en geniş teknik ve konsept yelpazesini kullanarak heykeli hazırlama becerisi.
- Sanat - tasarım bilgilerini heykel alanında uygulama becerisi.

- Üç boyutlu tasarıma ağırlık vererek temel tasarım ilkelerini kavrama ve bu ilkeleri belirli bir estetik amaca uygulama becerisi.

Müfredat

Mesleki dersler: Ağaç-Taş Atölyesi, Ahşap Atölyesi, Artistik Perspektif, Bilgisayar Destekli Heykel Tasarımı, Desen, Form ve Kompozisyon, Fotoğrafik Uygulama, Heykel-Desen, Heykel Tasarımı, Heykel Teknikleri, Heykel ve Yaratıcılık Yöntemleri, Kalıp ve Döküm Teknikleri, Metal Atölyesi, Modelaj, Perspektif, Sanatsal Anatomi, Seramik-Heykel, Serbest Malzeme Atölyesi, Takı Teknikleri, Temel Heykel Eğitimi, Temel Sanat Eğitimi.

Kuramsal Dersler: Artistik Anatomi Ve Morfoloji, Çağdaş Sanat, Estetik ve Sanat Felsefesi, Genel Sanat Tarihi, Görsel Anlatım Teknikler, Heykel Sanatı Üzerine Yaratıcı Yazım, Heykel ve Çevre, Mitoloji ve Heykel, Mitoloji ve İkonografi, Sanat Eserleri İnceleme, Sanat Felsefesi, Sanat Kavramları, Sanat Kavramlarına Giriş, Sanat ve Teori, Sanat Yapıtını Çözümleme Yöntemleri, Sanat Yazıları, Temel Bilgi Teknolojisi, Temel Sanat Eğitimi.

10. İç Mimarlık

Bölüm; geçmişin ışığında çağın gereksinimlerine uygun bir eğitim-öğretim yaklaşımını benimser; alanında sorumluluk sahibi, araştırmacı, bilimsel ve teknolojik olduğu kadar sanatsal ve düşünsel boyutları meslek pratiğine dönüştürecek bilgi ve beceriler kazanan; yerleşim yerlerinin görsel, teknik, fonksiyonel ve estetik yönlerini ele alan; sanat ve tasarım kavramlarını, mekân analizini ve planlamasını ve müşterilerin ve kullanıcıların özel ihtiyaçlarını yorumlayan; iç mekân tasarımı ve organizasyonu için gerekli olan malzeme, mobilya ve yapı bilgilerini birleştirme yeteneğine sahip bireyler yetiştirmeyi hedefler.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Sanat ve tasarım bilgilerini İç mimarlık alanında kullanabilme becerisi kazanma.
- İç mimarlık alanındaki bilgi ve becerileri bir araya getirme ve entegre etme, iç mekânları tasarlama becerisi.
- Tasarım ve rengin, özellikle insanın tepkisi ve davranışı ile ilgili iki ve üç boyutlu temel ilke ve uygulamalarının anlaşılması.

- Tasarım prensipleri arasında temel görsel unsurlar, organizasyon ve ifade prensipleri ve tasarım problemlerini çözme becerisi.
- Çok çeşitli konut ve konut dışı projelerde tasarım ve renk prensiplerini uygulayabilme. (Yapı ve yüzey, alan ve ölçek, malzemeler, mobilya, aydınlatma, akustik, ısıtma ve soğutma sistemleri, hava kalitesi sistemlerinin estetik ve fonksiyonel özellikleri, işlevi, kalitesi ve etkisi hakkında bilgi ve problemleri yaratıcı bir şekilde çözme becerisi.)
- Programlama, çevresel kontrol sistemleri, antropometri (insan vücudunun boyutları ile ilgilenen özel bir bilim dalı), ergonomi, proksemi (kişisel alanlar / sosyal mesafeler), yol bulma, sürdürülebilirlik, evrensel tasarım ve fiziksel / zihinsel zorluklar için tasarım gibi alanlar dahil olmak üzere insan faktörlerinin ve insan davranışının temel unsurlarının anlaşılması. Tasarım kararları verirken, insan davranışı ve insan faktörü hususlarını proje hedefleri ve tasarım unsurlarıyla bütünleştirme yeteneği kazanma.
- İnşaat ve bina sistemlerinin teknik yönleri ve enerji tasarrufu bilgilerinin yanı sıra; yürürlükteki yasal kodlar, sözleşme dokümanları, şartname protokolleri ve programları, çevre sistemleri, erişilebilirlik, insan sağlığı ve güvenliği ile ilgili yönetmeliklerin çalışma bilgisi ve bu bilgileri belirli tasarım projelerine uygun şekilde uygulama becerisi.
- İç tasarım projelerinin kavramlarını ve gereksinimlerini içeren veya potansiyel olarak dahil olan çok çeşitli profesyoneller hakkında bilgi sahibi olma ve bu profesyoneller ile iletişim kurma yeteneği kazanma.
- Kurulum prosedürleri, proje yönetimi, çizelgeler, malzeme ve ekipman özellikleri gibi üretim elemanlarını kavrama.
- İşbirliği becerilerinin kazanılması ve disiplinler arası veya çok disiplinli takımlarda etkin çalışma becerisi.
- Sanat, mimari, dekoratif sanatlar ve iç tasarım tarihi hakkında iş ve fikirlerin iç tasarım uygulamasının evrimi üzerindeki etkileri hakkında fonksiyonel bilgi.
- Profesyonel ve etik davranışlar ile patentler, ticari markalar ve telif hakları gibi fikri mülkiyet konuları dahil profesyonel tasarım uygulamaları ve süreçleri hakkında işlevsel bilgi.

- Girişimcilik, pazarlama, muhasebe ve üretim dahil temel iş uygulamaları hakkında işlevsel bilgi, etik, fikri mülkiyet, işgücü sorunları, ekolojik-sosyal sorumluluk ve sürdürülebilirlik ile ilgili kararlar gibi iç tasarımın genel işiyle ilgili temel uygulamaları öğrenme.

- Bilgi toplama, araştırma yapma ve analizleri tasarım projelerine uygulama becerisi. İç tasarımla ilgili araştırma teorileri ve metodolojilerine aşina olmak.

Müfredat

Mesleki dersler: Aydınlatma Tasarımı, Bilgisayar Destekli Tasarım, Bilgisayarlı Sunum Tekniklerine Giriş, Deneyime Dayalı Mekân Tasarımı, Endüstriyel Mutfak Tasarımı, Fotoğrafçılık, Görsel Anlatım Teknikleri, Grafikselle Anlatım ve Tasarım, İç Mimari Proje, İç Mimarlığa Giriş, Maket ve Model Yapım Teknikleri, Mekân İllüstrasyonu, Mekân Tasarımına Giriş, Mimari Anlatım Teknikleri, Mimari Tasarım Stüdyosu, Mobilya Konstrüksiyon, Mobilya Tasarımına Giriş, Oyun ve Oyuncak Tasarımı, Perspektif, Restorasyon, Rölöve, Serbest Çizim Teknikleri, Sergi ve Sergi Mekânı Tasarımı, Tasarı-Geometri, Tasarım, Tasarımda Eskiz, Teknik Resim, Temel Sanat Eğitimi, Temel Tasarım, Ticari Fuar Sergileme Tasarımı, Yapı Bileşenleri-Malzeme Seçimi, Yaratıcı Malzeme Kullanım Teknikleri.

Kuramsal Dersler: Detay Bilgisi, Eğitim Yapıları, Grafik Anlatım, İç Mimarlığa Giriş, İç Mimarlık Tarihi, İç Mimarlıkta Yapı ve Malzeme, İnsan ve Toplumsal Etmenler, İnsan-Mekân İlişkileri, Malzeme Bilgisi, Mekân Organizasyonu, Meslek Uygulama Bilgisi, Meslek Yönetimi ve Etiği, Mesleki İletişim, Mimarlık Kültürü, Mimarlık ve Sanat Tarihi, Mobilya Tarihi, Modern Mimarlık Tarihi, Okuma Odası: Metin ve İmge, Sosyal Bilimler İçin Matematik, Soyut Düşüme, Strüktör ve Malzeme, Tasarım ve Sanat Felsefesi, Tasarımda Görsel Medya, Turizm Yapıları.

11. Moda ve Tekstil Tasarımı

Bölümün amacı; evrensel ve çağdaş tasarım değerlerine sahip, analitik düşünce yeteneği kazanmış, disiplinlerarası ilişki kurabilen, estetik ve sanatsal bakış açısı güçlü, özgün tasarım yapabilme yetisine sahip tasarımcılar yetiştirmektir. Moda ve tekstil tasarımcıları; ürün ve hizmet üretmek için kumaşların ve ilgili tekstil sanatlarının estetik, görsel ve teknik yönlerini entegre eder; estetiği ve teknolojiyi, işlevi ve değeri arttırmak amacıyla birleştirirler.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Renk, doku ve desen gibi tasarım öğelerinin, giysilerin tasarımı ve yapımı ile ilgili olarak üç boyutlu formların estetik, illüzyonist ve pratik işlevlerine nasıl katkıda bulunduğunu anlamak. Bu anlayışın gelişimi, form analizi ve entegrasyonu, renk ve tasarım gibi alanlarda lisans programı boyunca devam eder.
- Kumaş tasarımı ve üretimi ile ilgili olarak görsel formların ve estetik fonksiyonlarının anlama becerisi kazanma.
- Taslaktan veya spesifikasyonlardan (tanımlama, teknik özellik) bitmiş ürüne kadar iş üretmeye yetecek temel araç, teknik ve süreçlerin kullanımında bilgi ve beceriler kazanma. Bu bilgi ve beceriler; insan formu ve işlevi hakkında işlevsel bilgi ve eskiz, çizim, bilgisayar destekli tasarım dahil olmak üzere mevcut ve gelişmekte olan materyal, medya ve teknolojilerin kullanımındaki potansiyel ve profesyonel yeteneklerin farkındalığını içerir.
- Tasarım önceliklerini ve alternatiflerini belirleme becerisi; kriter ve gereksinimleri araştırma, tanımlama ve değerlendirme becerisi; proje öğelerini koordine etme ve tasarım sürecinin tüm aşamalarında ilgili personel ile iletişim kurma becerileri kazanma.
- Moda ve tekstil pazarlarının özellikleri ve organizasyonu ile ilgili çalışma bilgisine dayalı olarak birkaç pazar için tasarım yapabilme deneyimine sahip olma.
- İşbirliği becerilerinin kazanılması ve disiplinler arası veya çok disiplinli takımlarda etkin çalışma becerisi kazanma.
- Moda ve tekstil tasarım tarihiyle ilgili temel bilgilere, zaman içindeki ve kültürler üzerindeki evrime etkileri hakkında bilgilere sahip olma.
- Profesyonel ve etik davranışlar ile patentler, ticari markalar ve telif hakları gibi fikri mülkiyet konuları, profesyonel tasarım uygulamaları ve süreçleri hakkında işlevsel bilgiye sahip olma.
- Mesleğin diğer tasarım alanlarıyla olan bağlantısının anlaşılması ve moda ve tekstil tasarımının pratik ve teorik yönlerine dengeli bir yönlendirme geliştirme fırsatları yakalama.

Müfredat

Mesleki dersler: Aksesuar Tasarımı, Baskı Tasarımı, Baskı Teknikleri, Baskı Teknolojisi, Bilgisayar Destekli Kalıp Tasarımı, Bilgisayar Destekli Tasarım, Bilgisayar Destekli Teknik Çizim, Camera Obscura ve Perspektif, Defile Organizasyonu ve Moda Koreografisi, Deneysel Giysi Tasarımı, Desen, Desen Geliştirme, Dikiş Atölyesi, Dikiş Teknikleri, Doğal Boya, Dokuma Tasarımı, Dokuma Teknolojisi, Drapaj, Endüstriyel Çalışmalar ve Tasarım Geliştirme, Ev Tekstili, Genel Tekstil Teknolojisi, Geri Dönüşümlü Kağıt Yapımı ve Tasarımı, Giysi İçin Teknik Çizim, Giysi Kalıpcılığı, Giysi Tasarımı, Kağıtla Tasarım ve Ekoloji, Kumaş Yapı Bilgisi, Mesleki Temel Tasarım, Moda Fotoğrafçılığı, Moda Sunum Teknikleri, Moda Tasarımı, Stil Tasarımı, Tekstil Tasarımı, Temel Fotografi, Temel Sanat Eğitimi, Temel Tasarım, Triko Tasarımı.

Kuramsal Dersler: Araştırma Yöntemleri, Defile Organizasyonu ve Kareografi, Eleştirel Düşünce, Yaratıcılık ve Girişimcilik, Elyaf ve İplik Teknolojisi, Estetik ve Sanat Felsefesi, Giysi Tasarımında Doku, Giysinin Evrimi, Karşılaştırmalı Batı Sanat Tarihi, Kostüm Tarihi, Kumaş Yapı Bilgisi, Lif Sanatı, Marka Geliştirme, Mesleki Sorumluluk ve Etik, Moda Editörlüğü, Moda Pazarlama ve Girişimcilik, Moda Tasarımına Giriş, Moda Tasarımında Renk Olgusuna Disiplinlerarası Yaklaşımlar, Moda Teorisi, Moda Trendleri, Moda ve Sinema, Örgü Kumaşlarda Yapı Bilgisi, Stil Tasarımı (Styling), Sürdürülebilir Etik Moda, Tasarım Kültürü, Tasarım ve Algı, Tekstil Tarihi, Uygarlık Tarihi.

12. Müzik

Piyano, yaylı çalgılar, üflemeli ve vurmali çalgılar ve kompozisyon ve orkestra şefliği anasanat dallarından oluşan müzik bölümü; orkestra enstrümanlarının hemen hemen bütün dallarında eğitim-öğretim vermektedir. Bir müzik derecesine karar verirken seçilebilecek birçok program seçeneği ve çalışma seviyesi vardır. Kabul kriterleri, ders ve kariyer seçenekleri, bir öğrencinin seçtiği derece seviyesine ve odaklanmaya bağlıdır. Bu programlar genellikle pratik müzik gelişiminin yanı sıra teorik ve tarihi dersler içerir. Amaç; öğrencileri müzik teorisi ve praksi konusunda eğitmektir. Müzik eğitimi; müzik teorisi, uyum, kontrpuan, müzik tarihi, müzik formları gibi gerekli disiplinlere dayanır. Pratik kısım enstrüman çalma, ses eğitimi, vokal görme şarkıları ve yapım tekniklerine dayanmaktadır. Bölümün amacı,

öğrencilere alanında yeni araştırma ve keşifler yapabilmeleri için bilimsel araştırma yöntemlerini öğretmektir. Öğrenciler araştırmacı deneysel teknikleri (nicel ve nitel) ve bunların müzik eğitimi uygulamasının geliştirilmesine uygulanmasını öğrenirler. Bu tür bir araştırmayı sürdürmek için, bilgisayar bilimi ile birlikte psikoloji, araştırma tasarımı ve analizi ve ölçümüne aşina olmak gereklidir. Müzik eğitimi; yetenekleri, becerileri geliştirmeye ve müzik hayatını zenginleştirmeye yardımcı olur. Tüm öğrenciler müzik teorisi, müzik tarihi, grup piyano, işitsel beceriler gibi uygulamalı çalışmalar ve topluluklar, müzik eğitimi ve liberal çalışmalar derslerini tamamlar. Müzik eğitimi; sınıf müzikleri, koro müziği, enstrümantal müzik ve müzik teknolojisi de dahil olmak üzere farklı enstrümanlarda beceri ve bilgi sağlar. Koro ve enstrümantal müzik eğitimi laboratuvarları, öğrenciler için otantik öğretim deneyimleri sağlar.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Bilimsel bakış açısıyla kültürümüzü analiz etmeyi öğrenirken diğer kültürlerle de sentez yapacak yeterliliğe sahip olma becerisi kazanır.
- Müzik insanı olarak kendini sürekli geliştirme bilinci kazanır.
- Müziğe ilişkin kuramsal bilgiye sahip olma ve bu bilgileri müziğin diğer alanlarıyla ilişkilendirerek beceriye dönüştürebilme yetkinliği kazanır.
- Müziği anlamaya, çözümlenmeye dayalı yorumlama ve teknik ya da müzikal olarak eserleri deşifre edebilme becerisi kazanır.
- Sesini doğru ve etkili biçimde kullanabilme becerisi kazanır.
- Çözümleyici ve eleştirel düşünebilme; bağımsız olarak veya grup içinde uyumlu ve üretken olarak çalışabilme becerisi kazanır.
- Müziği bütün yönleriyle araştırırken, öğrendiği bilgileri sentezleyip çağın gereklerini dikkate alarak eleştirel bir bakış açısı oluşturma yetisi kazanır.
- Ulusal ve uluslararası müzik kültürlerine dair entelektüel bilgi birikimi kazanır.
- Müzik ile ilgili geniş bir dağarcığa sahip olma ve bu dağarcığı amaca uygun kullanabilme yetisi kazanır.
- Müziğin yazımından dinleyici ile temas ettiği ana kadar olan sürecin her aşamasında etkin olma becerisi kazanır.

- Yaşamın bütününe bir performans alanı olarak gören ve tasarlayan, yani müzikle beraber düşünen bireyler olma bilinci kazanır.
- Müzik tarihine, kültürüne ve estetik konularına ilişkin bilgiye sahip olur.
- Alanına ilişkin çalışmaların amacını, yöntemini, topluma yönelik etkilerinin bilincinde olarak yazılı ve sözlü iletişim kurabilme yeteneği kazanır.
- Alanında edindiği bilgi, beceri ve yetkinlikleri ekip çalışması içinde paylaşabilme, uygulayabilme becerisi kazanır.
- Müzik eserlerini armonik ve biçimsel yönden analiz edebilme ve seslendirme, üretme veya yönetme becerisine sahip olur.
- Alanı ile ilgili yeni gelişmeleri izleyebilme, algılayabilme, değerlendirebilme, yorumlayabilme, tasarlayabilme ve uygulayabilme yeteneği kazanır.
- Duyusal algıyı çalışmalarına yansıtabilme becerisi kazanır.
- Müzik konusunda ulusal ve uluslararası değerlerin farkındalığına sahip olur, çalışmalarını topluma anlatabilecek iletişim becerisi kazanır.
- Kuram ve uygulama bütünlüğü sağlayabilme, farklı ekol ve teknikleri uygulayabilme becerisi kazanır.
- Müzik ekol ve teknikleri, müzik eleştirisi, müzik etiği konusunda bilgi sahibi olma ve uygulama becerisi kazanır.
- Müzik tarihinin dönemlerini tanıyabilecek, tanımlayabilecek bilgiye sahip olur.
- Kendi çalışmaları üzerine çözümleyici ve eleştirel düşünme yetisi kazanır.

Müfredat

Mesleki dersler: Aranjman, Armoni ve Eşikleme, Bağlama, Batı Müziği Teori Ve Uygulaması, Besteciliğe Giriş, Bireysel Ses Eğitimi, Blokflüt, Çoksesli Koro, Deşifraj, Elektronik Org Eğitimi, Flüt, Gitar, Keman, Klarnet, Kompozisyon Atölyesi, Kontrbas, Kontrpuan-Eşlik, Korno, Koro, Müzisyenlik, Oda Müziği, Orff Çalgıları, Orkestra, Piyano, Ses Eğitimi, Solfej, Stereo Mix, Surround Mix ve Mastering, Şan, Türk Sanat Müziği Korosu, Viyola, Yaratıcılık Atölyesi ve Ensemble.

Kuramsal dersler: Batı Müziği Tarihi: Antik'ten Klasik Döneme, Batı Müziği Tarihi: Romantik Dönem, Bilişim Teknolojileri, Bir Kompozisyon Ortamı Olarak Stüdyo,

Eğitim Psikolojisi, Eleştirel Dinleme, Enstrüman Bilgisi, Felsefe, Müzik Kültürü, Geleneksel Türk Halk Müziği, Güncel ve Popüler Müzikler, Kompozisyona Giriş, Müziğin Temelleri, Müzik Araştırmaları: Müzikte Biliş, Müzik Biçimleri, Müzik Düşünmek, Müzik Endüstrisinin Güncel Sorunları, Müzik Tarihi, Müzik ve Toplumsal Cinsiyet: Müzikte Kadınlar, Müziksel İşitme Okuma Yazma, Piyano Topluluğu, Ses Kayıt Teknolojileri, Ses Sanatları, Türk Devrim Tarihi, Yapı ve Biçim Analizi, Yeni Müziğin Tarihi ve Felsefesi.

Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar: Bölümde flüt, obua, klarnet, fagot, saksafon, trompet, korno, trombon, tuba sanat dallarında eğitim verilir. Bölümün amacı; öğrencinin çalgı üzerindeki kontrolünü sağlayabilen, teknik ve müzikal olarak ulusal-uluslararası orkestra ve oda müziği gruplarında çalabilecek, solo dinletiler sanatçılar yetiştirmektir.

Müfredat

Mesleki dersler: Armoni, Armoniye Giriş, Bilgisayarda Notasyon, Çalgı Bilgisi, Diksiyon, Enstrüman, Eşlik Teknikleri, Fagot, Flüt, Klarnet, Korno, Koro, Korrepetisyon, Obua, Oda Müziği Repertuarı, Oda Müziği, Orkestra Repertuarı, Orkestra, Saksafon, Salon Dansları, Ses Eğitimi, Solfej, Sonat Biçimi, Stüdyo ve Mikrofon Teknikleri, Trombon, Trompet, Tuba, Üfleme ve Vurmalı Çalgılar Orkestrası, Vurmalı Çalgılar.

Kuramsal Dersler: 19. Yüzyıl Müziğinde Tür ve Biçim, 20. Yüzyıl Müziğine Giriş, Barok Müzik, Çağdaş Performans Teknikleri, Dünya Müzikleri, Elektronik ve Bilgisayarlı Müzik Tarihi, Eser Analizi, Estetik, Form Bilgisi, Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi, İşitsel Kuram, Mitoloji, Müzik Akımları, Müzik Tarihi, Müzik Teorisi ve Duyuş, Polifonik Türler, Repertuar Analizi, Sanat Tarihi, Sonat Biçimi, Temel Bilgi Teknolojisi, Temel Sanat Kavramları, Toplum Bilimine Giriş, Topluma Hizmet Uygulamaları, Vokal Müzikte Tür ve Biçim.

Yaylı Çalgılar: Bölümde keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, arp, gitar sanat dallarında eğitim verilir. Bölümün amacı; seçtikleri enstrüman dalında duyarlı, deneyimli ve bilimsel bilgilerle donanmış, müzik anlayışında estetik beğeniye ulaşmış, alanının tarihsel gelişimini özümseyerek kendi dönemine entegreli bir şekilde yorumlayabilen, gelişmeleri yakından izleyen ve çalışmalarıyla alanındaki gelişmelere katkı sağlayabilecek düzeye erişmiş sanatçılar yetiştirmektir.

Müfredat

Mesleki dersler: Armoni Teknikleri, Armoniye Giriş, Arp, Bilgisayarda Notasyon, Çalgı Bilgisi, Diksiyon, Enstruman, Eşlik Teknikleri, Gitar, Keman, Kontrbas, Koro, Korrepetisyon, Oda Müziği Repertuarı, Oda Müziği, Orkestra Repertuarı, Orkestra, Salon Dansları, Ses Eğitimi, Solfej, Stüdyo ve Mikrofon Teknikleri, Viyola, Viyolonsel, Yaylı Çalgılar Repertuarı.

Kuramsal Dersler: 19. Yüzyıl Müziğinde Tür ve Biçim, Barok Müzik, Çağdaş Performans Teknikleri, Dünya Müzikleri, Elektronik ve Bilgisayarlı Müzik Tarihi , Eser Analizi, Form Bilgisi, İşitsel Kuram, Müzik Akımları, Müzik Tarihi, Polifonik Türler, Repertuar Analizi, Sanat Tarihi, Sonat Biçimi, Temel Bilgi Teknolojisi, Temel Sanat Kavramları, Toplum Bilimine Giriş, Topluma Hizmet Uygulamaları, Vokal Müzikte Tür ve Biçim.

Piyano: Bölümün amacı; öğrencilerin piyano dalında deneyimli ve bilimsel bilgilerle donanmış, müzik anlayışında estetik beğeniye ulaşmış, alanının tarihsel gelişimini özümseyerek kendi dönemine entegreli bir şekilde yorumlayabilen, gelişmeleri yakından izleyen ve çalışmalarıyla alanındaki gelişmelere katkı sağlayabilecek düzeye erişmiş sanatçılar yetiştirmektir.

Müfredat

Mesleki dersler: Armoni, Çalgı Tekniği Ve Repertuar, Koro, Oda Müziği, Oda Müziği Repertuarı, Piyano Deşifre, Piyano Eşlik, Piyano, Temel Piyano Akordu, Uygulamalı İki Piyano Ve Dört El Repertuarı.

Kuramsal dersler: 20. Yüzyıl Oda Müziği Repertuarı, 20. Yüzyılın İlk Çeyreğinde Avrupa Müziği, Barok Müzik Repertuarı, Çağdaş Müzik İncelemeleri, Dünya Müziği, Estetik, Form Bilgisi, Fransız İzlenimci Müziği, İleri Piyano Edebiyatı, Mitoloji, Müzikal Metin Analizleri, Piyano Yorumcuları Tarihi, Stravinsky Ve Bartók'un Müzikal Dili, Uygarlık Tarihi.

13. Plastik Sanatlar

Resim, baskı resim, film, heykel, cam ve seramik vb. alanlarda uygulamalı disiplinlerarası bir eğitim veren plastik sanatlar bölümü; analiz, öz eleştiri, düşünme ve iletişim becerilerini - hem sözlü hem de görsel olarak - ve ihtiyaç olan pratik becerileri geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bir alanda uzmanlaşmak yerine birden fazla

konuda bilgi edinmeyi tercih eden öğrenciler için uygun bir bölümdür. Bölümün amacı; çağın ihtiyaçlarına yanıt verebilen, farklı malzeme ve yöntemleri düşünsel kaygılarla birleştirerek yeni ifade yolları bulup uygulayabilen, yaratıcı bireyler yetiştirmektir. Öğrencilerin eleştirel ve bağlamsal sanat anlayışlarını geliştirmelerine odaklanan bölümde; öğrenciler hem dijital hem de analog çizim, boyama, heykel, baskı yapımı, performans, film ve fotoğraf gibi ortamları keşfederek çok disiplinli bir yaklaşımla eğitim alırlar. Öğrenci görsel ifade, teknik yetenek ve eleştirel analiz için kişisel kapasitesini geliştirme imkânı bulur.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Plastik sanatlar disiplinindeki temel tasarım ilkelerini, kavramları, medya ve formatları anlama becerisi kazanma ve diğer disiplinlerle ilişki kurabilme yeteneği kazanma.
- Temel sanat kavramalarını kullanabilme yeteneği kazanma.
- Proje geliştirebilme, sunabilme ve uygulayabilme yeteneği kazanma.
- Farklı disiplinlerdeki bilgi ve yetenekleri, özgün bir yapı oluşturabilmek için kullanabilme yeteneği kazanma.
- Eser üretim sürecinde gerek duyulan disiplinlerarası dallarla iletişim kurabilme, organize davranış biçimi geliştirebilme yeteneği kazanma.
- Sanatın görsel dilini, farklılıklarını, estetik duyarlılığını kavrama ve yapıtlarına yansıtma, eser tasarlama ve oluşturma becerisi kazanma.
- Sanatın uygulama alanlarını, yöntemlerini teknik ve teknoloji olarak kavrama becerisi.
- Sanat bilgilerini ve sürecini, çağın gereksinimleri ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda güncelleme becerisi.
- Çeşitli estetik konular, süreçler ve medya ile ilgili çalışma bilgisi ve bunların sanat eserlerinin kavramsallaştırılması, geliştirilmesi ve tamamlanması ile ilişkisi.
- Disiplinlerarası sanat alanları arasındaki benzerlik, farklılık ve ilişkilerin anlaşılması.
- Eleştirel düşünerek analiz yapabilme, problemlere uygun çözüm önerileri getirebilme ve eserlerine yansıtabilme becerisi.

- Sanat çalışmalarına, çeşitli uzmanlık ve medya alanlarında çok çeşitli çalışmalara aşına olmayı teşvik eden deneyimler.

Müfredat

Mesleki dersler: Ahşap Oyma Atölyesi, Baskı Yapımı, Cam Atölyesi, Çizim Teknikleri, Desen, Dijital Resme Giriş, Disiplinlerarası Stüdyo, Heykel, İllüstrasyon, Maske, Modelaj, Modelleme, Oyuncak Tasarımı, Özgün Baskı Resim (Serigrafî, Litografî, Gravür), Plastik Sanatlara Giriş, Resim, Resim Teknolojisi, Seramik Atölyesi, Tablo, Takı Tasarımı, Temel Sanat Eğitimi, Video Düzenleme Teknikleri.

Kuramsal Dersler: 20. Yüzyıl Sanat Akımları, Düşünce Tarihi, Estetik ve Sanat Tarihi, Form ve Kompozisyon, Karşılaştırmalı Sanat Tarihi, Metin İncelemesi, Plastik Sanatlar Analizi, Plastik Sanatlara Giriş, Resim Teknolojisi, Sanat Eleştirisi, Sanat Etiği, Türk Sanat Tarihi, Uygarlık Tarihi.

14. Resim

Resim bölümü; yaratıcı, araştırmacı, gözlemci, sanatsal yorum ve düşünceleri sezebilen, özgün anlatım dili olan, sanatın genel fonksiyonu içinde resim sanatı alanında gereksinim duyulan bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin duygu, düşünce, özlem gibi hislerini belirli estetik kurallar çerçevesinde iki boyutlu olacak şekilde hazırlamalarını ve resim sanatını icra etmelerini sağlar. Resimde mekân, hacim ve ışık etkilerinin; biçim, renk, çizim, ton farklılıkları ve doku özellikleri gibi yardımcı öğeler ile elde edildiklerini kavrarlar. Bu bilgiler ışığında eğitimde; desen, temel sanat eğitimi gibi derslerin yanı sıra genel kültür dersleri ve geleneksel resim teknikleri, özgün baskı, modelaj, seramik, heykel, mozaik, fresk çalışmalara yer verilir.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Tasarım ve rengin temel prensiplerini, kavramları, ortam ve formatları ve bunları belirli bir estetik amaca uygulama becerisi kazanma. Bu beceri; temsil, yanılsama ve anlam meseleleri ile ilgili olarak disiplinin gelenekleri, kuralları ve evrimleri hakkında işlevsel bilgileri içerir. Program boyunca estetik ve tasarım sorunlarına çözümlerin geliştirilmesi devam etmelidir.

- Çizim, iki boyutlu tasarım ve renk kullanımını sentezleyebilme. Bu yetenekler, temel çalışmalarla başlanarak ve gelişmiş yeteneklerin geliştirilmesine yönelik program boyunca devam edilerek geliştirilir.
 - Boya ve yüzey bilgisi dahil olmak üzere konseptten nihai ürüne kadar çalışmak için yeterli olan temel araç, teknik ve işlemlerin kullanımında bilgi ve beceri kazanma.
 - Resim tarihi, sanat kuramları ve eleştirisi hakkında bilgi sahibi olma.
 - Eser üretimi sürecinde araştırma, sentez, değerlendirme ve yorumlayabilme; yöntem ve teknikleri kullanma yeteneği kazanma.
 - Eser üretim sürecinde gereksinimleri karşılayacak tasarlama ve yaratma becerisi
 - Görme-gözlem, çözümlene becerisi kazanma.
 - Disiplinlerarası düşünebilme ve çalışabilme becerisi kazanma.
 - Sanatsal sorunları belirleme, tanımlama ve çözümlene becerisi kazanma.
- Sanatın evrensel ve toplumsal boyutlarda etkilerini anlama becerisi kazanma.
- Yaratıcı ve yapıcı düşüncelerini görselliğe aktarabilme yeteneği kazanma.
 - Resim malzemelerini ve tekniklerini tanımlama ve uygulama becerisi
 - Sanat ve tasarım projeleri uygulama becerisi kazanma.

Müfredat

Mesleki dersler: Artistik Anatomi, Artistik Perspektif, Atölye, Çizim Stüdyosu veya Form ve Boşluk, Çizim ve Yapı Formu, Deneysel Çizim Projeleri, Desen, Dijital Baskı Teknikleri, Duvar Resmi Teknikleri, Duvar Resmi, Figür Çizimi ve Anatomi, Fotograf ve Resim, Fotografi, Görme ve Biçimlendirme, Gravür, Heykel - Yeni Türler veya Fotoğraf, Litografi, Mesleki Teknoloji, Modelaj, Modelden Resim, Özgün Baskı Resim Özgün Baskı, Proporsiyonel Çizim ve Analitik Yerleştirme Teknikleri, Renk ve Tasarım Yoluyla Bağlantılar, Resim teknolojisi, Resim, Sanat Eseri Analizi, Serbest Desen, Sergi Yapımı Tarihi ve Uygulaması, Sergileme ve Sunum Teknikleri, Serigrafi, Tasarım Araçları ve Teknikleri, Temel Fotoğrafçılık, Temel Sanat Eğitimi, Temel Stüdyo, Uygulama Atölyeleri, Video Projeleri, Vitray Teknikleri, Yaratıcı Aksiyon Dersi (disiplinler arası takımlarda çalışmalar), Yazı ve Tipografiye Giriş.

Kuramsal Dersler: Çağdaş Resim Sanatı, Fotografi, Genel Sanat Tarihi, Güncel Sanat, Kültür Tarihi, Mesleki Teknoloji, Mitoloji ve İkonografi, Modernizm ve Postmodernizm, Plastik Sanat Öğeleri ve İlkeleri, Sanat Eseri Analizi, Sanat Felsefesi, Sanat İletişimi ve Sanat Piyasası, Sanat Psikolojisi, Temel Bilgi Teknolojisi, Temel Resim Sanatı, Türk Resim Tarihi.

15. Sahne Dekorları ve Kostüm

Bölüm; sinema, televizyon programları, opera-bale, reklam, tiyatro gösterileri vb. sahne ve görüntü sanatlarının birçok alanında ihtiyaç duyulan dekoratör, kostümcü, sanat yönetmeni yetiştirmeyi hedefler. Disiplinlerarası yaklaşımla öğrencilerin bireysel, bedensel ve sosyal farkındalığını geliştirir, fiziksel kapasitelerini artırır ve yaratıcılıklarını zenginleştirir.

Dekor tasarımcısı; tiyatro gösterileri, televizyon programları, filmler ve kurumsal lansmanlar için ilgili setin belirli özellikleri karşılayacak şekilde dekor tasarlar veya set eder. Senaryoyu desteklemek için hikayeyi, dramayı veya oyunu yorumlar ve görsel forma çevirerek gerektiğinde araştırma yapar; hikayeyi görsel bir biçimde yorumlamak ve uygun mimari unsurları oluşturmak için hayal gücünü ve tüm becerilerini kullanarak tarihsel veya görsel efektler yaratır.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Sahne sanatları ve sanat dalları olan oyunculuk, tasarım ve dramatik, yazarlık/dramaturgi alanında teorik ve kuramsal bilgiye; uygulamada yeterli teknik bilgi ve donanıma sahip olmak.
- Alt yapısını oluşturacak sanatsal ve kültürel bilgi birikimine sahip olma,
- Sahne dekorları / sahne tasarımı alanında teknik donanım; sahne, ışık, dekor, kostüm, bilgisayar yazılımları ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojileri konusunda bilgi sahibi olma ve bunları tasarlama ve üretme sürecinde etkin olarak kullanabilme becerisi.
- Yaratıcı, özgün, estetik değerler taşıyan, yenilikçi uygulamalar, oyunlar yaratma ve sunabilme, sahneleyebilme becerisine sahip olma becerisi.
- Tasarım ve üretim aşamasında eleştirel bir bakış açısına sahip olma ve çözüm üretebilme yeteneği kazanma.

- Alanı ile ilgili uygulamalar için çağdaş teknikleri ve donanımları kullanabilme ve uygulama/tasarım yapabilme becerisi kazanma.
- Metin-oyun analizi yapabilme, yeni metin-oyun yazabilme, sahne tasarımı yapabilme ve oyunculuk yöntemlerini denemeleri yapabilme.

Müfredat

Mesleki dersler: Antik Tiyatro Dekor Kostüm Tasarımı, Belgesel Film Yapım ve Yönetim Teknikleri, Bilgisayar Destekli Sahne Tasarımı, Bilgisayarlı Kostüm Tasarımı, Çağdaş Tiyatro Dekor Kostüm Tasarımı, Çini ve Seramik Obje Restorasyonu, Dijital Fotoğraf, Dinamik / Kinetik Tipografi, Doğal Kağıt Yapımı, Film Çözümlemesine Giriş, Fotoğraf Projesi, Grafik Baskı Multimedya, Grafik Resimleme, Işıklama Tasarımı ve Sahne Efektleri, Kağıt Restorasyonu, Kamera Teknikleri, Karakter Tasarımı ve Deneysel Animasyon, Klasik Dönem Tiyatro Dekor Kostüm Tasarımı, Kuklav Gölge Oyunu Teknikleri, Maket Yapım Teknikleri, Mesleki Teknik Çizim, Özgün Grafik Baskı, Plastik Makyaj, Pratik Çalışma, Sahne Kostüm Aksesuar Uygulamaları, Sahne Resimleme Teknikleri ve Butafor, Sahne Sanatlarında Dijital Tasarımlar, Sahne Sanatlarında Görüntüleme, Sahne Tasarımına Giriş, Sahne Uygulaması, Sahne Uygulamasına Giriş, Sayısal Görüntü İşleme ve Çizim Teknikleri, Set Tasarımı, Sualtı Fotoğraf ve Video Görüntüleme Teknikleri, Teknik Çizim Perspektif, Teknik Çizim Perspektifi, Temel Fotoğraf, Tiyatro Dekor Kostüm Tasarımına Giriş, Tiyatro Giysi Yapım Teknikleri, Uygulama Dramaturgisi, Ürün Fotoğrafçılığı.

Kuramsal Dersler: Çağdaş Tiyatro Dekor Kostüm Tasarımı, Dekor Tasarımına Giriş, Dekor Uygulama Yöntemleri, Dramaturji, Dünya Drama Tarihi, Giysi Tarihi, Klasik Dönem Tiyatro Dekor Kostüm Tasarımı, Kostüm Tarihi, Kültür ve Sanat Tarihi, Malzeme, Modern Sanat Tarihi, Müzik Tarihi, Oyun İncelemesi, Sahne Tasarımı Tarihi, Stil Tarihi, Tiyatro Giysi Yapım Teknikleri, Tiyatro Tarihi ve Kuramları, Uygarlık Tarihi, Üslup Tarihi.

16. Sanat Yönetimi

Sanat eserinin kültürel ve ekonomik olarak değerlendirilmesine odaklanır; derin bir sanat kültürü, işletme ve yönetim bilgisi, proje geliştirme ve tasarlama vb. konulara hakimiyeti gerektiren çok disiplinli bir alan olan sanat yönetimi bölümü; kültür ve sanat alanlarında hem farklı sanat disiplinlerinin estetik, tarihsel ve toplumsal arka

planlarına hem de ekonomi, işletme, pazarlama, hukuk, iletişim gibi alanlara hakim sanat yöneticileri yetiştirmeyi amaçlar.

Önde gelen sanat organizasyonlarıyla yakın işbirliği içinde sunulan teorik çerçeve, uygun beceriler ve sanat yönetimi çalışmanın zorluklarını karşılamak için pratik deneyim sağlanır. Öğrenci; sanat bilgisini, yönetim becerilerini, girişimci düşünme ve yaratıcı liderlik becerilerini geliştirir. Pratik deneyim kazanmanın yanı sıra teori, eleştirel düşünme ve beceri gelişimi; buna bağlı olarak kültür ve sanat içindeki ve çevresindeki tartışmaları analiz eder ve bunları çağdaş uygulamalara, yapılara, fonlara ve katılımlara uygulama becerisi kazanır.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Sanat yönetimi alanındaki temel ilkeleri, kavramları, medya ve formatları anlama becerisi kazanma ve diğer disiplinlerle ilişki kurabilme yeteneği kazanma.
- Temel sanat kavramalarını kullanabilme yeteneği kazanma.
- Proje geliştirebilme, sunabilme ve uygulayabilme yeteneği kazanma.
- Farklı disiplinlerdeki bilgi ve yetenekleri, özgün bir yapı oluşturabilmek için kullanabilme yeteneği kazanma.
- Sanatın görsel dilini, farklılıklarını, estetik duyarlılığını kavrama ve yapıtlarına yansıtma, eser tasarlama ve oluşturma becerisi kazanma.
- Sanatın uygulama alanlarını, yöntemlerini teknik ve teknoloji olarak kavrama becerisi.
- Sanat bilgilerini ve sürecini, çağın gereksinimleri ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda güncelleme becerisi.
- Çeşitli estetik konular, süreçler ve medya ile ilgili çalışma bilgisi ve bunların sanat eserlerinin kavramsallaştırılması, geliştirilmesi ve tamamlanması ile ilişkisi.
- Çeşitli sanat alanları arasındaki benzerlik, farklılık ve ilişkilerin anlaşılması.
- Eleştirel düşünerek analiz yapabilme, problemlere uygun çözüm önerileri getirebilme ve eserlerine yansıtabilme becerisi.
- Sanat çalışmalarına, çeşitli uzmanlık ve medya alanlarında çok çeşitli çalışmalara aşina olmayı teşvik eden deneyimler.

- Sanat Yönetimi ile ilgili kurumsal yapılanma ve süreçler hakkında bilgi sahibi olma.
- Zaman ve mekân koşullarını değerlendirerek bu koşullar çerçevesinde proje tasarlama ve yönetme becerisi kazanma.

Müfredat

Mesleki dersler: Batı Sanat Tarihi, Bilgisayarda Tasarım, Çağdaş Sanat Tarihi, Festival Organizasyonu, Fuar ve Kongre Organizasyonu, Güncel Sanat, İşletme Yönetimi, Kültür ve Sanat Fuarcılığı, Küratörlük, Örgütsel Davranış, Proje Yazma Ve Sunum Teknikleri, Sahne Tasarım Teknikleri, Sanat Atölyesi, Sanat Ortamı ve Kurumsal Yapılanmalar, Sanat Ortamı ve Piyasa Analizi, Sanat Politikaları, Sanat Yayıncılığı, Sanat Yönetimi, Sanat Yönetimi Proje, Sanat Yönetimi ve Kuramları, Sanat Yönetimi ve Özel Sektör, Sanatta Arşiv ve Dökümantasyon, Sanatta Eğlence ve Pazarlama, Sanatta Mesleki ve Etik Değerler, Sinema Tarihi, Sponsorluk, Temel Tasarım.

Kuramsal Dersler: Araştırma Yazma Yöntemleri, Aydınlanma Döneminden Postmodernizme Sanat, Batı Mitolojisi, Batılılaşma Döneminden Günümüze Türk Sanatı, Bilgi Yönetimi, Disiplinlerarası Sanat, Doğu Mitolojisi, Fotoğraf ve Sanat, Koleksiyon Yönetimi, Kurgu Tekniği ve Estetiği, Kurumsal İletişim, Kültür Yönetimi ve Etkenleri, Küratöryal Araştırmalar, Modern Sanat Manifestoları, Müze Mevzuatı, Organizasyon Yönetimi, Ortaçağ'dan Endüstri Devrimine Avrupa Sanatı, Reklam Ajanslarında Sanat Yönetimi, Sanat Kurumlarının Gelişim Süreci, Sanat Pedagojisi, Sanat Tarihine Giriş, Sanat ve Eleştiri, Sanat ve Kültür Kurumları İşletmeciliği, Sanat ve Matematik, Sanat Yapıtlarının Pazarlanması, Sanat Yönetimi, Sanat Yönetimi ve Çağdaş Sanat Pratiği, Sanat Yönetiminde Medya Planlama, Sanatçı Hakları, Sanatta Sponsorluk, Sinemada Sanat Yönetimi, Türk Sanatı, Türk Sanatında Motif ve Tasarım, Tv Program Türleri, Yapım ve Yönetmenlik.

17. Seramik ve Cam Tasarımı

Bölüm; sanatsal ve teknik bakış açısına, problem çözme yeteneğine, teorik ve pratik bilgiyi birleştirme becerisine sahip; evrensel düzeyde özgün yapıtlar ortaya çıkaracak seramik ve cam sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli sanatçıları yetiştirmeyi amaçlar.

Bu bölümün odak noktası; seramik malzemeler ve cam üzerinde durularak malzeme ile ilgili tasarım ve sunum becerilerinin bir araya getirilmesidir. Buna ek olarak, örneğin masa üstü, iç mekânlar veya bölgesel tasarım gibi bağlamlarda diğer ilgili malzemeleri kullanarak akıllı ürün konseptleri geliştirmeye teşvik edilir. İlgili atölye çalışmaları ve laboratuvarlarla çeşitli tasarım disiplinleriyle ilham verici, disiplinler arası bir 'mikrokozmos'ta çalışabilirler. Bu ders modüler bir yapıya sahiptir ve projeye yöneliktir ve ayrıca öğrencilerin kendi çalışma hedeflerini formüle etmelerini sağlar. Buradaki amaç, gelecekte tasarım çalışmaları için bağımsız bakış açılarının ve uygun başlangıç stratejilerinin geliştirilmesini teşvik etmektir.

Seramik atölyesi; akla gelebilecek her ölçekte seramik üretimi için fırınlar, çömlekçi çarkları, cam alanı ve alçı kalıpların dökümü için döküm alanı içerir. Cam atölyesi; sıcak cam, zımparalama, balmumu / kalıplama malzemelerinin, pencere camının ve gravürün işlenmesi için Gelflex (fırında şekillendirme, bir şeyin balmumu, alçı gibi maddeyle kalıbını çıkarmak için yapılan işlem) alanı işlemek için fırınlar içerirken, iki atölye alçı odalarını ve küçük bir ahşap yardım atölyesini ve fotoğraf tesislerini paylaşmaktadır. Atölye çalışmaları; öğrencilerin materyaller, teknikler, formlar ve yöntemlerle sağlam bir işçilik bilgisi almasını sağlar.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Alanı ile ilgili konuları yorumlayabilme, analiz edebilme ve yeni öneriler geliştirebilme yeteneği kazanma; edindiği bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirebilme becerisi kazanma.
- Alanının gerektirdiği düzeyde bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanma becerisi kazanma.
- Cam bileşimi, renklendirme, kalıp hazırlama, döküm, yüzey dekorasyonu, kumlama, taşlama ve parlatma gibi alanları içeren teknik yetenekler kazanma.
- Cam işçiliğinin sanat tarihindeki yerini kavrayabilme.
- Kavramdan bitmiş nesneye kadar iş üretmek için yeterli olan temel araç, teknik ve süreçlerin kullanımında bilgi ve beceri kazanma. Bu beceriler; hammadde bilgisini , sırlama ve pişirme gibi teknik prosedürleri içerir.
- Kil kütlelerinin ve sırlarının hazırlanması, fırın istifleme prosedürleri ve ateşleme işlemlerini öğrenme.

- Seramiğin sanat, tasarım ve kültür tarihi içindeki yerini anlama.
- Seramik Cam ile ilgili uygulamalar, tasarımlar ve hesaplamalar yapabilmek için gerekli olan modern teknikleri, araçları ve bilişim teknolojilerini seçebilme ve etkin kullanabilme kabiliyetine sahip olma.
- Seramik tekniklerinin endüstriyel uygulamalarının kavranması.
- Seramik ürünlerin sırlanma ve pişirim işlemlerini gerçekleştirme becerisi kazanma.
- Seramik ve cam ile ilgili temel tasarım ilkelerini kavrama. Üç boyutlu tasarımda ileri çalışma. Lisans programı boyunca tasarım sorunlarına çözümlerin geliştirilmesi devam etmelidir.
- Seramik ve cam sektörü için uygun tasarlama, bu formları ve modellerin kalıbını alma, uygun yöntemler kullanarak şekillendirme, dekor yapma ve seri olarak üretebilme becerileri kazanma.
- Seramik ve cam sektörü için üretilecek ürünler için hangi hammaddelerin kullanılacağını tayin etme becerisi kazanma.
- Seramik ve cam sektörü için ürün şekline-dokusuna ve üretim tekniğine uygun desen ve dekor hazırlama ve uygulama becerisine sahip olma.
- Seramik ve cam üretiminde kullanılan üretim teknikleri, kullanılan malzeme, makine ve ekipman hakkında bilgi sahibi olma.
- Tuz sır ve raku (düşük derecede pişen çanak çömlekler) gibi özel pişirme yöntemlerini öğrenme.

Müfredat

Mesleki dersler: Alçı Şekillendirme Model Kalıp, Artistik Seramik Tasarımı, Bahçe Seramikleri, Bilgisayar Destekli 2 Boyutlu Tasarım, Bilgisayar Destekli 3 Boyutlu Endüstriyel Tasarım, Bilgisayar Destekli 3 Boyutlu Tasarım, Bilgisayar Destekli Çizim Teknikleri, Bilgisayar Destekli Form Modelleme, Çağdaş Çini Sanatı Tasarımı ve Uygulamaları, Çamur Torna, Çamur Tornasında Tasarım Teknikleri, Çini Seramik Restorasyonu, Endüstriyel Seramik Çamurlar, Endüstriyel Seramik Tasarımı, Endüstriyel ve Mimari Seramikler, Farklı Pişirim Teknikleri, Fırınlama Sırlama ve Sır Yöntemleri, Fotografi, Geleneksel Çini Sanatı Tasarımı ve Uygulamaları, Geleneksel Türk El Sanatları, Mimari ve Sanat Seramiği, Porselen

Şekillendirme, Porselen Teknolojisi, Sanat Eserlerinin İncelenmesi, Seramik Baskı Teknikleri, Seramik Desen, Seramik Sır Astar ve Boyaları, Seramik Tasarım Yöntemleri, Seramik Teknik Resmi, Seramik Teknolojisi ve Uygulaması, Seramik Teknolojisi, Seramik Temel Sanat Eğitimi, Sergileme ve Sergi Organizasyonu, Tasarım ve Yaratıcılık, Teknik Dekor Uygulamaları, Temel Sanat Eğitimi, Yüzeysel Tasarım.

Kuramsal Dersler: Kuramsal Dersler: Bünye Tasarımı, Çağdaş Seramik Sanatı, Cam Dekor Yöntemleri, Cam Sanatı Tarihi, Cam Tekniklerine Giriş, Dekor Teknikleri ve Uygulamaları, Geleneksel Seramik Tarihi, Görselleştirme Teknikleri, Kent Seramiği, Pişirim Teknikleri ve Seramik Fırınları, Pişirim ve Seramik Fırınlarının Gelişimi, Restorasyon İlkeleri ve Seramik Restorasyonu, Sanat Kuramları, Sanat Tarihi, Seramik Bilgisi ve Teknolojisi, Seramik Cam Tasarımına Giriş, Seramik Kimyası, Seramik Sanatı Tarihi, Seramik Şekillendirme Yöntemleri, Seramik ve Cam Sanat Tarihi, Seramik-Cam Kimyası, Seramik-Cam Teknoloji ve Araştırmaları, Tasarım Tarihi, Uygarlık Tarihi.

18. Tiyatro-Oyunculuk

Tiyatro-oyunculuk bölümü; öğrenciyi; sürekli değişen, dönüşen, gelişen bir dünyada, bu işin taleplerini tüm yönleriyle karşılayabilmek için gerekli sanatsal, zihinsel ve kişisel araçlarla donatmayı; evrensel düzeyde özgün yapıtlar üretebilen, kreatif, çağdaş ve aydın; oyun, müzikal, resital ve film disiplinlerinin her alanında üretebilen, rol alabilen yaratıcı bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrenciler kuramsal derslerde öğrendiklerini kendi oyunculuk veya performanslarına dahil edebilirler. Bölüm; güncel konuların tiyatro ifadesi yoluyla daha iyi anlaşılması için destek sağlar; tiyatro geleneklerini korumak ve sürdürülmesini, tiyatro uzmanlığının geliştirilmesi ve genişletilmesi için kaynak ve katkıda bulunan bir ortak olarak hizmet edilmesini, ilgili alanlar da dahil olmak üzere tiyatronun tüm alanlarında fikir, araştırma ve yaratıcı prodüksiyon alışverişinin teşvik edilmesini, değişen dünyaya sanatsal tepkiler olarak ortaya çıktıklarında dramatik ve teatral tarzların, formların ve yapıların yeniden tanımlarını sağlar. Mezunlar yeteneklerini geliştirdikleri takdirde oyuncu, set tasarımcıları, müzik direktörleri, kostüm tasarımcıları, yapım müdürleri, tiyatro eleştirmeni veya sahne yöneticisi olarak çalışma imkânı bulurlar.

Yeterlilikler ve Program Çıktıları

- Öğrenci, tiyatro materyalleri bilgisine sahip olur.
- Öğrenci, tiyatro tarihi, tiyatro kültürü ve estetik konularına ilişkin bilgiye sahip olur.
- Öğrenci, tiyatro uygulamalarında temel beceri ve bilgi sahibi olur.
- Öğrenci, teknik yeterlik, entelektüel gelişim, sanatsal disiplin, toplumsal duyarlık kazanır.
- Öğrenci, fiziksel çalışma ve ses eğitimi becerileri kazanır.
- Öğrenci, sanat, sanatçı ve sanat ürünü arasındaki ilişkiyi kavrayarak kendilerine ait bir bakış açısı kazanır.
- Gözlem gücü, konsantrasyon yeteneği, duyu farkındalığı ve beden hakimiyeti gelişir.
- Hayal gücünü zenginleştirir ve yaratılacak soyut ve somut dünyaların tiyatral gerçekliklerini sanatsal bir şekilde inşa etme yeteneği kazanır.
- Bireysel enerjisini ekip çalışmasına verimli ve yaratıcı olarak adapte etme yetisi kazanır.
- Tiyatro, sinema ve gösteri sanatları disiplinlerinin ortak yapısını özümseyebilme yetisi gelişir.
- Tiyatro tarihinin kültürel, estetik, felsefi, toplumsal ve ekonomik katmanlardan oluştuğunu kavrar.
- Sahne-gösteri metinleri alanında analiz yapma, yorum ve eleştiri yazma becerisi kazanır.
- Sahnelenmesi, yorumlanması veya oynanması gereken bir fikri metin, hareket, ses, söz, ışık, kostüm, mekân ve benzeri unsurlar arasında kuracakları ilişkiler ile bir tasarım-gösterim haline getirme becerisi kazanır.
- Tiyatro, sinema ve gösteri sanatları alanlarında oyunculuk ve sahneleme anlayışlarındaki yeni biçim ve yeni yaklaşımları sentezleme ve bunları uygulama becerisi kazanır.

Müfredat

Mesleki dersler: Akrobasi, Dans, Dans ve Performans, Dans: Performans-Tiyatro, Dekor Kostüm, Diksiyon ve Ses Eğitimi, Doğaçlama, Drama, Dramaturji, Eskrim, Eskrim ve Rol, Etkinliğe Giriş, Hareket Beden Farkındalığı, Hareket, Hareket ve Dans, İyileştirmeye Giriş, Koreografi, Mimik-Rol, Müziksel İşitme ve Okuma, Oyun Projesi: Toplu Üretim, Oyunculuk, Proje: Oyna, Role Hazırlık, Rol Uygulamaları, Rol ve Konuşma, Sahne Dövüşü, Solunum-Ses-Konuşma, Şan-Solfej, Şarkı, Toplu Şarkı, Yönetmenlik.

Kuramsal Dersler: Bilgi ve İletişim Teknolojisi, Caz Tarihi, Çağdaş Müzik Akımları, Drama ve Unsurlar, Eğitimde Drama Kuramları, Film Analizine Giriş, Oyun Analizine Giriş, Oyun Okuma, Oyun Yazarlığı, Rol ve Metin Analizi, Sanat Tarihi, Sinema, Tiyatro Şarkıları, Tiyatro Tarihi, Tiyatro Tarihi ve Kuramları, Türk Müziği Tarihi, Türk Tiyatrosu Tarihi, Türk Tiyatrosu: Geleneksel Kaynaklar, Yaratıcı Yazarlık.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı ve Soyadı: Kader Açık

Doğum Yeri ve Tarihi: İstanbul / 1986

E-posta: kaderacik@gmail.com

Eğitim Durumu

2016-2018: İstanbul Aydın Üniversitesi, Görsel Sanatlar Yüksek Lisans Programı

2013-2015: İstanbul Aydın Üniversitesi, Görsel İletişim Tasarımı Bölümü

2005-2007: Selçuk Üniversitesi, SeydiŐehir M.Y.O. Grafik Tasarımı Programı